

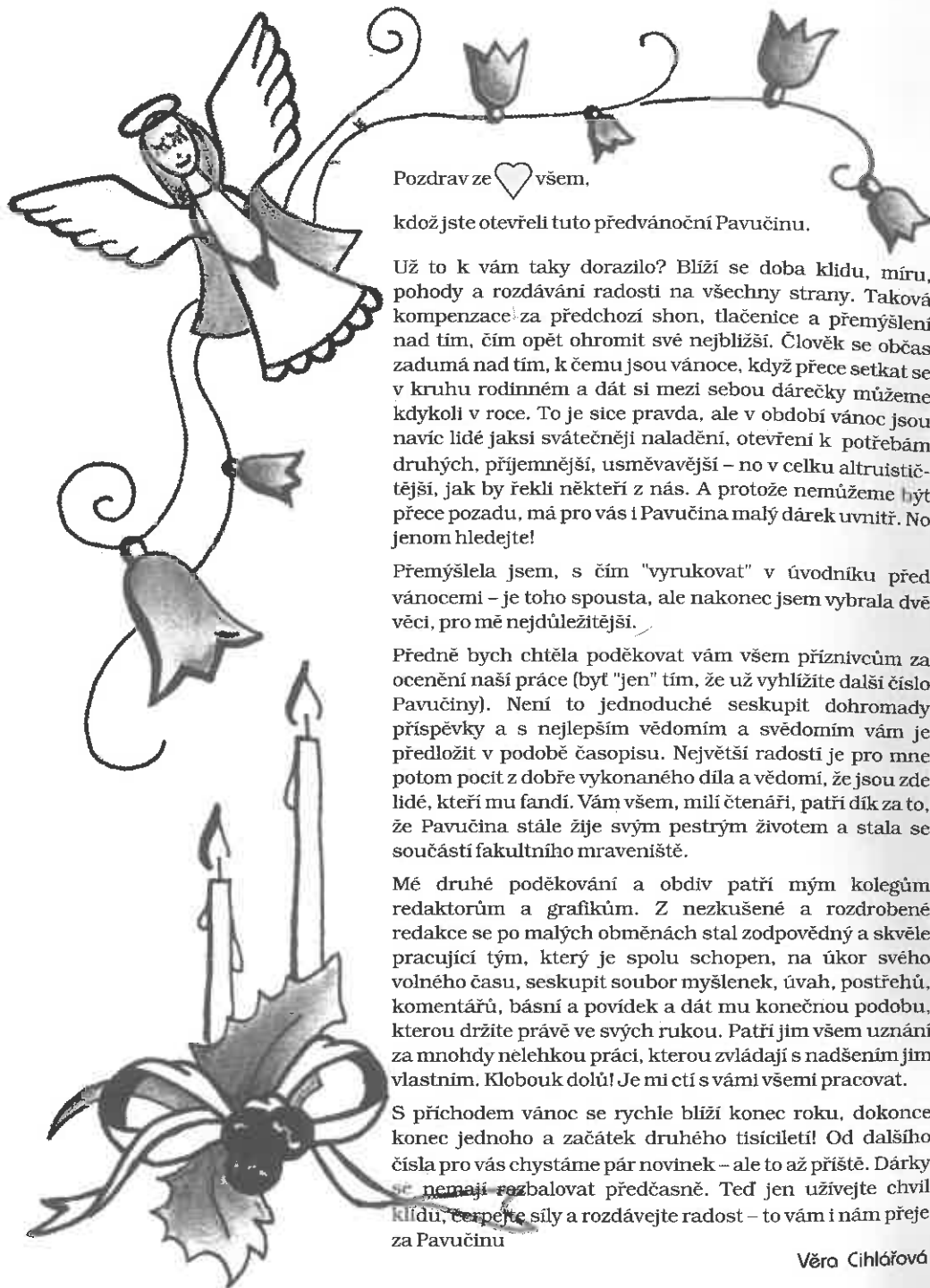
5

PAVUČINA

(nejen) studentský časopis

FOTO: Jan Hodáč

20 Kč - 2000

Pozdrav ze všem,

kdož jste otevřeli tuto předvánoční Pavučinu.

Už to k vám taky dorazilo? Blíží se doba klidu, míru, pohody a rozdávání radosti na všechny strany. Taková kompenzace za předchozí shon, tlačení a přemýšlení nad tím, čím opět ohromit své nejbližší. Člověk se občas zadumá nad tím, k čemu jsou vánoce, když přece setkat se v kruhu rodinném a dát si mezi sebou dárečky můžeme kdykoli v roce. To je sice pravda, ale v období vánoc jsou navíc lidé jaksi svátečněji naladěni, otevření k potřebám druhých, příjemnější, usměvavější – no v celku altruističtější, jak by řekli někteří z nás. A protože nemůžeme být přece pozadu, má pro vás i Pavučina malý dárek uvnitř. No jenom hleďte!

Přemýšlela jsem, s čím "vyrukovat" v úvodníku před vánoce – je toho spousta, ale nakonec jsem vybrala dvě věci, pro mě nejdůležitější.

Předně bych chtěla poděkovat vám všem příznivcům za ocenění naší práce (byť "jen" tím, že už vyhlížíte další číslo Pavučiny). Není to jednoduché seskupit dohromady příspěvky a s nejlepším vědomím a svědomím vám je předložit v podobě časopisu. Největší radostí je pro mne potom pocít z dobře vykonaného díla a vědomí, že jsou zde lidé, kteří mu fandí. Vám všem, milí čtenáři, patří díky za to, že Pavučina stále žije svým pestrým životem a stala se součástí fakultního mraveniště.

Mé druhé poděkování a obdiv patří mým kolegům redaktorům a grafikům. Z nezkušené a rozdrobené redakce se po malých obměnách stal zodpovědný a skvěle pracující tým, který je spolu schopen, na úkor svého volného času, seskupit soubor myšlenek, úvah, postřehů, komentářů, básní a povídek a dát mu konečnou podobu, kterou držíte právě ve svých rukou. Patří jim všem uznání za mnohdy nelehkou práci, kterou zvládají s nadšením jím vlastním. Klobouk dolů! Je mi ctí s vámi všemi pracovat.

S příchodem vánoc se rychle blíží konec roku, dokonce konec jednoho a začátek druhého tisíciletí! Od dalšího čísla pro vás chystáme pár novinek – ale to až příště. Dárky se nemají rozbalovat předčasně. Teď jen užijte chvíli klidu, čerpejte síly a rozdávejte radost – to vám i nám přeje za Pavučinu

Věra Cihlářová

Škola

Vaše názory	* Možnost volby	2
Senát	* WANTED - Excellent lectors for English lessons!	4
Rozhovory	* Row, row, row your boat, gently down the stream...	5
Senát	* Povídání u čaje s Helenou Landovou	6
Počítače	* Jen pár slov... (z dění senátního)	11
Vaše názory	* Hledání na Internetu	12
	* Sázka o deset rohlíků	14
	* Potřebuji vysoké školy změnu?	15
Přednášky	* Tak jsem dostal hodnocení	16
	* Kolo kolo mlýnský	17
	* Huráá, jdeme do Evropy!!!	18
Rozhovory	* Rozhovor s prof. Zdeňkem Veselovským	19
Hlášky	* Dadouš a Šuspa	
Exkurze	* Exkurze do Turecka (očima botanika) - 2. část	24
FotoOkno	* Podzim 2000 na BF	26
Studentské aktivity	* IAESTE	28

Věda

Sřepky z vědy	* Budoucí vůdčí zkamenělina	29
	* Míň jíst a víc vážit?!	29
Astronomie	* Astronomické okénko	30
	* Schopnost lidí a zvířat učit se a pamatovat si	32
	* Klasifikace žebřavého chování člověka...	34

Společnost

	* Kompas plus - Ordó	36
	* Na pár let za mřížemi	37
	* Satanova láska	40
	* Návštěva Velkého Miloše	43
	* Kdo vlastně vyhrál v Haagu?	43
	* Z mého notesu	44
	* Stále Spo(ko)jené?	45

Kultura

	* Hliněné destičky - Fiktor Fischl: Dvorní šašci	46
	* Po třech čtvrtinách století	46
	* Jedenáctý díl desetidílných Dějin umění	47
	* Nová stálá expozice Národní galerie	47
	* Cenný románský relikviiář poprvé vystaven	48
	* Encyklopedie Diderot na CD ROM	48
	* Samotáři po americku: Americká krása	49
	* Zeptali jsme se na váš kulturní život	50
	* Mystéria Chacha	51

Vlastní tvorba

	* Rozprava o významu a původu netopýřstva	52
	* Něžně Nadčas	54
Miniportrét	* Petr Ondrouch	56
	* básně	58

Volný čas

	* Ahoj, lidi!	60
	* Stopem kolem světa aneb Příběhy ze světa stopařů	61
	* Neboj mamí aneb Nejčastější nebezpečnosti na stopu	62

	* Křížovka	64
--	------------	----

Inzerce

	* Inzeráty	65
--	------------	----

Tiráž

	* Odpovídáme čtenářům	65
--	-----------------------	----

Možnost volby

Jihočeská univerzita má staronového rektora. Rozhodl o tom akademický senát univerzity ve čtvrt na pět odpoledne ve středu 29. listopadu. Poměr hlasů mezi Liborem Grubhofferem a Františkem Střelečkem byl 11:14. Tedy docela těsné vítězství. Napadá mne však, či že to vítězství vlastně je. Můj neodbytný a velmi silný pocit je, že Jihočeské univerzity určitě ne. Ostatně, jsem přesvědčen o tom, že ten, kdo se dívá a má otevřenou mysl, musí mít pocity notně podobné.

dojem první: jednotlivá vystoupení stávajících prorektorů v průběhu října a listopadu

Kindlmann (zahraniční vztahy, funkcí pověřen letos) – zahraniční vztahy JU jsou (až na výjimky) v dezolátním stavu, mnoho výjezdů nám dělá víc ostudu než cokoli jiného, je malá mobilita studentů, s prorektorováním v dalším období (za stávajícího stylu vedení JU) nechce mít nic společného

Divíšek (studium) – podařilo se vyřešit kupu legislativní práce vyplývající z nového VŠ zákona (budíž čest a sláva), máme nový počítačový software na vedení studijní agendy (až za několik let začne dělat to, co chceme, a přestaneme stávající pravidla přizpůsobovat jeho omezením, bude to jistě i přínosné), funkčnost kreditního systému je problém, a to bylo vše (odpovědi na většinu dotazů k celé problematice studia byly vyhyčivé anebo neúplné)

Křížek (věda a výzkum) – v úvodu pěkná přednáška o otázkách výzkumu v Čechách (k situaci na JU prakticky nic), následoval slovní tenis mezi účastníky sezení s pravidelným přisvědčováním pana prorektora, hodně názorů a nic moc konkrétního

Řehout (rozvoj) – hloupější a bezobsažnější vystoupení jsem ještě nezažil, škoda místa na komentář, už tak tam čtyřicet lidí ztratilo dvě hodiny času zbytečně (kdybyste přeci jen měli zájem – viz listopadový Meridian)

dojem druhý: návštěvy politiků na akademické půdě JU před senátními volbami

Mertlík, Zeman, Špidla - poněkud jednobarevná sestava. Jakoby se s nimi v průběhu tří týdnů před senátními a krajskými volbami roztrhl pytel. Asi na své odborné přednášky (jak těmto seancím říkalo vedení JU) neměli čas dřív. Nemohu soudit úroveň, byl jsem jen na Zemanovi, a tam to obyčejná odborná přednáška určitě nebyla...

dojem třetí: předvolební vystoupení kandidátů na rektora (22. listopadu)

Střeleček: formálně poměrně pohodové vystoupení (jen pár grafů jsme viděli asi sekundu), prezentace byla svěžím sledem nepřesných tabulek, špatných grafů a fráží – alespoň mně připomínající spíše horší výroční zprávu než volební program, v diskusi mne uspokojily asi dvě odpovědi: na to, že šlo o stávajícího rektora, jsem postrádal dvě věci – konkrétní úkoly a harmonogram jejich plnění a představu o prorektorském týmu

Grubhoffer: při vystoupení velká tréma a díky tomu méně plynulý projev, logická stavba volebních programů dobrá, líbilo se mi jasné pojmenování problémů a harmonogram jejich řešení, v diskusi jednoznačně lepší odpovědi než protikandidát; za velmi významnou považují existenci celého pracovního týmu (z různých fakult)

dojem čtvrtý: předvolební prezentace kandidátů na rektora

Obrázek si mohl udělat každý z rozhovorů v Meridianu – uvedu jen po jednom dojmu ke každému (L. Grubhoffer měl navíc kompletní prezentaci na webu – včetně odborného životopisu a volebního programu, F. Střeleček asi věděl, proč prezentuje jen 29 powerpointových obrazovek ze svého vystoupení).

Střeleček: v rozhovoru pro Meridian uvádí, "Naposledy jsem publikoval asi před týdnem". Záleží asi na tom kde a jak kvalitní článek – podle Web of Science (pro vyhledávání publikací a citací) publikoval poprvé a naposledy v roce 1984 (v časopise Rostlinná výroba), a to jako třetí autor. Chápu, že pokud někdo dělá rektora, nemusí mu zbývat čas na psaní publikací, ale v tom případě bych byl raději zticha.

Grubhoffer: z odpovědi na otázky (Meridian, Pavučina) je evidentně cítit otevřenost k lidem, vstřícnost a lidskost; několikrát byla zdůrazněna nutnost otevřít prostor pro komunikaci uvnitř celé univerzity (ta nám již mnoho let citelně chybí).

dojem pátý: má osobní zkušenost z jednání se současným vedením univerzity

Dva roky jsem byl v univerzitním senátu. Smysluplnost a funkčnost tohoto orgánu je námětem pro samostatný článek. Dva postřehy za všechny – ve volebním programu F. Střelečka byl rozvoj přístupu studentů k počítačům. Před necelými třemi lety jsme jako studenti přišli s návrhem na zavedení Internetu na koleje. Jednali jsme s kdekým a jediná podpora, která nakonec vedla k úspěchu, byla od ředitele Kolečí a menz Brauma. Troufám si tvrdit, že vedení JU (jednali jsme především s panem rektorem) bylo velmi proti tomuto projektu (alespoň v té první, rozhodující fázi). Postřeh druhý – zeptejte se kluků z Repetyanky nebo současných studentských senátorů, jak je "snadné" získat od vedení školy prostředky na podporu studentských aktivit.

V závěru se vrátím k nadpisu "Možnost volby". Je skvělé, že žijeme ve svobodné zemi, kde může každý vyjádřit svůj názor. Je dobré, že můžeme svobodnou volbou vybírat z více možností. Je smutné, když jen pro své pohodlí a strach ze změny volíme evidentně horší možnost a stagnaci. Ale je velmi nebezpečné, když se při své volbě podvolíme nátlaku. Je vaše svědomí skutečně čisté, univerzitní senátoři? □

Zdeněk Klouda

\$ WANTED \$

Excellent lecturers for English lessons!

Mám takový dojem, že leták s touto výzvou by se měl co možná nejdříve vyvěsit na naší fakultě, než bude pozdě. Ano, celý tento článek je zaměřen na zdejší výuku angličtiny a její dosavadní "úroveň".

Vracím se vyčerpan z další hodiny angličtiny-Stol. Slovy pana Wericha: "Byl to potrat!" Jak je možné, že tak prestižní fakulta, která si přímo zakládá na mezinárodní spolupráci, otevřenosti světu na všech úrovních, citacích ve světově uznávaných časopisech nebo na zvládnutí Web of science, má tak neskonale žalostnou výuku právě anglického jazyka?!

To, že je zde angličtina úplně propadák není žádná novinka a už dříve bylo několik nesmělých pokusů s tímto neradostným stavem něco udělat. Zdá se však, že marně. Důvody jsou vesměs známé – o tom však psát nechci. Rad se ale pokusím problém trochu konkretizovat. Jednou z příčin je už samotný fakt, že na podobný frontální styl výuky byly studenti většinou zvyklí i na střední škole. Bohužel.

Já jsem měl v životě to štěstí, že jsem vystudoval střední školu s velmi nadstandardními podmínkami pro výuku angličtiny. Snad i proto se cítím být tak trochu kompetentní o tomto tématu psát. Během svých studijních pobytů jsem krom Evropy navštívil také The Community school v USA. Provázel jsem u nás mnoho zahraničních delegací, účastnil jsem se mezinárodních projektů a střídal rodilé mluvčí (nezažil jsem tedy jednoho stálého učitele jazyka, jaké chce např. prof. Střeleček ve svém programu podporovat).

Zkrátka a dobře, angličtina se pro mě stala prostředkem, nástrojem, který jsem se učil používat přímo v praxi. Řečeno obrazně: Nepopisoval jsem, že se krumpáč skládá z dřevěné násady a z (no vy víte), ale kopal jsem. Někdy jsem pravda narazil na menší kámen, ale hlavní je, že za mnou byl vidět jakýsi výsledek – díra v zemi. Řečeno reálně: Hlavním cílem nebyla přesná gramatika, ta se pilovala během konverzací na konkrétních situacích nebo se řešila později s naší učitelkou. Cílem bylo pochopit, proč se angličtině vlastně učíme a jak ji prakticky použít. V hodinách většinou nebylo důležité, co se bude probírat a lekce z Headway byly jen pomocným vodítkem. Nakonec se vždy rozpoutala diskuse na témata jako: co bylo dnes dobrého k obědu, proč jseš tak hrozně oblečený, jak bylo veselo na minulých exkursích atd.

A tady? Téměř v tichosti vcházím do chladné místnosti, počkám až proběhne nutná prezenčka, až zjistíme, kde že jsme to vlastně minule skončili, nalistujeme příslušnou

stránku a začneme: cvičení 3, druhý odstavce. Rozlišujte past participle od present perfect. Michalo, Pepo, Honzo - cítím se fakt blbě. Není divu, že nezvládám. Nikdy v životě jsem nic takového nedělal. Nedokážu pořádně poznat ani čas předbudoucí. Já jsem celý život angličtinu "jen" používal, bavil se s lidma, diskutoval, překládal práce, psal dopisy... Tím nechci v žádném případě omlouvat moji neznalost anglické gramatiky. Ano, asi by bylo nejlepší, kdybych se vyznal i v čase předbudoucím. Já se tu snažím vysvětlit jen princip, který je však zcela podstatný. Zkrátka nemít angličtinu jako cíl, ale jako prostředek.

Destruktivní síla zde nastoleného systému výuky je obrovská a jen žasnou nad tím, jakým způsobem dokáže přetvořit k obrazu svému i tak osobitou a jedinečnou bytost, jakou student bezesporu musí být. Naprostým vrcholem je pak situace typu: Přirazuje k ručičkovým odínkám vždy činnost, kterou panáček na obrázku zrovna v tento čas vykonává a pracujeme ve dvojici. Já, už z principu na hodinky nekoukaje se ptám. Copak asi dělá náš panáček v 7:45 AM? Vystrašená odpověď zní: "To tam není!" (samozřejmě v češtině) – to bych nejradši brečel!

Jelikož bych v hodinách nejradši brečel dost často, odráží se to také na mých projevech. Nejdříve paní učitelka zjišťuje, že na mě musí trochu pomaleji, abych se chytil. Později naznačuje cosi o možnosti změnit skupinu.

Je druhý den a jsem zpátky na své alma mater při neformálním pracovním jednání. Přijeli totiž opět Norové a já s nimi diskutuji o podpoře mých fotografických projektů a o zlepšení Česko-Norských vztahů. Mám pokračovat?

Připouštím, že jsem tento článek psal dosti jednostranným pohledem a s negativním zaujetím, chtěl jsem však, aby byl zřetelný. Na tomto místě bych ještě rád vyzdvihl lekce angličtiny-Kos., které výrazně převyšují fakultní průměr (viz studentské hodnocení přednášek) a při kterých se často rozběhne i zajímavá diskuse (o tom až někdy příště). Dále kvituji s povděkem zapojování angličtiny do ostatních přednášek – dělá to dojem, že se tu s angličtinou opravdu počítá. Jak vážně se tu počítá s novými učiteli, to nevím. Věřme, že ano.

Jedno vám ale prozradím, jak vlastně tahleta pohádka skončila. Byl jsem označen za nejslabší článek a na svoji žádost přeřazen do lehčí skupiny III., tentokrát prý do nějaké angličtiny-Dor. Účelnost tohoto ohleduplného zákroku jsem jednoznačně odsouhlasil a s pocitem dobře vykonané práce jsem vykořčil k lepším zítřkům! □

- Hodý -

P.S.: Doufám, že jste tento kritický článek nepochopili jako moji intervenci dostat se zpět do IV. skupiny ☺.

Row, row, row your boat, gently down the stream...

No jo, zase otravuju s angličtinou. Když mně to ale nedá... Takže pár nových informací ohledně angličtinového hemžení na fakultě. Nedávno jistě každý z vás obdržel svou kopii hromadného e-mailu s výzvou zaslání co nejvíce připomínek k současné výuce angličtiny (věc nepřilís obtížná). Co se to ale děje? 14.12. zasedne Metodická rada Katedry jazyků JU (chcete-li vědět více, přečtěte si Statut Katedry jazyků na www stránkách JU). Na ní bude přítomen i náš pan děkan s vašimi připomínkami a zároveň pravděpodobně i s našim skupinami lidiček, kteří si stále nedají pokoj! návrhem řešení hlavních problémů stávajícího systému výuky angličtiny. O realizaci veškerých návrhů rozhoduje rektor. Tot prozatím vše.

Pro ty kdo neví: Mgr. Dorovinová zastoupila z pověření vedoucí katedry jazyků Mgr. Šimkovou ve vedení angličtinářů Biologické fakulty...

Keep smiling, life is but a dream!

Věra Cihlářová

Povídání u čaje s Helenou Landovou

...ano, tak to opravdu bylo. V jednu hodinu odpolední jsem klepala na dveře kanceláře s nápisem PhDr. Helena Landová. Právě telefonovala, ale přívětivým gestem mne pozvala dále. Po telefonátu nám jedna z paní knihovnic přinesla teplý čaj a já, pohodlně zabořená do křesla, položila první otázku.

životní cesta: maturita na gymnáziu v Chebu (1972), Filozofická fak. UK (1972 – 1977), Základní knihovna ČSAV v Praze (podzim 1977), 1. dcera (Praha 1978), 2. dcera (ČB 1980), knihovna ČSAV v ČB (1982 – dodnes)

výška: 168 cm

barva očí: zelená (takto to uvádí všechny úřední dokumenty)

nejdelší pěšky zdolaná trasa: 30 km (v rámci rektorského dne nás vyvezli za Prahu a pak nám nezbylo nic jiného, než dojít zpět)

kdopak tvoří rodinu? manžel (přednáší na ZF Ochranu rostlin), 2 dcery (20 a 22 let) studují v Praze sociální práce a knihovnictví a čtrnáctiletá jezevčice Betty

životní zkušenost: hranice mezi lidmi je jen jedna, lidé slušní a darebáci, a vede napříč národnostmi, vzděláním, pohlavím...

ideální dárek pod stromeček (aneb námět pro návštěvníky knihovny): budu nejšťastnější, když budu mít knihovnu plnou čtenářů, kteří sem chodí často a rádi

obrovské životní štěstí, a to, že když jsem za svým mužem přišla do Budějovic, tak se začaly některé z ústavů Akademie věd stěhovat z Prahy a zde na zelené louce vznikala společná knihovna těchto ústavů. Knihovnice, které na těchto ústavech předtím pracovaly, zůstaly bez výjimky v Praze. Takže bylo nutné přestěhovat knihovny z Prahy do Českých Budějovic a zde se jich ujmout. A tento úkol jsem dostala já. Na jednu stranu to bylo dost těžké, protože jsem tady na to byla sama, ale na stranu druhou moc hezké, protože co jsem si vymyslela, to bylo. Nebyl zde nikdo, kdo by mě kontroloval, ale ani nikdo, kdo by mi občas poradil. Když jsem potřebovala radu, tak jsem se vydala na cestu do knihovny AV do Prahy – to ale nešlo každý druhý den... Takže za všechno, co se povedlo, ale taky samozřejmě za to, co se nepovedlo, si můžu doslova sama.

Tak něco pro zahřátí – jak jste se dostala k povolání, jež vykonáváte? Existuje nějaká speciální škola, která by vychovávala knihovníky?

K tomu, co dělám, jsem se dostala docela jednoduše, protože můj otec i má maminka byli oba knihovníci (maminka ještě stále je). A tak jsem v knihovně doslova vyrostla.

K té druhé otázce – je dobře, že se na to ptáte, protože jsem docela nedávno ke svému úžasu zjistila, že byl někdo z našich studentů překvapen, že knihovník vystudoval speciální obor na VŠ. Shodou okolností tento vikend slavil Ústav informačních věd a knihovnictví, dříve katedra knihovnictví a informatiky, 50 let. Je to katedra, která putovala po různých VŠ. Já sama jsem ji zažila už na Filozofické fakultě UK, kde je dodnes. Měla jsem

Nikoho z lidí, které znám, jsem neslyšela mluvit o naší společné knihovně jinak než pochvalně. Tušíte, co vás natolik odlišuje od knihoven okolních?

Mne nesmírně těší, když toto slyším. Čím to ale je, to přesně nevím, protože všechny ty knihovny jsou si podobny velikostí, dokonce jsou ty ostatní větší a mají delší tradici. Nějak jsem to nikdy bližší neanalyzovala. Mým cílem vždy bylo, aby sem lidi chodili rádi a byli pokud možno spokojeni. A vždy jsme se s mými kolegyněmi snažily pro to dělat maximum. Myslím si, že to není totiž jenom v tom, kolik má knihovna místa, kolik má knížek či kolik má peněz (i když je to samozřejmě velmi důležité), ale hlavní je mít neustále na paměti, že na prvním místě stojí vždy čtenář. O to jsme se snažily a jestli je to někde vidět, tak je to samozřejmě velmi dobře.

Když jsem tady začínala, přichomýtla jsem se náhodou k jedné diskuzi, kde si někdo z mladších vědců stěžoval na nedostatek přístrojů. Byl u toho jeden zasloužilý vědecký pracovník a ten řekl větu, kterou jsem si zapamatovala, protože se dá velmi dobře aplikovat i na samotnou knihovnu. Řekl: "Když jsou peníze, když jsou přístroje, tak je to dobrý. Ale neznamená to ještě, že se bude automaticky dělat dobrá věda. Naopak – dobrá věda se dá dělat i v suterénní pracovně". I když možná to už dnes v některých oborech neplatí. Co je na tom důležité, je to, že když se chce, tak to jde. Ono je asi hloupé, to tak říct... Mé kolegyně by vám ale potvrdily, že když jsou nějaké problémy (kupř. chybí lidí, padne na nás chřipková epidemie...), tak říkáme: Tak

první je čtenář a služby v půjčovně. Odpadá všechno ostatní, protože ať je to nezpracovaný výkaz či zpráva, počká to. Když mají toto všichni z personálu na paměti, tak se to musí nějak projevit. Všechny mé kolegyně jsou odborně vzdělané knihovnice, tedy lidé, kteří jsou již z podstaty věci připraveni sloužit. Knihovna totiž není nic jiného než služby svého druhu.

Jak vznikla společná knihovna AV a BF?

Když se v roce 1991 zakládala fakulta, tak přišla "na přetřes" pochopitelně i otázka knihovny. A lidi z přípravného výboru tehdy napadlo, že by bylo zbytečné, aby vedle sebe v jedné budově existovaly dvě knihovny, které budou oborově téměř stejně zaměřeny. Byli jsme tehdy takovou první vlašťovkou, a dokonce i dnes podobných knihoven moc neznám. Naštěstí zde byli lidé natolik prozíraví, že spojení obou knihoven nakonec schválili. Myslím, že to byl velmi moudrý a oboustranně prospěšný krok.

Jak vybíráte kupříkladu odborná periodika?

Vycházíme z toho, že nejpovolanější jsou sami vědečtí pracovníci na ústavech akademie a pedagogové na fakultě. Stanoví si určitou množinu periodik a také sami sledují její možné rozšiřování či naopak zúžení. Ve vedení ústavů i fakulty jsou natolik osvědčení lidé, že vědí, že i přes neustále rostoucí ceny jsou vědecká periodika nenahraditelným zdrojem informací (alespoň prozatím).

Za vám tam taky něco chybí?

Když říkáte prozatím, jak si představujete budoucnost knih v tištěné podobě a knih v podobě elektronické?

Zatím se o tom diskutuje v odborných kruzích a vypadá to, že se vývoj bude ubírat oběma cestami. Myslím si, že beletrie bude dál vycházet v tradiční podobě – možná se změní technologie tisku. Těžko asi budeme číst Perryho Masona z monitoru počítače. Ale pokud jde o tu literaturu vědeckou, tak se asi z velké míry přenesou na internet. Nakonec trendy ve vydávání časopisů jsou toho dokladem. Dnes bychom mezi významnými vědeckými časopisy prakticky nenalezli žádný, který by neměl svou elektronickou podobu. Zatím jsme v jakési přechodné fázi, kdy vychází jak v podobě elektronické, tak v tištěné, a je otázkou času, kdy převládne ta první. Dnes ještě vydavatelství nevědí, co to udělá s trhem a odbytem, kdyby dali k dispozici jen elektronickou verzi. Řeší to tím, že k tištěné podobě přidávají navíc i tu elektronickou jako "dárek".

Já sama jsem příznivcem moderních technologií. I když nejsem znalec, snažím se alespoň "sledovat stopu", abych neztratila kontakt. Rok od roku je něco nového, takže je pro mě nutností sledovat nové technologie. Tím, že jsem takto nucena je sledovat, objevila jsem jejich obrovské

znanilka z Avonky

přednosti – třeba je zde nesmírně rychlá možnost aktualizace, což je podmínkou kvalitních vědeckých informací. Do budoucna se bude muset striktně rozlišovat mezi knihou jako zdrojem informací a zdrojem zábavy.

CO POTĚŠÍ:

- když nám naši čtenáři pošlou třeba pohled z ciziny
- když objevíme při zpracovávání diplomových prací poděkování za obstarané články – i když na druhou stranu na to nečekáme, protože je to vlastně naše práce, kterou děláme rády

Jak trávíte vy a vaše kolegyně ty dlouhé hodiny v zaměstnání, když nejste zrovna u výpůjčního pultu?

Je nás tady celkem šest. Z toho tři kolegyně se neustále točí kolem vypůjčování knih. Kopírujeme, zpracováváme nově přišlé knihy (evidenční číslo, kód, signatura) a katalogizujeme je. To poslední není vůbec jednoduché, jak by se mohlo na první pohled zdát. Všechny údaje důležité pro jednoznačný popis knihy se musí přenést do počítače a poté se kniha tzv. oklasifikuje, to znamená opatří se klíčovými slovy tak, aby byla v systému zpětně vyhledatelná.

To ale všechny knihy nečtete, že ne?!

Na to by nebyl čas. Právě proto je to práce vysoce náročná a dělají ji v knihovnách vždy ti největší odborníci. Navíc, když se dva lidé podívají na tutéž knihu, tak ji každý jinak oklasifikuje. Proto pokud je to jen trochu možné, pak tuto práci dělá v knihovně pouze jeden a tentýž člověk.

Kdo to dělá v naší knihovně?

U nás to dělá paní Irena Treybalová, také absolventka katedry knihovnictví. Je to velmi pracovitá a velmi šikovná osoba. Musí zjistit, o čem kniha je, aniž by ji četla. To zahrnuje pročtení předmluvy a obsahu, prohlédnutí jednotlivých kapitol, rozhodování o tom, do jaké hloubky je třeba heslo hledat (stačí-li třeba jen zoologie nebo tam musí být už stonožka). A vemte si, že u nás je kolem 85 % knih cizojazyčných, a to nejen anglických, německých a ruských, ale třeba i rumunských...

Navíc doktorka Treybalová dělá u nás další nesmírně užitečnou práci, která je bohužel velmi málo ceněná, protože není moc vidět. Jak víte, máme zde různé databáze, ve

kterých si studenti najdou články, které by potřebovali, a přinesou nám je jako tzv. *Žádanku na meziknihovní služby*. Ta skončí u paní Treybalové, která ji přepíše do speciálních žádanek. Pak si vybere ze všech uvedených knihoven, v nichž se požadovaný článek nachází tu, o které ví, že dobře spolupracuje, a požadavek jí zašle.

V obálkách přijdou kopie, ty se evidují v počítači (datum doručení a cena) a nakonec dorazí až k žadateli. Teprve po vyřízení požadavku se celá práce dokončí, celá ta cesta za informacemi. Byly doby, kdy jsme měli do roka 1 500 žádanek – nyní, měsíc před koncem roku, jich máme 3 500! To je obrovské číslo. V současné době je velická disproporce mezi tím, kolik informací si mohou lidé opatřit o tom, že někde něco vyšlo, a tím, jak to sehnat. Ty první možnosti se neustále rozšiřují (viz Web of Science), ale bez těch druhých je jejich smysl neúplný.

A čím se zabývají ostatní paní knihovnice?

Zatímco paní Treybalová dělá tzv. věcnou katalogizaci (třídění z hlediska obsahu), existuje také katalogizace jmenná, kterou se zabývá paní Jínáčková. Jmenná katalogizace se týká zaznamenání hlavních popisných znaků knihy, jako je název, autoři, místo vydání a mnoho dalších údajů o knize. Kolegyně Avramová, kromě toho, že je velkou část dne v půjčovně, vede zároveň evidenci každého došlého čísla z téměř 400 titulů docházejících časopisů. Paní Balounová navíc k tomu, co souvisí se službami čtenářům, dělá tzv. prvotní zpracování nově došlých knih, což znamená

opatřit je základními údaji o vlastnictví, orazítkovat je, nalepit čárové kódy. Kromě toho se také stará o vyřizování požadavků jiných knihoven, které, stejně tak jako ta naše, obstarávají touto cestou články pro své čtenáře – takže my do roka vyřizujeme skoro 2 000 takovýchto požadavků. Paní Pokorná, když není u výpůjčního pultu, tak objednává knihy. To znamená korespondenci s tuzemskými i zahraničními dodavateli, urgence, zjišťování ceny, místa vydání...

Vidíte v knihovně během dne spíš vědce nebo studenty?

Chodí sem především studenti. Vědci mají většinou trochu jiný styl práce. Jsou zvyklí si časopis spíš půjčit a studovat si v pracovnách. Proto knihovna vypadá, tak jak vypadá. Když se totiž někdy v polovině osmdesátých let projektovala (k čemuž si mne přizval pan architekt), tak se její prostorové uspořádání dělalo právě jen pro potřeby vědeckých pracovníků. Například právě studovna je relativně malá a pro potřeby studentů už přestává stačit. Jsem třeba ráda, že si sem studenti zaskočí během dne jen tak přečíst si noviny nebo když se tady zapřede nějaký hovor – i když zase díky nevyhovujícím podmínkám knihovny se stává, že tímto ruší někoho, kdo zrovna v knihovně studuje. Moc bych chtěla, aby byla knihovna nejen místem studia, ale také místem setkávání se. Proto

mám v hlavě plán, jak bude vypadat příští knihovna. Plánujeme to i s mými kolegyněmi z ostatních fakultních knihoven a až nastane vhodný čas, tak doufám, že některý z příštích rektorů dovede do konce to obligátní rčení, že srdcem každé univerzity je knihovna. Takže věřím, že se postaví nová budova, šitá přesně na míru potřebám celouniverzitní knihovny.

ZAJÍMAVOST: Na rok 2001 nakoupily ústavy AV ČR do knihovny periodika v sumě téměř 2,75 miliónu korun. Biologická fakulta poskytla na nákup 0,5 miliónu korun.

Vzpomenete si na nějakou zajímavou historku z vašeho pracovního prostředí?

Jednou jsme tady zjistili, že se nám ve starších knihách začala objevovat taková malá, bezbarvá zvířátka, rybenky. Byly jsme z toho velmi nešťastné – tak jsme si objednali firmu, která se s tím vypořádá. A shodou okolností zde byla v té době na ENTÚ na návštěvě vědecká pracovnice ze zahraničí. Ta se doslechla o našich rybenkách, přiběhla k nám a velmi zajásala, protože to prý byla nějaká specialita. Tak si jich od nás několik odnesla a byla moc šťastná. Ale zbylé rybenky dopadly špatně.

A teď z úplně jiného konce: co vaše první kniha?

Na tu si vzpomenu, protože ten čtenářský zážitek se mi vybavuje dodnes. Byla to Babička s ilustracemi Adolfa Kašpara, kterou jsem četla o prázdninách po první třídě u svého dědečka. Vím, že jsem se vždy hrozně bála těch tmavých a ponurých obrázků.

Co oblíbený citát či motto?

Jsem spíše ten typ, který hledá v knihách. Na VŠ nás ale učili takové motto: Není potřeba vše vědět, ale je třeba vědět, kde to najít.

Knihy – favorit?

Mám jich hromadu, ale tou nejoblíbenější je asi kniha s názvem "Pan Kaplan má třídu rád" od amerického spisovatele Rosena. Děj se odehrává v jazykových kurzech pro

přistěhovalce v Americe a je plná krásného slovního humoru. Když si studenti chtěli odlehčit třeba zkouškové období, tak jí doporučuji.

A co vaše nejtajnější přání z dob, kdy vám bylo tak kolem 15-ti let?

Ono to bude asi vypadat hrozně hloupě, když to prozradím... Mým nejtajnějším přáním bylo studium v Praze. No a pak se mi to splnilo. Proto jsem také před několika lety přála své starší dceři, aby se jí splnil stejný sen, jako tehdy mně. Nyní tam studuje už 4. ročník...

Knihovnictví?

© Ano, knihovnictví. A velmi se jí to líbí.

Takže tradice pokračuje. Teď mi dovolte položit takovou praktičtější otázku. Jste domácí typ?

Ano.

ZAJÍMAVOST: stěhování knihovny proběhlo celkem třikrát. 1. z Prahy do Českých Budějovic (na Sádky v roce 1982), 2. do budovy THS (1984 – 1991), 3. do současných prostorů (od 1992)

A máte už vánoční dárky a pečete cukroví?

Péct budu za týden (tj. okolo 11.12. – pozn. redakce). V posledních letech se o pečení dělím se svou maminkou – to je také důvod vypravit se zpět do rodného Chebu. Na Vánoce pečou vánočku, to si nenechám ujít. Dárky letos ještě nakoupené nemám a žádné kupovat nebudu. V půlce ledna by měly naše dcery odjet na delší dobu do zahraničí, tak jsme se dohodli, že místo shánění dáreků si ten čas, co nám do odjezdu ještě zbývá, užijeme raději pěkně spolu. Na druhou stranu si velmi potrpím na vánoční atmosféru – takže se u nás už od první adventní neděle začínají objevovat větvičky, svíčky, už to začíná všude vonět... a tak to mám ráda.

Jak zvládáte domácí ruční práce?

Tak v životě jsem upletla dva svetry, a to v době, když byl můj manžel na dlouhodobé zahraniční stáži. Jinak mne to moc netěší.

Ani pohyb v kuchyni není mým největším koníčkem. Naštěstí mám manžela, kterého to nejen baví, ale je v tom také mistr. Krom toho se říká, že muži mají na vaření lepší fantazii. Já se na druhou stranu zase starám o zahradu na chalupě. Mám takovou úchylku, jak říká můj muž, velmi ráda pleju. Považuji to za dar, když mám třeba půl dne a mohu si vyplít záhon (pozn. redakce – to je velmi důležitá informace pro majitele rozsáhlých záhonků). To je obrovská spousta času, kdy mám zaměstnané pouze ruce a mohu myslet, na co chci.

Máte už připravené novoroční předsevzetí?

Nikdy jsem si jej moc nedávala, protože když jsem se rozhodla něco udělat, tak jsem to chtěla udělat hned. Třeba i takové různé neřesti, jako třeba kouření, jsem zastavila klidně uprostřed roku. Mám ale pravidelně jedno novoroční přání, abychom se za rok zase všichni sešli. Loni jsem našla v novinách krásné vyjádření téhož, mnohem poetičtější. Pochází, tuším, z jihu Francie,

kde si přeji v rodině nebo mezi přáteli na Nový rok: Pokud nás v příštím roce nepřibude, tak aby nás alespoň nebylo méně.

Tradiční slovo závěrem. Máte pro nás nějaké?

Já bych přála každému čtenáři, který k nám přijde, aby si u nás v knihovně našel TU SVOJI knížku.

Děkuji za příjemný a zajímavý rozhovor.

Věra Cihlářová

Jen pár slov... (z dění senátního)

Letošní podzim byl ve znamení voleb. Volilo se skoro všude, kde to jen šlo (děkanové PF a ZSF, senáty fakultní a univerzitní a dokonce sám rektor) a taky se schůzovalo, povídalo, plánovalo... Většinou už víme, jak to dopadlo. Hůře či lépe - skoro každý už má své křeslo. Jaký bude náš senát (jak fakultní, tak ten univerzitní) si můžete přecíst na senátní nástěnce před Kongreshalou nebo na www stránkách fakulty. Ještě jednou zasedne "ten starý" a pak už předá žezlo do rukou novým senátorům, kteří budou na svém prvním zasedání volit ze svého středu předsedu a místopředsedu. A svět se točí stále dál...

Horká novinka ze 6.12. (dva dny před tiskem) - Studentská grantová agentura Biologické fakulty rozdělila v grantové soutěži na rok 2001 celkem 350 000 Kč na 13 studentských projektů vybraných z 29 grantových návrhů.

- VC -

Hledání na Internetu

Co je to Internet, všichni dobře víte. To si sednete k počítači, pustíte si nějaký prohlížeč a pokud nenosíte hlavu plnou odkazů, tak si pustíte nějaký vyhledávací¹ server. Zde zadáte nějaká klíčová slova a podle nalezených odkazů se můžete rozletět po celém světě. Už vás někdy napadlo, k čemu by vám byl Internet bez vyhledávacích serverů? A právě o nich si dnes něco povíme.

Základní princip vyhledávání je všem znám. Do formuláře zadáte klíčová slova a podle těch vám jsou vráceny vyhovující stránky. Většinou jsou řazeny podle míry relevantnosti. Záleží na algoritmu řazení daného vyhledávače.

Jaké jsou **vyhledávací servery?**

Nejprve si uvedme nějaké české (a slovenský):

	www.seznam.cz
	msn.atlas.cz (www.atlas.cz)
	www.centrum.cz
	najdi.to (www.najdito.cz)
	www.quick.cz
	www.redbox.cz
	www.zoznam.sk

A teď neznámější světové:

	www.altavista.com
	www.yahoo.com
	www.lycos.com
	www.webcrawler.com
	www.go.com (www.infoseek.com)
	www.excite.com
	www.hotbot.com
	www.google.com
	www.search.com
	www.northernlight.com

Logické operátory

Pokud nehledáte opravdu odborné slovo, získáte tisíce odkazů. Můžete svůj dotaz specifikovat více klíčovými slovy. Pak se vám sice vrátí odkazů ještě více, ale prvními uvedenými budou ty, které obsahují všechna slova. Pokud vám toto nestačí, můžete používat logické

operátory pro vyhledávání (pokud je vyhledávač podporuje ☺).

CaseSensitivity (citlivost na velká písmena)

Většina vyhledávačů rozeznává velká písmena od malých, pokud je použijete. Dáte-li vyhledat paegas získáte stránky jak o firmě Paegas, tak o bájném okřídleném orl, ale i stránku s textem PAEGAS. Pokud ale zadáte Paegas, pak získáte odkazy pouze na stránky se slovem Paegas

AND	<i>auto AND škoda</i> nalezne stránky, kde se vyskytují slova auto a škoda často lze nahradit znakem + (<i>auto +škoda</i>). české servery podporují většinou AND i A
OR	<i>hrníček OR sklenička</i> nalezne stránky obsahující buď slovo hrníček nebo slovo sklenička ve své podstatě nemá smysl uvádět, stejnou funkci plní mezera české servery podporují většinou OR i NEBO
NOT	<i>čokoláda NOT orion</i> nalezne stránky o čokoládě, ale vynechá ty, kde je zmíněna firma Orion často lze nahradit znakem - (čokoláda -orion) české servery podporují většinou NOT i NE
"..."	<i>"moderní umění"</i> nalezne stránky, které obsahují textový řetězec moderní umění (tedy nebudou uvedeny stránky, kde je uvedeno třeba "současné umění obsahuje moderní...")
ADJ	<i>medvídek ADJ Pů</i> nalezne stránky obsahující textový řetězec medvídek Pů (stejně jako "Medvídek Pů")

*	<i>skl*</i> nalezne stránky obsahující slovo začínající na skl - skladiště, sklárna, sklopit, ...
NEAR	<i>amd NEAR duron</i> nalezne stránky, v jejichž textu se slovo Duron nalézá poblíže slova AMD
(...)	<i>processor NOT (amd OR cyrix)</i> povoluje skládání logických operátorů. Příklad nalezne stránky o procesorech, ale vynechá ty se zmínkou o firmách AMD či Cyrix

Co lze kde použít?

Seznam	na stránkách jsem v tomto ohledu nenalezl žádné informace. Patrně funguje AND; OR .
Atlas	A (AND, +); NEBO; NE (NOT, -); *; NEAR; "..."
Centrum	A (+); NEBO; NE (-); *; "..." Pozor, nutno zadat "auto" A "škoda"
NajdiTo	, (použití <i>auto, škoda</i>)
Quick	AND; OR; NOT; *; NEAR
Redbox	AND; OR
Zoznam	viz Seznam
Altavista	AND (+); OR; NOT (-); *; NEAR; "..."
Yahoo	AND; OR
Lycos	AND; OR; NOT
Webcrawler	AND (+); OR; NOT (-); ADJ; *; NEAR; "..."; (...)
Go	+; -; "..."
Excite	AND (+); OR; NOT (-); ADJ; NEAR; "..."; (...)
HotBot	"..."; další možnosti zadáváte kliknutím na formuláři
Google	+
Search	AND (+); OR; NOT (-); "..."
N...Light	AND (+); OR; NOT (-); *

¹ Internet samozřejmě není jen brouzdání po WWW stránkách pomocí HTTP protokolu, ale pro tentokrát se omezme pouze na tyto služby

Sázka o deset rohlíků

Těsně před uzavěrkou časopisu, ve středu 29. listopadu 2000, probíhala volba rektora. Akademický senát zvolil poměrem 14:11 prof. Střelečka do druhého funkčního období. Jeden ze studentů naší fakulty tak prohrál ve své sázce, koho zvolí rektorem, deset rohlíků. (Jiný nejmenovaný student, mimochodem manažer jisté obecně prospěšné společnosti, jich stejným způsobem málem prohrál padesát.)

Kdyby šlo jenom o deset, potažmo padesát rohlíků, tak se nic hrozného neděje. V jisté prodejně na kraji Stromovky jich denně prodají řádově mnohem víc, a tak krach v zásobování obyvatelstva nehrozi. Horší už bude situace na univerzitě.

Kdo byl přítomen na předvolebním představení kandidátů na funkci rektora 22. listopadu, musí nepochybně souhlasit s tím, že mezi oběma kandidáty je jeden dost zásadní rozdíl. Trefně ho pojmenoval Richard Tichý – prof. Střeleček chce v podstatě konzervovat současný stav a v rámci něj hledat minimalizaci výdajů, třeba metodou zvyšování počtu studentů (což je strategie "kapr"), doc. Grubhoffer chtěl na univerzitě hledat možnosti ke zefektivnění vědecké a odborné práce, k rozvoji univerzity směrem ven i dovnitř (vzájemná provázanost pracovišť mezi fakultami) a dosáhnout tak maximalizace příjmů (což je strategie "štika"). Prof. Střeleček nebyl schopen prakticky na žádný dotaz ani připomínku fundovaně odpovědět a vždycky hledal problémy u tazatele ("toto je špatně položená otázka", "tenhle problém je zjednodušený" apod.)

Kandidatura doc. Grubhofferova byla navíc velmi promyšlená akce – stálo za ní několik desítek lidí prakticky po celé univerzitě. Systémem "ostrůvků pozitivní deviace" (viz články v Meridianu apod.) mělo dojít k podpoře těch jednotlivých lidí, kteří jsou ochotní tu stagnující a místy již trochu zahnívající univerzitu trochu rozhýbat. Doc. Grubhoffer tak mohl nabídnout interní grantovou agenturu, celouniverzitní hodnocení přednášek studenty se všemi jeho důsledky pro přednášející, zkrátka univerzitu, kde určité výhody budou moci získat ti, díky nimž budeme vidět i za hranicemi regionu (ať už díky jejich vědecké, pedagogické nebo umělecké činnosti). Byl ochoten začít bojovat proti

narůstající byrokracii jak na univerzitě, tak i přímo v místě jejího vzniku – u úředníků ministerstva.

Nakonec vyhrál strach z neznáma a obava z možných změn, snad možná i ztráty "teplých místec". Naše univerzita se stane provincionální a pravděpodobně spadne do kategorie "teaching" nebo nějaké podobné. Finančně si tak zřejmě pohorší a všechny své potenciální výhody nadobro ztratí. Slovy děkana doc. Brandla – nastává ráj prorektora pro rozvoj a koncepci, prof. Řehouta.

Existuje ještě jedna šance – opozice představovaná nově zvoleným Akademickým senátem JU v čele se silným předsedou. Rektor má však nyní rozsáhlé pravomoce a opozice nemusí být vždycky úplně neúspěšnější.

V případě neúspěchu je pak možné, že Biologická fakulta, bude-li si chtít zachovat své výhody a smysl své existence (kterých by v teaching univerzitě nepochybně pozbyla), bude muset vzít nohy na ramena a třeba spolu s Akademií věd vytvořit samostatnou školu. Ale nechme se překvapit... □

Lukáš

Potřebují vysoké školy změnu?

Těmito slovy zahájil a také jimi končil svoji přednášku poslanec Petr Matějů, který dne 20. listopadu navštívil naši fakultu, aby nás poinformoval o neradostném vývoji našeho školství a nastínil přitom své představy o budoucím řešení.

Jeho svižnou přednášku doplňovalo několik hrůzostrašných grafů, ve kterých se naše republika plácala někde u dna, leckdy hluboko za Maďarskem či Polskem. Už po prvních pěti minutách nám bylo všem jasné, že vysoké školy zásadní změny opravdu potřebují. Otázkou však je, jaké.

Z působivého povídání pana poslance vyplynulo, že by rád změny koncipoval v duchu rozvinutého amerického systému školství. Jenom namátkou, zavedení povinného školného, zřízení výhodných bezúrokových půjček pro studenty, aktivní zapojení doktorandů do výuky, rozvíjení spolupráce univerzit se soukromými firmami, mnohem větší prostor pro tvůrčí činnost studentů atd. Já osobně se všemi uvedenými změnami naprosto souhlasím, ale má to jeden háček.

A tak jsem přednesl svůj názor, že dnešní systém amerického školství je výsledkem dlouhodobé "sukcese" a není proto reálné ho převést na naše poměry. Uváděl jsem to tuším na příkladu, že studenti u nás, na rozdíl od těch za mořem, nejsou bohužel zvyklí na vlastní seberealizaci, flexibilitu, na větší zodpovědnost nebo volnou diskusi. Pan Matějů však se mnou úplně nesouhlasil a zdůraznil, že mezi našincem a americkým studentem není až tak diametrální rozdíl, a podotkl, že i americký student je pryč v začátcích veden za ručičku.

Po skončení přednášky jsem se ještě s panem poslancem bavil na toto téma. Během krátké, ale přesto velice zajímavé diskuse mimo jiné padlo, že naše fakulta je v tomto směru dosti vyjímečná (vždyť také celou akci organizovali sami studenti) a mimo jiné si postěžoval, jak jsou ti Američani s hamburgerama v ruce mnohem spontánnější a nebojí se vůbec živě diskutovat. Tak, že by přeci jen nějaký rozdíl?! □

- Hasič -

TAK JSEM DOSTAL HODNOCENÍ

(A ODTEĎ JEJ BUDU ROVNOU HÁZET DO KOŠE)

Já vím, že tímhle příspěvkem řadu lidí naštvu. Ale považuji to za důležité – hlavně proto, že hodnocení kurzů studenty pokládám za zásadní pro další rozvoj fakulty. Jenom si myslím, že bychom se měli pořádně zamyslet nad tím, jak to celé dělat. V zalepené obálce jsem dostal hodnocení jednoho studenta, který se vyjádřil ke kurzu Aplikovaná ekologie v LS 1999/2000. Toto hodnocení přepisují:

Vyzdvihl bych samostatnost práce studentů, vypustil bych vyučujícího (definitivně z fakulty), nelíbilo se mi, že vnaší do seminářů své problémy a diskutuje o něčem, co tam nepatří.

Já jen připomenu, o čem tento kurz byl. Celý semestr studenti pracovali na návrhu územního využití bývalého českobudějovického tankodromu (mezi sídlišti Vltava a Máj). Dělalí jsme to na základě žádosti magistrátu města a výsledná (velmi kvalitní) studie bude využita pro další kroky města – například pro žádost o velké investiční peníze, učené na realizaci našich návrhů. Kromě tohoto konkrétního dopadu šlo i o pedagogický experiment, který se setkal s příznivým přijetím v celé univerzitní sféře ČR – opakovaně jsem dnes žádán o prezentaci tohoto experimentu odborné veřejnosti.

Takže takovéto hodnocení pro mě bylo pořádnou ledovou sprchou. Během semestru jsme se neustále scházeli a mluvili o tom, co dál dělat a nedělat, co studenti pro svou samostatnou práci potřebují atd. Každý se mohl vyjádřit a také se vyjadřoval – řadu věcí jsme průběžně měnili a přizpůsobovali. Všechny aktuální informace jsem okamžitě umísťoval na web, aby s nimi mohli studenti pracovat.

Pak ale přijde takovýto anonym. Milý kolego, chceš-li mě "vypustit" z fakulty, obrať se na mě nadřízené – buď na vedoucí Katedry ekologie, nebo přímo na děkana. Mně to neříkej, já o svém "vypuštění" ani rozhodovat nemohu. A až se Ti Tvůj sen splní, klidně si běž na fakultě hledat Tebou vynášenou samostatnou práci na tématu, které je z praxe a o němž se můžeš zmiňovat ve svém CV (a určitě to bude Tvého potenciálního zaměstnavatele zajímat daleko více, než Tvůj studijní prospěch, o tom nepochybuj). Měl jsi nespočet možností se k tématu i metodě vyjádřit – oproti jiným ses ale kritiky zdržel a vylil sis zlost v podobě prostého anonymu. To je ale Tvoje věc a Tvůj způsob práce.

K tomuto konkrétnímu anonymu ještě přidám jednu faktickou věc: nevím přesně, co jsi myslel ventilováním vlastních problémů – snad to, že jsem kurzy začínal povídáním o počasí, vtípem, nebo nějakou úplně nesouvisející záležitostí? To může opravdu vypadat jako něco

MĚMU UČYTELI S LÁSKOU, VÁŠ ANONIM ...

"mimo" – já to ale dělám vědomě. Strávíme-li prvních pět minut na semináři nezávazným blábolním, další čas už jsou studenti plně schopni interakce. Když bych to nedělal, aktivita studentů se rozvine až na konci semináře a přijdeme tak o čas. Příklad? Snadno: na semináři o EU se lektor, bez předchozího "prolamování komunikačních bariér", zeptal po 20 minutách studentů na to, kde je vlastně sídlo EU. Myslíš si, že někdo řekl "Brusel"? Ani náhodou, přestože to všichni věděli – nikdo neřekl nic. To je ale úplně přirozená věc a k tomu se právě technika "prolamování ledů" hodí nejlépe.

Ale celá věc je obecnější: většina fungujících institucí má pro anonymy (které se ve většině případů vyznačují podobnou záští) speciální režim práce – podnětné věci se prošetřují, ale až když se najde konkrétní poškozený, může se jít s věcí ven. Tak to, mimochodem, dělá i policie. Stávající systém hodnocení, který na BF máme, ale využívá jedině tento "anonymní" informační kanál a považuje jej za jediný legitimní. A to je určitě v nepořádku. Hodnocení se dá dělat řadou vyzkoušených metod – na zavedených univerzitách se obvykle postupuje tak, že poslední hodina je určena k evaluaci (ústní, adresné, neanonymní), která se až poté převede do podoby zápisu, třeba i doplněného anonymním hodnocením. Co je podstatné – onen evaluovaný má možnost se k hodnocení vyjádřit.

Normální je totiž nejen nelhat, ale také se pod svůj názor podepisovat. Když někdo posílá anonym, svědčí to o nějaké křivosti – buď o pokřivené mysli pisatele, nebo o pokřiveném systému fungování instituce. Myslíme-li si, že BF je pokřivená a že osobní zášť učitele, vyvolaná kritikou studenta, může tomuto studentovi přivodit újmu, O.K. – použijme dále anonymy. Pokud ale ne, urychleně hodnocení změňme (anonymy však stále umožňujeme, of course, jen je ošetřujeme zvláštním režimem, který všem anonymům náleží). Nevidím totiž nejmenší důvod, aby náš systém hodnocení taková pokřivení zohledňoval. Do té doby se však nezlobte, ale hodnocení studenty házím rovnou do koše. □

Richard Tichý

Kolo kolo mlýnský

Richard ve svém článku mluví o věcech, které si zaslouží hlubší komentář. A také uvedení na pravou míru, ale to až nakonec.

Nejprve cosi faktů. Studentské hodnocení přednášek (SHP), které na BF probíhá již sedmým rokem, je kombinací **sumativního** a **formativního** přístupu. Ve světě se používají buď jeden či druhý anebo oba zároveň. Odborníci se neshodují jednoznačně na tom, který přístup je nejlepší, ale naše zkušenost říká, že je to právě ta kombinace. Sumativní jsou ty otázky, na které studenti odpovídají číselnou stupnicí – z výsledných součtů a statistických funkcí je možné vyvodit určité porovnání hodnocených aspektů výuky anebo vzájemné srovnání vyučujících (viz grafy v Pavučině č. 4 anebo na nástěnce ve vestibulu). Informační hodnota pro přednášející (ve smyslu zpětné vazby) je v tomto případě poměrně malá. Na druhou stranu si můžete udělat celkový obrázek o výuce. Formativní hodnocení jsou v našem případě slovní vzkyazy přednášejícím, ale patří sem i interaktivní (učitel × studenti) hodnocení kurzu na poslední přednášce. Učitelé (a někdy i studentům) je dopřáno konkrétních podnětů k jeho práci. Zpětná vazba tady funguje mnohem účinněji, ale nikdo další se o kvalitách či nekvalitách kurzu moc nedozví.

SHP je dobrovolné a probíhá na konci každého semestru. Díky velkému množství malých kurzů a velmi individuálním sestavám předmětů jednotlivých studentů není možné, na rozdíl od některých zahraničních univerzit – jak píše Richard, provádět SHP plošně na posledních hodinách. Možná společně objevíme jinou možnost, ale zatím nám nezbyvá než po pět týdnů rozdávát a vybírat dotazníky, kde to jen jde.

SHP má na BF **trojí faktický výstup** – souhrnné tabulkové výsledky jsou předány studijnímu proděkanovi; v podobě grafů a komentářů je zveřejněno v Pavučině (výběr) a na nástěnce (plná verze); každému přednášejícímu je předáno to, co se ho týká (dopis o SHP a jeho pravidlech, přehled otázek, slovní vzkazy a tabulka hodnocení k jeho kurzu a také **výzva k akci na toto hodnocení**).

Richardovým článkem se jako červená nit táhne slovo **anonym**. V obecném smyslu má samozřejmě pravdu – anonymy jsou nehezka stvoření, která moc dobrého lidem nikdy nepřinesla. V případě hodnocení výuky studenty jde podle mne o něco jiného.

Anonymita a dobrovolnost jsou zásadní podmínkou studentského hodnocení výuky. Možná to někomu přijde divné, ale v lidské společnosti (a obzvláště v té naší české) je to velmi podstatné pro to, abyste dostali vůbec nějakou smysluplnou odezvu. A teď se prosím oprostěte od idealismu na Biologické fakultě (kde je strach z možných následků veřejného

prezentování vlastního názoru velmi malý). Již na nejbližších fakultách zjistíte, že tento strach může být dosti opodstatněný.

Studentské hodnocení je deklarováno jako anonymní. Nevidím tedy nic špatného na tom, že se v tomto případě studenti nepodepisují (za těch sedm let se jich podepsalo asi šest). Jiná věc je ovšem díky případného vzkazu učitel. Z pohledu organizátora SHP si neumím představit, že bychom dělali jakoukoli cenzuru a vzkazy,

kteří by se nám nelíbily, bychom v zájmu zachování "dobrých vztahů" házeli do koše. Tohle je věc individuálního uvědomění či morálních kvalit každého z nás, jak studenta, tak i učitele.

Tedy, abychom si rozuměli. Osobně považuji za nejlepší pro zpětnou vazbu osobní rozhovor mezi studentem a učitelem anebo hodnocení nezávislým pozorovatelem. Sami dobře víte, kolik lidí je toho schopno a skutečně to tak dělá. Pro fakultu to za současných podmínek není reálné systémové řešení. Proto je SHP takové, jak ho znáte. □

Zdeněk Klouda

Hurráá, jdeme do Evropy!!!

Může nás stát vstoupit do Evropské unie, aniž jeho vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo bude vědět, co vlastně tento akt obnáší?

Nemáte jasno v tom, co České republice může přinést členství v Evropské unii? Zdá se vám, že EU je jen neprůhledný byrokratický spolek se spoustou úředníků a orgánů, jejichž pravomoce a způsob rozhodování vám unikají? Chcete vědět, jaké dotační programy a projekty vůbec v Evropské unii existují a jaká je možnost jejich využití? Zajímají vás problémy životního prostředí v širším kontextu?

Pokud vás tyto otázky alespoň trochu zajímají, tak odpověď na ně můžete nalézt v novém kursu, který se jmenuje Environmentální politika Evropské unie a bude probíhat formou semináře, otevřeného studentům všech fakult Jihočeské univerzity. Přednášet bude Miroslav Daněk, kmenově působící na katedře geografie Pedagogické fakulty. Bližší informace lze získat též u Richarda Tichého, garanta oboru Aplikovaná ekologie na BF JU (e-mail: tichy@zf.jcu.cz).

Kurs běží již od letního semestru tohoto akademického roku !! □

Lukáš

Rozhovor s prof. Zdeňkem Veselovským

Na začátku rozhovoru Vám musím položit již obligátní otázku. Jak jste se dostal na zdejší fakultu?

Poté, co jsem byl v roce 1988 vyhozen z pražské zoologické zahrady, jsem chtěl nastoupit na pražskou Přírodovědeckou fakultu, ale tehdejší totalitní vedení tomuto nápadu nebylo nakloněno. Tvrdili, že bych tím poškodil jméno fakulty. Takže jsem se uchýlil do Fyziologického ústavu AV ČR v Praze v Krči. Pak mi v roce 1992 volal profesor Blažka, což je můj dlouholetý přítel, s nímž jsem studoval, že by o mne na Biologické fakultě stáli. A jelikož učení je mým druhým velkým koníčkem (přednáším již od roku 1954) rozhodl jsem se jeho nabídku přijmout a 1. 3. 1993 jsem nastoupil na BF. Když jsem sem nastoupil, byl jsem velice rád, že jsem zde našel celou řadu přátel a kolegů, jako je například Blažka, Šetlík, Květ, Komárek, Brandl a celá řada dalších lidí, se kterými jsem se zde setkal. A tak jsem se ocitl v Budějovicích a nelituji toho.

V čem je podle Vás Biologická fakulta lepší a v čem horší v porovnání s ostatními přírodovědeckými fakultami u nás? Poprosil bych Vás nejprve o obecné zhodnocení a pak o pohled zoologa, respektive etologa.

Velice si vážím přátelských vztahů mezi učiteli a relativně neformálních vztahů mezi učiteli a studenty. Také si velice cením toho, jak rychle se BF dostala do podvědomí široké veřejnosti, což je především vynikající dílo Pavla Blažky a jeho spolupracovníků. Dokonce i když jsem byl v Zimbabwe, tak se mě pan velvyslanec, jehož dcera tady nyní studuje, ptal, jaká je naše fakulta. Za unikátní považují přátelské propojení BF s pracovišti AV ČR. Ze všech nových, po revoluci vzniklých, univerzit byl vývoj na zdejší univerzitě nejrychlejší.

Z pohledu zoologa mi vadí, že nám chybí sbírky. Řada "moderních" biologů dnes říká, že sbírky jsou k ničemu, ale já osobně si myslím, že pro představu toho, jak to které zvíře vypadá, jsou sbírky důležité. Sbírkami tady asi už nikdy mít nebudeme, a proto se alespoň

snažím je nahradit audiovizuálními pomůckami.

Biologická fakulta byla prvním místem, kde jsem mohl přednášet etologii jako předmět, aniž bych musel zatajovat jméno tohoto oboru. Dříve jsem ji musel přednášet pod různými krycími názvy. Ve srovnání s pražskou fakultou je však zájem o tento obor menší. Možná je to trochu módnost. Lidé, kteří mají skutečný zájem o etologii, je v posledních letech méně než jak tomu bylo dříve. Proč tomu tak je, to ale doopravdy nevím.

Jste pokládán za zakladatele etologie u nás. Jak jste se k tomuto oboru dostal?

Tento obor mě nadchnul, když jsem četl Lorenzovy knížky, které jsem dostával od svých známých z Německa. Některé z nich byly přeloženy až po 30 letech a jedna z nich – "Osm smrtelných hříchů", jako jediná biologická knížka, dokonce vyšla v samizdatu. A pak jsem se, díky společnému zájmu o kachny, seznámil s Konradem Lorenzem. Ten mě pravidelně zval na přednášky a já jsem se tam učil.

Lorenze si ohromně vážím, protože mě ovlivnil nejen jako etolog, ale hlavně jako člověk. Nakonec jsme se spolu sprátelili, dokonce mi nabídl, abych mu tykal. A díky němu jsem se seznámil s řadou dalších etologů, jako byl například Niko Tinbergen, Frank a Immelman. Začátky s etologií u nás byly velice těžké, protože byla interpretována

K. Lorenz a Z. Veselovský

jako reakční pavěda. Prvním průlomem byla publikace mé knihy "Praobyčejná zvířata", jejíž název vymyslel spoluvůrce Jára Cimrmana, Ladislav Smoljak. To rozproudilo dění u nás, a to i bez toho, že by v ní byl pojem etologie přímo zmíněn, což jsem měl zakázáno. Byly v ní však zmíněny základní principy této disciplíny a měla velkou oblibu i mezi řadou literátů. Později jsem ji přepracoval a její název byl "Vždyť jsou to jen zvířata".

Sice jsme se scházeli v české a slovenské etologické společnosti, ale trvalo velice dlouho, než u nás etologie "zapustila kořeny". Trochu mě tenkrát mrzelo, že o etologii měli větší zájem a její význam dříve pochopili psychiatři a farmakologové než zoologové. Dnes už sice naši zoologové chápou význam etologie, nicméně je stále ještě hodně v současných odborných publikacích, jako je například "Fauna", opomíjena. I když je etologie interpretována různě, o její budoucnost dnes už strach nemám.

Etologie vznikla jako interdisciplinární obor psychologie a fyziologie. Jaký je Váš názor na relativně nově vzniklé interdisciplinární obory hraničící s biologií a humanitními vědami, jako je např. sociobiologie a psychobiologie?

Spíše bych řekl, že etologie vznikla z důkladného pozorování chování zvířat a jejich fyziologie. Vyrostla ze střetů s behaviorismem. K. Lorenz tento obor formuloval jako fyziologii chování.

Co se týče sociobiologie, tu považují za velice důležitou disciplínu, která se zabývá ultimátními faktory, kterých si etologie dříve tolik nevšímala. Trochu mi vadí (a nemyslím tím teď příznivce sociobiologie v Budějovicích nebo v Praze), že řada jejích zavlých příznivců má arogantní vystupování vůči takzvané klasické etologii, která ještě samozřejmě zdaleka nevymřela, a bez ní se chování jako celek nedá pochopit.

Nemám rád, když se obory příliš škatulkují, protože si myslím, že k celkovému poznání zvířat přispívá jak sociobiologie, tak i takzvaná klasická etologie. Její význam vidím v tom, že učí zoology i obyčejné lidi znát zvířata. A když už si člověk myslí, že všechno ví, zjistí, že tomu tak ani zdaleka není a je neustále nucen k tomu, aby se učil a díval se. Proto mi je trochu líto, že někteří sociobiologové až moc zevšeobecňují výklad chování zvířat a neuvědomují si, že i zvíře samo je schopno se něčemu naučit. Tento zužující mechanistický pohled na zvířecí chování nemusí být vždy užitečný.

Ze spojení etologie s humanitními vědami mám trochu strach, protože humanitně vzdělaní lidé zvířata pořádně neznají. A pokud se týká etologie člověka, ta by měla být zkoumána spíše biologickými metodami a nikoliv humanitním přístupem.

Etologie je obor, jehož studium nám, ještě spolu s evoluční biologií, ukazuje, "jací vlastně doopravdy jsme". Porovnáváním chování zvířat a lidí se můžeme např. dozvědět, zda se chováme jako zvířata. Měl jste často potíže s "řikáním pravdy lidem do očí" ohledně toho, jací ve skutečnosti jsou? Který případ považujete za nejkurióznější?

Považuji za nesmírně závažné, aby se lidé dozvěděli a pochopili svou biologickou podstatu. Myslím si, že by se i antropologové měli místo měření délek lidských kostí více zaměřit na chování člověka. Velice mi vždy vadil pohrdlivý pohled mnoha lidí na zvířata, a napsal jsem proto knížku s provokativním názvem "Vždyť jsou to jen zvířata", ve které jsem mimo jiné ukázal, jak jsou zvířata schopná myslet.

Nejkurióznější případ se mi stal loni, kdy jsem byl pozván na filozofický ekumenický koncil o záchraně živočišných druhů, který se konal na Slapech. První věc, kterou na mě "vybalili", bylo, kdy konečně my zoologové naučíme šelmy vegetariánství. Měli tam plakát, na němž byla nakreslena panda, která se pase na trávě, dále tam byl lev svorně spolu s jehňátkem, což jenom ukazuje, že někteří filozofové nevědí, o čem mluví. A byl bych nerad, aby etologii člověka dělali filozofové nebo psychologové. Měla by být zkoumána biologickým přístupem.

Ve své knize "Dobytí Tróje" píšete, že za dob Vašich studií byl přístup některých biologů k zoologům zabývajícími se obratlovci trochu "povýšený", řada biologů považovala tehdy výzkum na obratlovcích za zbytečný. Myslíte si, že se tento přístup ostatních biologů změnil, respektive že je dnes více těch, kteří si to nemyslí?

Bohužel to byli i zoologové. Dodnes přetrvává na mnoha univerzitách názor, že když se

někdo dívá na zvířata mikroskopem, tak je to věda, a když se na ně dívá dalekohledem, tak je to spíše zábava. Tento názor byl kdysi silně zakořeněn na Karlově univerzitě a nebylo lehké prolomit pověru, že o obratlovcích už všechno známe. Maturoval jsem v roce 1947 a tehdy, když jsem nastoupil na fakultu, jsme si vydobyli, abychom mohli dělat práce na obratlovcích. První disertační práce dělané na obratlovcích byly obhájeny dr. Olivou (na rybách), dr. Hanzákem (na ptácích) a mnou (na ptáčích).

Ale nevím, jestli se dnes na zoology zabývající se obratlovci nedívají třeba molekulární biologové jako na...

Odchoval jste celou řadu druhů zvířat. Odchov kterého živočicha považujete za nejnáročnější?

To se nedá jen tak lehce říct. Odchoval jsem například paviána pláštíkového, orangutana, tygry, lvy, vydry, jezevce, damana a zajíce, z ptáků pak kachny, husy, pštrosy, papoušky. A těmto svým adoptivním synům a dcerám jsem nesmírně vděčen za to, že mě naučili zoologii. Zároveň jsem od zvířat získal mnohokrát morální podporu. Například když jsem byl vyhozen ze ZOO, tak tygr a slonice byli jedinými, kdo se mě nebáli zdravit.

Procestoval jste skoro celý svět. Je nějaké místo, kde jste doposud nebyl a chtěl byste se tam podívat?

Hrozně rád bych ještě viděl Falklandy a Antarktidu. Tam jsem se ještě nedostal. Ale to už je spíš jenom takový sen. Jsem rád, že jsem měl to štěstí poznat takové země, jako je Zimbabwe a Venezuela, kde je to v dnešní době již velmi nebezpečné.

Které místo na zemi považujete za nejkrásnější a proč?

Neříkám to proto, že bych byl nějaký nacionalista, ale alespoň jednou ročně se musím podívat do svého rodného kraje okolo Jaroměře, kde je Babiččino údolí, což je zřejmě asi "imprinting" z mládí. Rád mám také Třeboňsko a Šumavu. I když jsem se podíval na řadu míst, největší kus mého srdce leží u nás. Jediná země, kde bych snad mohl žít, a někdy jsem litoval, že jsem to neudělal, je Austrálie, což je taková pohodová země.

Na svých cestách jste se setkal s mnoha zajímavými lidmi. Který národ nebo etnikum považujete za nepřátelštější?

Nemůžu říct, že bych nějaký národ považoval za nepřátelštější. Na vlastní oči jsem viděl, čeho jsou schopni Němci, protože jsem se narodil v Sudetách. A na druhou stranu jsem viděl, jakých hrůz jsou schopni Češi nebo Rusové. To, co jsme zničili v Sudetách po druhé světové válce, kdy byly například spalovány knihovny, to nemá ve světě obdoby. Tehdy jsem začal silně pochybovat o holubičí povaze slovanských národů. Proto mezi národy nedělám rozdíly.

nosti si osobně nejvíc ceníte a která je Vám nejprotivnější?

Podstatu vidím ve výkonu mozku, daru člověka tvořit, který využívá v umění, dále v lidské vzdělanosti a kulturnosti. Pro člověka typickou vlastností je zvidavost a schopnost hrát si i v relativně pozdním věku, dále je pro lidi charakteristická touha po "stoupání po pomyslném žebříku" a touha po poznání. Ale trochu mi vadí, že se lidé úmyslně snaží zvětšovat rozdíl mezi člověkem a zvířaty, protože je například známo, že tlupy makaků jsou schopny se postarat o zdravotně postižené jedince.

Dlouho jsem váhal, zda jsou zvířata schopna myslet, ale dnes jsem o tom už naprosto přesvědčen. Jsou schopna vymýšlet nové postupy při řešení daných problémů. Čím více zvířata znám, tím vidím méně rozdílů mezi nimi a námi. Takže si myslím, že jsme vlastně také zvířata, v dobrém slova smyslu, a vadí mi, když politici mluví o hyenismu nebo vlčí morálce.

Nejvíce si vážím přátelství, na něm by měla být postavena veškerá naše komunikace. Dále si vážím vzdělanosti nebo kulturnosti v nejširším slova smyslu. Naopak nemám rád tupce, snoby, příliš do sebe zahleděné, autoritativní a arogantní lidi.

Myslíte si, že někdy v budoucnu nastanou takové podmínky, které donutí lidi k tomu, aby si vážili výtvorů přírody alespoň stejně tolik jako svých vlastních?

Dlouho jsem o tom byl přesvědčen, ale v poslední době tomu už tolik nevěřím. Myslím si, že dříve se na nové podmínky způsobené lidskou indolencí a vyvyšováním nad ostatní živočichy, díky své nervové soustavě, adaptují zvířata. Fascinuje mě, že řada druhů zvířat je schopna využít našich výtvorů (například chození prasat bradavičnatých přes křížovatku v Zimbabwe). Přál bych si, aby si lidé vážili přírody, ale k tomu je ještě daleká cesta, na níž musejí lidé ještě hodně poznávat, takže v dohledné době bych změnu postoje většiny lidí neočekával.

Jste znám jako milovník vážné hudby. Který je Váš nejoblíbenější skladatel a Vaše nejoblíbenější skladba?

Hudba pro mě znamená opravdu hodně. Ze skladatelů, kteří mi hodně říkají a jejichž hudba mi hodně pomáhá, bych jmenoval Bacha, Dvořáka a Janáčka. Při poslechu Bachovy hudby se člověk ocitá ve vyšších sférách, jeho hudba je skoro nelidská. Nádherná je například jeho skladba s názvem "Před tvůj trůn předstupuji, Pane", kterou diktoval jako umírající člověk. Na závěr této skladby se melodie a rytmus zpomalují a končí to opakováním jednoho tónu, což představuje konec tlukotu lidského srdce, to je naprosto fenomenální. Tato hudba má vnitřní řád a pomáhá mi uklidnit se. Dále miluji Dvořáka. Z Janáčkových skladeb mám rád "Po zarostlém chodníčku". Ale stejně jako lidských skladatelů si vážím některých hudebníků z říše zvířat. Mým oblíbeným pěvcem je skřivan lesní a obdivuji se i keporakům. Hudbu považují za nejčistší umění, jehož je člověk schopen.

Chtěl byste něco vzkázat čtenářům "Pavučiny"?

Vybrali jste si krásnou úlohu – poznání biologie, proto bych vám všem přál, abyste

byli dobrými biology, aby se vám stuc...um i výzkum dařil. A hlavně bych vám přál, abyste se dovedli občas zastavit a nestyděli se říci, že jste také amatéři, kteří se zajímají o přírodu, protože slovní základ tohoto slova je z latinského amare, což znamená milovat. Jako to dělal Konrad Lorenz, jenž dostal Nobelovu cenu za lékařství a fyziologii a nestyděl se říci, že je ve vztahu ke zvířatům také amatér, tedy v jeho případě milovník zvířat. Důležité je umět se zastavit a potěšit se v každém ročním období krásou přírody. A druhou věcí je, že by se i vědci měli zajímat o umění, o monumentální výtvořiny člověka – ať je to malířství, sochařství, hudba či krásná literatura, a vážit si jich.

Děkuji za rozhovor a přál bych Vám, aby se Vám splnila všechna vyřčená i nevyřčená přání.

16. 11. 2000 v Českých Budějovicích

Adam Dušek

Měl jsem fantastické přátele, jako byl například Konrad Lorenz, v Německu, nebo Angličany, které mám rád pro jejich způsob humoru. Stejně tak mám přátele ve Finsku, ve Švédsku a v Austrálii a velice si jich vážím. Spoustu přátel jsem měl, když jsem byl prezidentem Mezinárodní unie zoologických zahrad, a když jsem byl vyhozen ze ZOO, tak všichni napsali velice "ostré" dopisy, v nichž tento skutek odsoudili. Dodnes je mám schované. Jedini, kdo je nenapsali, byli Američani, ti se mě ptali, kdo bude mým nástupcem, protože by potřebovali pokračovat v navázané spolupráci, což se mě tenkrát velice dotklo. Proto si vážím každého přátelství, které nějakou určitou dobu přetrvá.

Lidé mají s ostatními zvířaty mnoho společného a v řadě věcí se naopak liší. V čem vidíte podstatu rozdílu mezi lidmi a ostatními zvířaty? Které lidské vlast-

Botanika – dr. Hrouda

chvilka matematiky při přednášce z botaniky:

- Ovsík vyvýšený – "V klásku je pleva plus pleva ... to znamená dvě plevy ..."
- *Amaranthus retroflexus* (laskavec ohnutý) – "Když roste; květenství je plyhé, ohnuté, teprve později se narovná – a konečný stav je *Amaranthus erectus*."
- *Sedum maximum* – "Když u nás kvete, dochází k nejhorsšímu ..." (dramatická pauza) "... začíná školní rok."
- *Artocarpus* (chiebovník) – tropická Asie, Indomalajsie: Hrouda: "Na zimu opadáva..."
jeden ze studentů: "No jo, ale jak pozná zimu?"
- "*Vincetoxicum hirculinaceum* – to je jméno jako Lovosice..."

Biostatistika – prof. Šuspa

při pozdním příchodu do posluchárny č. 1, známé chronickým nedostatkem pišičích fixů: "Já se omlouvám, já jsem musel až k samotnému děkanovi, abych našel jeden fix."

Exkurze do Turecka (očíma botanika) - část druhá

Minulá část byla věnována termomediterránní zóně v nízkých nadmořských výškách s jejími vždyzelenými lesy, makchiemi atd. Směrem do hor vždyzelené lesy postupně mizí a jsou nahrazeny opadavými (přece jen už začíná být v zimě zima). Hlavními druhy jsou neurčitelné místní opadavé duby a také i z Evropy známé druhy habr východní (*Carpinus*

orientalis) a habrovec habrolistý (*Ostrya carpinifolia*). Ještě výš je pás jehličnatých lesů, tvořený místním poddruhem borovice černé *Pinus nigra* ssp. *pallasiana*. K ní se (nejzápadněji asi na úrovni města Feythiye) přidává cedr *Cedrus libani* a o kousek východněji jedle *Abies cilicica*. Mimo to jsme v těchto horských lesích potkali jalovec *Juniperus excelsa*, u kterého se zdálky ani nechce věřit, že je to jalovec. Prý dosahuje i přes dvacet metrů výšky, my jsme viděli asi desetimetrové. Jalovec tvoří i horní hranici lesa (ve výšce 2100-2400 m), nad níž následují jistě zajímavé "alpínské" formace, zcela nepodobné tomu, co známe z evropských hor. Tak vysoko jsme ale nebyli. I v těch patnácti stech metrech, kde jsme byli při přejezdu Tauru, bylo teprve časné jaro...

Jak jistě víte, je mediterán tradičně dělen na východní a západní. Projevuje se to trochu jiným charakterem porostů i jinými druhy (z významných dominant jsou pro východ typické např. *Sarcopoterium spinosum*, *Styrax officinalis*, *Arbutus andrachne* a *Quercus coccifera* a leccos s druhovým epiteton *orientalis* a samozřejmě taky cedry i *Abies cilicica* či pro Turecko typická *Pinus brutia*). Zajímavý je výskyt dubu *Quercus ilex* - v západním mediteránu je všude a postupně na východ ubývá, asi kvůli celkově suššímu klimatu. V Turecku je na absolutní západní hranici areálu a je vázán na ta nejstinnější a nejvlhčí místa na dnech údolí, často roste v "luzích" s *Platanus orientalis*.

Ještě poslední poznámka. Jak známo, zemědělství se k nám šířilo z východu a mediteránní zónou prošlo. Proto mnoho tamních druhů nacházíme u nás jako polní plevel. Vzhledem k bidě našich plevelů (mnoho druhů je díky herbicidům a změně hospodaření v tomto století nezvěstných nebo velevzácných) znamená výlet do jejich domoviny vzácnou příležitost je vůbec vidět. I my jsme potkali několik takových - např. fialový šklebivec *Misopates orontium* (několikrát) nebo modrou mařinku rolní (*Asperula arvensis*) na písčitém břehu jezera Beyşehir Gölü. Zajímavá byla i různá "praobilí" - divoké ječmeny, žito a pšenice. Mediteránní část Anatolie asi pravlastí zemědělství nebyla, ale je to hodně blízko...

V druhé polovině exkurze jsme opustili mediterán a vjeli na anatolskou náhorní plošinu. Její povrch není úplně rovný - tvoří ho několik páneví oddělených nízkými pahorkatinami. Vegetaci tvořily původně tři základní formace. V pahorkatinách (které

jsou z celé oblasti nejvlhčí) byly řídké dubové lesy, na okrajích pod horami, kde je ještě víc srážek, lesy borovice *Pinus nigra* ssp. *pallasiana* a jalovců *Juniperus excelsa* a *Juniperus foetidissima*. Tam, kde už sucho zcela vylučuje růst i těch nejodolnějších stromů, začínaly travnaté stepi podobné východoevropským stepím ponticko-panonské oblasti. A v těch nejsušších místech v centrech páneví se nacházely tzv. pelyňkové stepi s dominantou *Artemisia santonicum*, vlastně nejzápadnější výběžek rozsáhlých kontinentálních středoasijských stepí. Možná se divíte, proč používám minulý čas. Je to tím, že původních porostů je i zde, stejně jako v mediteránu, velmi málo, lesy a travnaté stepi už skoro žádné (taky jsme žádné neviděli). Centrální Anatolie je totiž lidmi (zemědělci) ovlivňována ještě déle než pobřeží, právě někde tady totiž zemědělství asi vzniklo (např. klasická lokalita Çatal Hüyük byla hodně blízko naší trasy).

Do stepí jsme podnikli několik kratších exkurzí, takže jakousi představu (i když jsme viděli asi samé sekundární porosty) jsme mohli získat. Bohužel bylo v době naší návštěvy v centrální Anatolii teprve časné jaro. Zajímavé byly vedle pelyňků (viděli jsme asi dva druhy) žlutý šíšák *Scutellaria orientalis*, červené a žluté kozince (*Astragalus*), žlutý kosatec (snad rod *Gynandrisis*) a oba druhy rodu *Moltkia* z čeledi brutnákovitých - modrá *M. caerulea* a žlutá *M. aurea*. Na několika místech tvořily dominantu různé pichlavé druhy - trnité kozince rodu *Astracantha* (neboli *Astragalus* sect. *Tragacantha*) a druhy rodu *Acantholimon*, které tvoří nízké polštářky z hustě vedle sebe postavených růžic tenkých špičatých tuhých listů. Tohle je taky výsledek dlouhodobé pastvy - ten tlak byl tak silný, že pro dobytek jedle druhy postupně ustupovaly a hojně zůstaly ty, co jsou ostnitě, jedovaté, hořké apod.

Na anatolské náhorní plošině je několik páneví, v jejichž centrech se nachází bezodtoká jezera. Kdysi (v glaciálech) byla obrovská, hluboká a sladká. V současnosti díky suchému klimatu s poměrně teplým létem nacházíme jen zbytky v podobě mnohem menších slaných jezer. Největší z nich - Tuz Gölü, má dneska plochu 1200 - 1600 km² (podle roční doby) při průměrné hloubce 30 cm a maximální 2 m. Kolem jsou vytvořena velká slaniska, z nichž jsme viděli jen kousek u vesnice Eşmekaya.

Na závěr exkurze jsme krátce navštívili pohoří Bolu Dagı při severním pobřeží Turecka. Cílem byly horské pontické bučiny s dominantním bukem východním (*Fagus orientalis*). Po dlouhé době jsme si připadali jako doma - na první pohled to tam vypadá jako někde v Karpatech. Dokonce i mnohé druhy byly stejné, což se o předešlých oblastech říct nedá. Viděli jsme několik zajímavých druhů (např. žlutý lýkovec *Daphne pontica*), ale to hlavní, na co se všichni těšili - rozkvetlé rododendrony *Rhododendron ponticum*, jsme viděli jen z autobusu cestou do Istanbulu. Snad někdy jindy. ■

- Kouřo -

22. listopadu

Příběh z divokého západu
(klání o post rektora JU)

V řečnickém zápalu...
(klání o post rektora JU)

Střelec na fakultním kolbišti
(Shromáždění akademické obce BF)

13. října

Bože, jak je to napínavé!
(Shromáždění akademické obce BF)

15. listopadu

Zkoumavý pohled pana senátora
(kandidáti do senátů se představují)

Hodnotící pohledy z řad učitelů
(kandidáti do senátů se představují)

Tak co nám ještě povíte...?
(kandidáti do senátů se představují)

20. listopadu

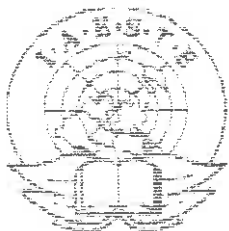
Fakultní triplet a poslanec
(debata a tisková konference s panem P. Matějí)

International Association for the Exchange of Students for Technical Experience

Ahoj všem. Před pár týdny proběhlo povídání se studenty o nově vznikajícím lokálním centru IAESTE. Bylo nám jasné, že v pátek večer si moc lidí čas nenajde, takže tato stránka je věnována zájemcům, kteří se chtějí dostavit, ale z různých důvodů nemohli.

Kdo jsme? IAESTE je mezinárodní, nevládní, nepolitická, nezávislá a nezisková organizace. Byla založena 1948 v Londýně a tehdejší Československo bylo mezi zakládajícími zeměmi. Za dobu více než 30-ti leté činnosti jejím prostřednictvím vycestovalo na odborné praxe přes 8000 studentů. Hlavním cílem IAESTE ČR je podporovat zvyšování úrovně odborných a jazykových znalostí studentů prostřednictvím mezinárodního výměnného programu a programů personalistických a vzdělávacích.

Co nabízíme?

Lokální centra zajišťují praxe ve firmách, na ústavech či univerzitách v celé republice. Tyto praxe se posléze vyměňují na mezinárodní burze za praxe pro nás do některých ze 74 členských zemí. IAESTE byla původně založena jako organizace sdružující studenty technického zaměření (International Association for the Exchange of Students for Technical Experience). Během své dlouhé existence se tyto řady studentstva rozšířily i o další netechnické, nebo jen okrajově technické obory. Naši snahou je zapojit do výměnného programu i vás, milí biologové, ekonomové, provozní a jiní podnikatelé, studující na akademické půdě v Českých Budějovicích.

Co musím udělat pro to, aby se mě to týkalo?

Nezbytnou součástí vaší účasti na výměnném programu je absolvování KONKURZU. Ten probíhá na přelomu října a listopadu ve všech centrech IAESTE v ČR. Na základě výsledků tohoto konkurzu se sestaví pořadník studentů, podle kterého budou přidělovány praxe. Protože výměnný program funguje na recipročním principu, našim zájmem je získání co největšího počtu míst pro zahraniční praktikanty v ČR. Z toho vyplývá, že čím větší počet míst pro zahraniční praktikanty získáme, tím více Vás, českých studentů, můžeme vyslat do zahraničí.

Jakou praxi mi IAESTE může nabídnout?

Research & Development – nabídky praxí této kategorie jsou často specializované činnosti v laboratořích. Vyžadují schopnost samostatné analýzy, testování a vyhodnocování, stejně tak jako teoretické znalosti. Na takových praxích lze často postavit téma Vaší diplomové práce nebo doktorandského studia (v případě delšího pobytu).

Professional – tyto praxe zahrnují činnosti běžné práce, kterou zvládají pokročilejší studenti. Často se jedná o nejruznější krátkodobé projekty v nejrůznějších oblastech techniky.

Working environment – praxe této kategorie jsou často manuální činnosti v průmyslových podnicích a na výrobních linkách. Odměny jsou proto často vyšší než u výše uvedených typů, neboť studenti mnohdy pracují na pozicích běžných zaměstnanců, kteří mají během léta dovolenou. Tyto praxe jsou vhodné pro studenty nižších ročníků studia na VŠ.

Non Specific – jedná se o praxe bez konkrétních požadavků na studovaný obor, jsou to administrativní práce nebo jazykové a překladatelské služby.

kontaktujte nás:

fi.ku.s@centrum.cz, (peer@centrum.cz), tel.:0603/285199 (0605/772310), www.iaeste.cz

Budoucí vůdčí zkamenělina

Za pár desítek miliónů let budou pozůstatky civilizace *Homo sapiens* vůdčí zkamenělinou. Během několika tisíc let jsme se stihli rozšířit po celé planetě, což je nutná podmínka pro organizmus, pomocí něhož se datují geologicko-archeologické éry. Navíc projevy naší existence jsou natolik výrazné, že určitě přetrvávají v dostatečném množství. Přesnost tohoto datování bude značná, "lidská" vrstva bude představovat rozmezí zhruba 10 000 let. Archeologové té doby (dnešní potkani, bakterie nebo ufoři) z nás budou mít radost! □

- Mamča -

Miň jíst a víc vážit?!

Obezita přináší hodně zdravotních problémů, ať už kardiovaskulární potíže či nebezpečí mrtvice apod. Proto je jejímu výzkumu věnováno hodně času a peněz. Způsoby regulace tělesného tuku jsou testovány na zvířecích modelech. Vděčným objektem jsou myši, v jejichž genomu byl nyní objeven gen, jenž vede k nadváze i přes snížený přísun potravy.

Jedná se o gen kódující myši melanokortin-receptor 3 (Mc3r). Z fyziologického hlediska spočívá úloha Mc3r ve zpětné regulaci hladiny hormonu leptinu v krvi. Ten působí tak, že zvýší vylučování neuro-peptidů, které snižují potřebu příjmu potravy a zvednou energetické výdaje. Obdobným receptorem je i Mc4r. Díky Chenově studii víme, jak se inaktivace Mc3r a Mc4r projeví.

Myš Mc3r-/- roste normálně do 26. týdne. Nevypadá obézně, avšak hmotnost jejího tuku je téměř dvakrát větší než u heterozygotů. Je to zapříčiněno tím, že vzrůst hmoty tuku je kompen-

zován nízkou hmotou svalů. Po těchto 26 týdnech vidíme zlom, myš je tlustá. Není to kvůli zvýšenému příjmu potravy, naopak, stane se to, i když krmíme hlodavce méně, ovšem dietou s vysokým obsahem lipidů. Mc3r-/- myši získávají více tuku na kalorii potravy, ale mechanismus je zatím nejasný. Mají standardní metabolické dráhy, teplotu těla i funkci štítné žlázy. Pravdou je, že jsou méně aktivní než ty z kontrolního pokusu.

Myš Mc4r-/- žere víc než normální jedinci a je korpulentní. Má pozměněnou rychlost metabolismu. Vědci mají indicie k tomu, že považují Mc4r za element řídicí příjem potravy. Homo-zygot Mc3r-/- Mc4r-/- je obéznější než pouhá Mc4r-/-, a to proto, že tento mutant žere příliš mnoho, jelikož mu chybí Mc4r signál a absence Mc3r vede k efektivnějšímu využívání potravy.

Díky tomuto výzkumu se začalo bádát nad novými diagnostickými metodami a léky, které by pomohly omezit problém s nadváhou u lidí. □

- Mamča -

Astronomické okénko

Poslední dobou se děje nezvykle mnoho věcí. Podařilo se objevit další rozměrné těleso za dráhou Neptunu, tzv. Plutika. Snímky tohoto transneptunického tělesa 2000 EB173, které byly pořízeny také na Kleti v noci ze 3. na 4. června 2000, byly primárně určeny pro astrometrii tohoto tělesa na zpřesnění jeho dráhy. Jeho průměr se odhaduje na cca 500 km. Saturnu přibýly další dva měsíce, přešli jsme zpátky na středoevropský čas – SEČ (nesprávně nazývaný "zimní") a hlavně – máme další českou kometu! Všechno ale pěkně popořádku.

Večerní prosincová obloha

Po západu Slunce můžete spatřit nad JJZ velice jasný objekt, planetu Venuši. Právě teď září jako Večernice brzy zvečera.

Na podzimní obloze uvidíme čtveřici jasných hvězd – Pegasův čtverec, součást souhvězdí Pegas. Nedaleko od něj, v souhvězdí Andromedy, najdeme spirální galaxii M 31. Je vzdálená více než 3 mil. sv. let a je to nejvzdálenější objekt na nebi, který ještě můžeme pozorovat pouhým okem. V souhvězdí Persea můžeme za dobrých podmínek spatřit dvě známé otevřené hvězdokupy NGC 869 a NGC 884. Jsou to mladé útvary (1 – 4,5 mil let), průměrná vzdálenost je asi 8 000 sv. let. V tomto souhvězdí leží též radiant jednoho z nejbohatších meteorických rojů, tzv. Perseidy. Maximum jeho činnosti je každoročně kolem 12. srpna. Během noci můžeme vidět ještě planetu Saturn a Jupiter. Leží blízko sebe v souhvězdí Byka. Nad ránem zahlédneme ještě planetu Mars v Panně.

Další česká komete!

Naše astronomie se po téměř deseti letech opět zapsala do celosvětové statistiky kometaryních objevů, a to zásluhou jihočeské Observatoře Klef. Nová komete byla objevena v rámci dlouhodobého výzkumného programu Hvězdárny Klef, zaměřeného na výzkum planetek a komet, včetně tzv. blízkozemních asteroidů. Kometu objevil **Miloš Tichý**, astronom z Observatoře na Kleti 23. října 2000. Podrobné informace najdete na <http://www.hvezdcb.cz/pk00u060.html>.

My se teď budeme věnovat právě jejímu objeviteli:

Stručný životopis: narozen 17. 12. 1966 v Počátkách, 1985–1994 studoval na MFF UK a ČVUT. Od 1984 působí na Observatoři Klef (od 1992 jako výzkumný pracovník), kde se zabývá astrometrií planetek a komet.

Kdy tě poprvé napadlo, že bys chtěl být astronomem a čím vším jsi chtěl vlastně být?

To je těžká otázka. Já bych řek tak před 25-ti lety? Já jsem po té astronomii šel docela nekompromisně. On vlastně tehdy ani moc výběr nebyl. Buď jsem chtěl (a mohl) dělat fotografa, nebo astronomii. Principiálně dělám obojí, jen vlastně s elektronickou CCD kamerou.

Jak jsi se k této práci dostal?

Vlastně jsem se vnutil písemně na Klef. Ale, jak říká kolega Luboš Kohoutek z Hamburku, jako každý slušný český astronom jsem začínal jako amatérský pozorovatel meteorů. Dělal jsem meteory s veškerým vyhodnocováním, zpracováním a publikováním. Meteory mají k planetkám docela blízko, jsou to akorát trošku větší šutry. Když to vezmu zpětně, bylo to dost cílevědomé. A kde taky v Čechách dělat slušnou pozorovatelskou astronomii, když ne na Kleti, že jo?!

Jak vypadá obyčejný pracovní den, a v tvém případě i noc, na Kleti?

Vstávám mezi osmou a desátou, pokud nezavolá nějaké "individuum" předem. Jedním okem se podívám na došlou poštu na e-mailu a odpovím, na co je třeba. Zpracuji data z předchozí noci

(pokud ovšem nějaká jsou na dozpracování – obvykle ne), stáhnou nové katalogy planetek a komet, zapíšu nové identifikace, přepočítám naše elementy, spočítám polohy těles, která chci večer pozorovat, vytisknu si to, mezitím si udělám oběd (tak mezi druhou a čtvrtou), vyřizuji telefonáty. Po setmění začíná pozorování. Během letní noci stíhnu tak jedno kafe – "one coffee night" a v zimě to je "three coffee night". Pak jdu na chvíli spát.

Co tě na této práci nejvíce baví?

Člověk může objevovat stále něco nového.

Chtěl bys zkusit práci ještě v jiném oboru astronomie?

Ani ne. Myslím, že zůstanu u toho, co dělám, tedy planetky, komety, vlastně celou sluneční soustavu. Nechci se plést do jiných oborů, protože tohle už mám nastudováno a myslím si, že to i docela umím.

Čeho bys chtěl ještě dosáhnout, když uvážíme, že máš po sobě pojmenovanou planetku a nyní také svou vlastní objevenou kometu?

Je toho hodně. Rád bych objevil nějaké transneptunické těleso (skupina těles za dráhou planety Neptun), případně těleso na dráze typu Kentaur (mezi dráhami Jupiteru a Neptunu).

Co bys dělal, kdybys zjistil, že se k nám blíží nebezpečný asteroid?

Na to už jsem odpovídal mnohokrát. Za prvé bych dělal přesnou astrometrii toho tělesa, abych mohl zjistit, jestli se opravdu trefí. Chyba, či vlastně nepřesnost v určení polohy, může být řádově větší, než je rozměr naší Země, takže ta šance, že nás mine, je vždycky. Pracoval bych až do poslední chvíle, protože já bych věřil, že se netrefí.

Ale nechali byste si to pro sebe, víd?

Ne. My jsme tvrdě pro otevřenou informovanost, viz naše webovské stránky, kde máme např. naše veškeré vědecké publikace veřejně přístupné. V poslední době se o tom vůbec hodně diskutuje v našem oboru a máme na pomoc i specialistu-sociologa. Vymýšlí se celosvětový systém, jak nejlépe informovat lidi tak, aby nenastala panika, pokud by se něco podobného mělo přihodit.

V dnešní době, kdy je celý svět navzájem propojen internetem, je spolupráce s ostatními observatořemi daleko jednodušší a účinnější. Jak to ale vypadalo za "starých časů"? Mohl bys to porovnat?

Ano, samozřejmě je nyní spolupráce s našimi zahraničními kolegy zásluhou internetu jednodušší a mnohem rychlejší. Za starých časů musel astronom v mém oboru umět kódovat takzvané astrogramy, což byl speciální astronomický telex, a pomocí nich se posílaly rychlé informace. A pokud vše pracovalo, jak mělo, šla rychlá informace tak jeden den. Při použití rychlé letecké pošty byla u nás rychlá informace za 10–15 dní. Nyní máme rychlé informace prostřednictvím e-mailu (ten máme na Kleti od roku 1992, takže jako mnoho institucí jsme ještě měli v naší první adrese koncovku .cs) a obvykle do několika desítek sekund.

Chtěl bys něco vzkázat mladé generaci, popř. studentům, kteří tě hodlají následovat?

Asi aby vždy cokoliv dělají, dělali pořádně, aby si rozmysleli, za jakým cílem půjdou. A hlavně pracovat naplno a pokud možno na světové úrovni, zkrátka aby to stálo za to a aby se nemuseli za výsledky své práce v budoucnosti stydět.

Za rozhovor děkuje

Hanka Znachorová

Schopnost lidí a zvířat učit se a pamatovat si

Jak už název napovídá, tímto článkem se Vám pokusím nastínit, jak je mozek zvířat a člověka schopen uchovávat informaci, kterou získal z prostředí, v němž se pohybuje. Mozek savců, a tedy i člověka, se skládá ze 100 miliard nervových buněk (neuronů) navzájem spojených v nesmírně složitý a efektivně fungující komplex. Z uspořádání této struktury pramení naše mentální a kognitivní (poznávací) schopnosti, jako jsou paměť, inteligence, emoce, uvědomění si sebe sama a osobnost.

Hipokampus a lidské paměť

Tato část mozku, hipokampus, byla pojmenována podle mořského konika (z řečtiny: "mořská příšera s koňskou hlavou"; lat. *hippocampus*), kterého připomíná svým tvarem. Nachází se pod vrstvou vráscitě mozkové kůry a je pravděpodobně jejím vývojovým předstupněm. Význam hipokampu je patrný zejména u lidí, kteří jej měli nebo mají nějakým způsobem poškozený. Buď v důsledku Alzheimerovy choroby, nebo po operativním vyjmutí části hipokampu, provedeném např. k zabránění epileptickým záchvatům ohrožujícím život pacienta. U člověka, kterému byla operace provedena, se stalo to, že jeho deklarativní paměť ztratila svou funkci (viz pokračování). Pro pacienta to znamenalo ústup záchvatů, ale naproti tomu docházelo k výpadkům paměti. Pamatoval si vše z dětství a události před operací. Vše, co následovalo, si už nebyl schopen uchovávat v paměti. Rozhovory s lidmi si pamatoval nanejvýš několik minut, později popíral, že s někým hovořil. Dá se říci, že jeho mysl je "zakleta" v minulosti a nedokáže ji opustit. Zákrok však nezměnil pacientovu schopnost vnímání, abstraktního myšlení či logického uvažování.

U člověka lze tedy posuzovat paměť jako deklarativní a procedurální:

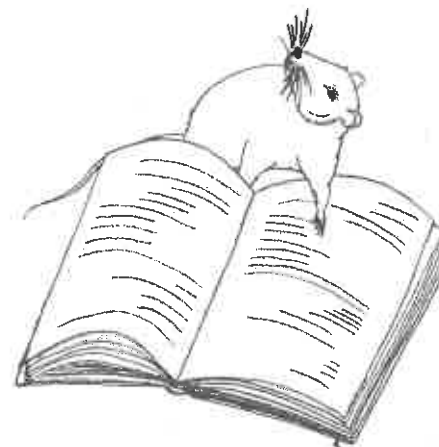
1. Deklarativní paměť – obsahuje znalosti, jež lze slovně vyjádřit (deklarovat), je nevyhnutelná pro zapamatování faktů nebo příběhů, které se udály v minulosti; člověk ji používá i tehdy, pokud si ráno potřebuje vzpomenout, kde nechal předchozí večer klíče;
2. Procedurální paměť – je užívána při osvojování dovedností, jako jsou jízda na kole, plavání, hra na hudební nástroj, čtení či psaní;

Kombinace neporušené procedurální paměti a chybějící paměti deklarativní u pacientů s poškozeným hipokampem vede k paradoxním situacím, kdy se dotyčný dokáže naučit plavat, ale protože postrádá deklarativní paměť, nepamatuje si, že by plavat uměl a že by se to kdy učil. Je možné vyslovit dva závěry o roli hipokampu v kognitivních schopnostech lidí:

- ⇒ Hipokampus je nevyhnutelný pro vytváření vzpomínek, není však potřebný pro vybavení vzpomínek, které jsou v paměti uloženy už delší dobu.
- ⇒ Hipokampus je potřebný pro fungování deklarativní paměti, procedurální paměť je však na něm nezávislá.

A jak je tomu u zvířat?

Vědci z celého světa se zabývají funkcí hipokampu, zejména u laboratorních potkanů, již dlouhou dobu. Zjistili, že paměť se tvoří, pokud jsou současně aktivovány dva neurony přes synapsi, což je spojení mezi jednotlivými nervovými buňkami. Na synapsi se nalézá informace v podobě chemické látky, která je přes ni

přenášena pomocí neurotransmiterů z presynaptického neuronu na postsynaptický. Na universitě v Oslu vědci zjistili, že nervové buňky v oblasti hipokampu jsou v době procházejícího vysokofrekvenčního impulsu těsněji spjaty. Zesílení v synapsi se nazývá dlouhodobý potenciál (long-term potentiation, LTP), který může trvat hodiny, dny nebo i měsíce. Objev LTP byl velmi důležitý, vzhledem k tomu, že hipokampus je rozhodující pro utváření paměti jak u člověka, tak i u zvířat. Pozdější studie ukázaly, že na stejných neuronech po nízkofrekvenční simulaci došlo ke dlouhotrvajícímu snížení potenciálu (long-term decrease, LTD). Zesilování a zeslabování synaptických spojení se ukázalo být hlavním mechanismem při uchování a "vymazání" informace v mozku.

Ve studiích z 80. a 90. let vědci rozpoznali jisté receptory (NMDA receptors) ukotvené na membránách postsynaptických neuronů. Jedná se o miniaturní kanálky složené ze čtyř bílkovinných podjednotek. Pokud se funkce receptorů zablokovala, potkani nebyli schopni uspět při testu ve vodním bludišti. Tyto receptory se skládají ze dvou částí RN2A a RN2B. RN2B část je

u mladých jedinců v převaze nad RN2A, která je hojná u starých zvířat. Specifickou genetickou metodou se geny upřednostňující výrobu části RN2B vpravily do DNA oplodněných vajíček potkanů. Geneticky mutovaní jedinci vykazovali výrazné zlepšení v zapamatování si prostředí a v rozpoznávání nových předmětů v prostředí. Rychleji si také zvykali na stres, který lépe snášeli. NMDA receptory byly totiž u těchto potkanů otevřené celých 230 milisekund, což je asi dvakrát déle než u normálních potkanů...

Možná, že by léky připravované na základě těchto zkušeností mohly pomoci léčit pacienty trpící Alzheimerovou chorobou nebo dalšími ranými stádii jiných druhů demence... □

- Frodo -

Bohužel mi nedostatek místa nedovoluje, abych pokračoval. Více naleznete na:
<http://www.sciam.com/2000/0400issue/0400tsien.html>, Vesmír (79, 2000/12)

Klasifikace žebrového chování člověka (*Homo sapiens*) v industriální společnosti dnešní západní a střední Evropy se speciálním důrazem na Prahu Hlavní nádraží

1. Úvod

Je s podivem, jak málo pozornosti věnuje současná sociální a kulturní antropologie fenoménu žebroty. Vždyť s žebračky se dnes setkáváme doslova na každém rohu. Jejich strategie se natolik diversifikovaly, že je velmi žádoucí stanovit základní terminologii a pokusit se o popis a klasifikaci všech známých projevů žebrového chování jako odkaz budoucím generacím. Mohlo by se jim to hodit.

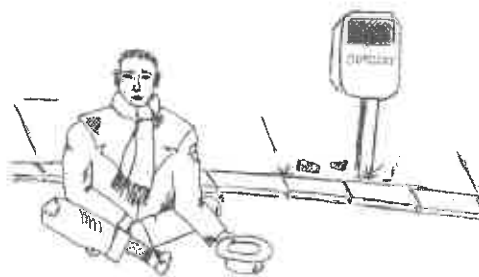
Z hlediska funkce lze žebrotu v širším slova smyslu považovat za přirozený způsob přerozdělování prostředků v anonymní společnosti. Tyto prostředky jsou ze strany anonymních dárců dobrovolně přesouvány zejména do subsistenčního fondu žebračka. V každém případě je žebraček jejich konečným uživatelem. Pokud tomu tak není, hovoříme o zprostředkovaném či organizovaném žebření, jehož rozbor přesahuje rámec tohoto článku, stejně jako tzv. sexuální žebračtví.

2. Základní klasifikace

Základní kvalitativní typy žebrového chování jsou somr, žebrota v užším slova smyslu, jiné legální podvodné loudění prostředků a pouliční audiovizuální show spojená s tokem finančních prostředků.

2.1. Somr

Somr je nejčastější varianta žebrového chování. Spočívá v tom, že somrák oslovuje kolemjdoucí a vymáhá prostředky na konkrétní věc či aktivitu (pivo, jízdné atd.), na kterou jí pak skutečně použije. Somr ale může probíhat i pomocí neverbální komunikace: Muž nápadně připomínající Sandokana mě vyhledal na jednom sicilském

nádraží a pouze pomocí upřeného pohledu vysomroval kolečko vysočiny. Poté s ním bezeslova odcupital pryč. Za pět minut to zkusil znovu. "Túdle! Já jsem tady taky za žebračka!" Somr je někdy obtížně rozlišitelný od specifického případu jiného podvodného legálního loudění, tzv. předstíraného somru, viz kap.2.3.

2.2. Žebrota v užším slova smyslu

Pod tímto názvem shrnuji takové aktivity, které se v okolních lidech snaží vyvolat soucit. Nejčastěji souvisí s prezentací pečlivě pěstěných hnisavých ran, chybějících končetin apod., někdy pouze natažené dlaně. Zvláštní variantou je pak odkaz na pohnutý život žebrající osoby: Starší člověk (majitel režijní průkazky nebo důchodce) si k Vám přisedne ve vlaku, pohovoří o svém hrdinství ve Vietnamské válce, plynule zavede řeč na svůj finanční stav a posléze loudí. Jiný příklad ze života je na rozhraní s následujícím typem žebroty: Stařík v hubertusu mě na hlavním nádraží oslovil: "Du juů spiiik ingliš?" Když jsem přisvědčil, pokračoval: "Plíiis, plíiis, giv míií some money for Essen!!!" Vytáhl jsem z batohu kus vánočky, který jsem předtím našel ve vlaku. "Eeeeeee!!!!", zasténal děda ukazuje při tom na svou

bezzubou dáseň. Inu v takovém stavu může člověk jíst pouze pivo.

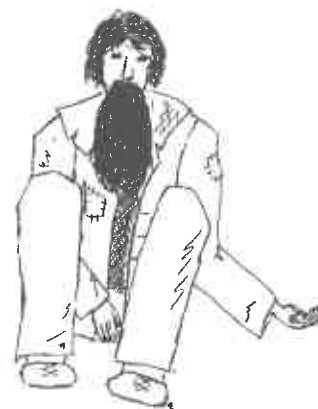
2.3. Jiné legální podvodné loudění

Tato činnost vyžaduje zvláštní dávku fantazie. Žebraček zde manipuluje své okolí, ale většinou se nesnaží vyvolat soucit. Zde jsou nejčastější varianty:

1) Předstíraný somr: Starší člověk mě ve městě oslovil otázkou typu: "Neměl byste tři padesát? Na autobus." Pokusil jsem se o výmluvné gesto, že jsem švorc, ale v kapse něco neprozřetelně zacinkalo. Odnesla to dvojkoruna. Pána jsem později potkal ještě asi třikrát, pokaždé chtěl tři padesát. Zde je zajímavá optimalizace požadované sumy. Je to poměrně málo, ale přesto je tu šance, že najednou vysomrujete pětikorunu.

2) Trest za vyčůranost: Mladý dobře oblečený muž ověšený zlatem nebo minimálně v černých brýlích vedle vás zastaví svůj kabriolet zn. Porsche, Jaguar apod. a s poukazem na problém s kreditní kartou vás požádá o nějakou hotovost a o číslo konta, kam je přislíbí vrátit.

3) Předstírání národnostní sympatie: V turisticky atraktivním evropském městě vedle Vás zastaví auto se seriózně vyhlížejícím mužem. Zeptá se vás na cestu ke známé pamětihodnosti (většinou je to

rovně) a pak se s předstíraným věkem zeptá, odkud jste. Posléze vás ohromí několika větami ve Vašem mateřském jazyce a přidá několik názvů měst, kde obchodoval. S poukazem na svou vzkvetající firmu s textilem vám okýnkem podá present, some free samples (většinou asijské proveniencie), které však nikdy nesmíte nikomu prodat, jak Vás přítel zdůrazňuje. Pak, s použitím výše uvedeného triku s kreditní kartou, požaduje peníze na benzin. Pokud, ehm, zrovna nemáte vůbec žádné peníze, vezme si igelitku s free samples okýnkem zpět, neboť Vám až doposud přátelsky tiskl ruku.

2.4. Audiovizuální show

Žebraček se většinou ve svém okolí nesnaží vyvolat soucit, nýbrž dojem, že nabízí protihodnotu. Pokud se zároveň snaží vyvolat soucit, hovoříme o kombinovaném typu žebroty. Zvuková složka zde často plní funkci přitahovatele pozornosti. Většinou platí, že pokud hráč svůj nástroj neovládá téměř virtuózně, je lepší hrát naopak co nejhůře. Zde je pár příkladů kombinované žebroty:

1) Kombinace snahy o vyluzování tklivé melodie na libovolný nástroj a absence končetiny.

2) Shrbený hráč hraje na kytaru za hustého sněžení a sníh mu namáčí zmačkané noty, ačkoliv o kus dál je vhodné místo, kam nesněží.

3. Uzávěr

Ach ano, přátelé, vím, že tento příspěvek vědění není úplný a jistě bude časem překonán, nicméně doufám, že ho budete stále důsledně citovat! Jsem si také vědom rozsáhlých možností experimentálního výzkumu v této oblasti. Např. srovnání lukrativnosti jednotlivých žebrových strategií by mohlo být tématem mnoha diplomových prací. ☐

Kompas plus

Leckdo z vás si již jistě všiml, že na naší fakultě (resp. nyní již universitě) se vyskytuje jistá obskurní brožurka, zvaná Kompas. Ti z vás, kteří ji někdy četli, pak také zajisté ví, že je v ní toho sice mnoho, ale nikoliv všechno. Díky tomu také vznikla myšlenka zavést tuto minirubriku, která by informovala čtenáře Pavučiny o různých (ne)klasických podnicích a povyraženích v Budějovicích se nalézajících, kteréžto byly v Kompase zmíněny jen letmo, pakliže vůbec. Pokud by snad někdo z vás o něčem takovém věděl a byl by schopen o tom něco napsat, tak ať to napíše a pošle. Díky mu předem.

Ordó

Osud (tj. já) tomu chtěl, že prvním objektem naší pozornosti bude "duchovně zaměřená" prodejna Ordó. Nachází se u Černé věže, takže ji určitě naleznou i ti z vás, kteří zde pobývají teprve krátce. Naleznete v ní velmi pestrý a zajímavý sortiment zboží, který bych si dovolil zhruba rozdělit do těchto kategorií: knihy – hudba a poslechové texty – devocionálie – obrazy a kresby.

Knihy

Tato část prodejny je bohatě zásobena náboženskou a filosofickou literaturou. Nechybí zde však ani knihy historické či pedagogicky nebo psychologicky zaměřené. A knihy pro mládež. A poesie. A... Mám-li to zhodnotit, tak nemohu než říct, že je zde tvrdě prosazována kvalita na úkor kvantity. Ceny jsou veskrze přijatelné, což je navíc umocněno tím, že studenti (tedy ti s indexem, samozřejmě) mají při nákupu knih nárok na 5% slevu. Což všichni knihomolové (a zejména ti náročnější) velmi ocení. O knihách vše. Tedy... Nerad bych urazil naše studenty ufology a parapsychology, ale zdá se, že jejich kmenovou literaturu zde za příliš hodnotnou nepovažují. Sorry.

Hudba a poslechové texty

Nejvýraznější část nabídky představuje duchovní hudba a filosofické a teologické přednášky. Lze zde však také nalézt i CD s klasiky (např. Beethoven, Bach, Vivaldi...) či trampské písničky. Poměrně často se zde také objevují i kompakty s židovskou hudbou.

Devocionálie

Že nevíte, co to je? Nevadí. Taky jsem to nevěděl. A ve slovnících to zřejmě taky moc nebejvá. Takže se přidřím ústní tradice. Prý se jedná o předměty náboženské úcty. Takže křížky, růžence (křesťanské i budhistické), různé "svaté obrázky". Z ryze praktických důvodů sem přiřadím i svíčky, svícny, kalíšky na hřbitov, vonné tyčinky a další podobné instrumenty, jejichž používání snad podporuje duchovnost.

Obrázky, kresby a pohlednice

Krom spousty pohlednic zde lze najít i spoustu obrázků, kreseb a kresbiček. Není to sice vrchol umění – Rembrandta či Monu Lisu byste zde hledali marně ☺. Nicméně i zde si snad udržují vysokou úroveň. Bližší ohodnocení ponechám na vás, protože tomuhle jednak nerozumím, jednak se domnívám, že něco takového objektivně zhodnotit nelze...

Tento malý nástin přirozeně nepostihuje veškerou nabídku Ordó a je jen na vás, abyste si jej doplnili o ostatní "malíčkovití".

Pokud jde o celkový dojem, kterým na mě prodejna působí, nezbývá mi, než jí dát +2 (mám-li použít terminologii studentského hodnocení přednášek). Jinak některá dílčí hodnocení: nabídka +2, prostředí +2, kultura prodeje +1. To proto, že přijde-li člověk dopoledne, může narazit na jedinou prodavačku, což se někdy projeví tím, že si chvilku počká. Zejména pakliže si chce koupit nějakou hudbu. Na druhé straně - vzhledem k příjemnému prostředí a mnoha příležitostem ke koukání – to nebývá nijak frustrující. Tedy pokud vyložení nespěcháte.

Ostatně se tam koukněte a uvidíte sami. □

Cinik (igi_cinik@seznam.cz)

V Pavučině č.3 jste měli možnost číst první články připravované série o tom, jak to chodí ve vězení. Následovala pauza – to aby těch mříží na vás nebylo najednou moc – a nyní vás opět pozvu za bránu věznice, tentokrát doslova: na návštěvu. - Mara -

Na pár let za mřížemi (návštěvy ve vězení pohledem zevnitř)

Každý odsouzený v tomto státě má ze zákona právo na 3 hodiny návštěv blízkých osob v jednom kalendářním měsíci. Ještě existuje možnost rozpílit si tyto tři hodiny na dvě doby – tedy odsouzení, kteří chtějí z nějakého důvodu mít návštěvu častěji (dvakrát v měsíci ☺) si dané tři hodiny rozdělí na hodinu a půl a za 14 dní další hodinu a půl. Na více dílů tříhodinový kredit rozdělit nelze.

Pozvat na takovou návštěvu do věznice může odsouzený pouze přímé příbuzné a osoby blízké, jež definuje příslušný občanský zákoník. O návštěvu žádá písemně prostřednictvím svého vychovatele. Mimo tento zákonný nárok na návštěvu je v pravomoci ředitele věznice povolit návštěvy mimořádné, jaksi navíc nad onen tříhodinový základ. Může povolit i návštěvu mimo areál věznice (vyjma trestů doživotních). V rámci mimořádné návštěvy může povolit odsouzenému i nepřibuzné osoby. Dále lze udělit prodloužení návštěvy o jednu až dvě hodiny. Tyto mimořádnosti se udělejí formou kázeňských odměn. Návštěva mimo věznici je odměnou nejvyšší oproti odměně prodloužení návštěvy o jednu hodinu.

Věznice také může odsouzenému návštěvu zrušit či přerušit, pokud tento či návštěvník poruší nějaká pravidla daná zákonem a řádem věznice. Během návštěvy se nesmí kouřit, jíst a pít. V návštěvní místnosti, kde probíhají hromadné návštěvy, bývá umístěn nápojový automat, kde může návštěvník zakoupit nápoje a ty jako jedině při návštěvě pít. Není dovoleno bavit se příliš hlučně a nevhodně či

ignorovat pokyny pracovníků vězeňské služby.

Odsouzený je povinen podrobit se před návštěvou i po jejím ukončení

důkladné osobní prohlídce. Při návštěvě není povoleno cokoli předávat či přijímat bez předchozího souhlasu vychovatele.

Návštěvník může ve vězeňské prodejně nakoupit odsouzenému různé zboží (vězni u sebe peníze mít nesmějí) např. cigarety, kávu, čaj aj. až do hodnoty 1 000 Kč. Toto může odsouzený převzít a odnést s sebou z návštěvní místnosti (která je vždy mimo ubytovací bloky vězňů) až do své cely. Odsouzený, který v den návštěvy vykonává kázeňský trest na uzavřeném oddělení – na tzv. díře, má návštěvu bezkontaktní, přes plexisklo a telefon – tzv. sluchátková verze. Takto bezkontaktní návštěvy mají i vězni odsouzení na doživotí.

Návštěvy ve vazbách, tedy u obviňovaných, se liší. Především jsou zásadně

prováděny přes přepážku – plexisklo, drátovou síť aj. – a telefon. U případů, u kterých existuje obava z ovlivňování svědků, je povolení k návštěvě možné pouze za souhlasu orgánů činných v daném řízení. Jsou také vždy odposlouchávány. Doba a četnost návštěv u obviněných mi ale jinak známa není, každopádně se však od návštěv u odsouzených liší.

Využívání volných návštěv, tedy mimo areál věznice, kdy odsouzený s návštěvou může odejít bez dozoru, je v nynější době zastaveno. Ovšem i v době platnosti vypadalo její využívání asi tak, že z tisícovky odsouzených na Borech byl jen

jeden, který měl možnost opustit s návštěvou věznicí bez dozoru. Vzhledem k tomu, že to byl člověk odsouzený na něco přes deset let za vraždu, je těžké uhadnout, nakolik si tuto odměnu vysloužil dobrým chováním. Známosti jsou mocné ☺. Prodlužování návštěv o hodinu při kázeňské odměně je jevem asi tak tříprocentním, stejně jako povolování návštěv mimořádných, tedy těch "navíc".

Toť z faktického hlediska o návštěvách ve vězení vše. Doplnující otázky na toto téma, případně na vězeňství všeobecně, je možno předat Míše Uhlířové, K1/907, edelweiss@email.cz. Odpovím. ☐

• Phaeton •

POVOLENKA K NÁVŠTĚVĚ

ODSOUZENÉMU:			
.....			
jméno	příjmení	data narození	oddíl
NÁVŠTĚVA SE POVOLUJE PŘÍBUZNÝM:			
1.		
2.		
3.		
4.		
K návštěvě se dostavte dne:.....v.....hodin			

POUČENÍ PRO NÁVŠTĚVNÍKY:

Návštěva bude uskutečněna **POUZE POZVANÝM OSOBÁM** uvedeným na navštívence a to v daném **TERMÍNU** a **ČASE**. Tyto osoby budou do věznice vpuštěny pouze na základě předložení platného občanského průkazu, nebo platného cestovního pasu, u voj. zákl. služby - vojenské knížky. Na základě jiných dokladů (i doklad o ztrátě občanského průkazu) **NEBUDOU POZVANÉ OSOBY** do věznice **VPUŠTĚNY**. Děti do 15 let se mohou zúčastnit návštěvy pouze v doprovodu osoby starší 18 let (§ 19 odst. 3 zákona č. 169/99 Sb.). Návštěvníci jsou povinni respektovat pokyny příslušníků Vězeňské služby. Po dobu návštěv není dovoleno konzumovat potraviny či nápoje a kouřit. V případě zjištění, že návštěva do objektu věznice pronáší alkohol či jiné nedovolené předměty nebo porušuje stanovená pravidla při návštěvách, bude návštěva okamžitě zrušena, nebo předčasně ukončena. (Zák. č. 169/99 Sb., § 19, odst. 7.)

Pozn.: Je nutné bez podmínek předem stanovených čas návštěvy. V případě nedodání návštěvního listu na základě volného času, který je nutné předem předložit návštěvě a v případě, že se návštěva neuskutečí, je nutné předem oznámit.

V Plzni dne: 29. XI. 2000

Ředitel: Z. Němec / z. Němec
post. úřad 1, Plzeň 306 35
PSČ 306 35

Na pár hodin za mřížemi (návštěvy ve věznicí pohledem zvenčí)

Máte-li někoho ve vězení, s největší pravděpodobností se budete zajímat, jak jej brzy navštívit. Jet na návštěvu do věznice se trochu liší od nedělní návštěvy babičky či kamarádů. Když jsem měla jet na plzeňské Bory poprvé, stěžl jsem si dokázala představit, do čeho vlastně jdu. Sice jsem se v dopisech několikrát dokola podrobně ptala, co si mám a naopak nemám brát s sebou, jak to probíhá a kdy a kde mám být, ovšem připomínalo to situaci, kdy trenér popisuje boxerovi soupeře, s jehož zjevem a technikami se boxer stejně osobně seznámí až v ringu při zápasu.

Vůbec prvním krokem je obdržet navštívenku. Je to kus papíru s vaším jménem, datem narození a adresou, jménem odsouzeného, který o návštěvu požádal, datem a časem návštěvy a toto všechno úředně potvrzeno razítkem a podpisem ředitele věznice. Tuto navštívenku si musíte vzít na návštěvu s sebou. Stane-li se, že navštívenku zapomenete doma, měl by postačit občanský průkaz, na jehož základě a na základě navštívenky podané odsouzeným, která zůstává na vedení věznice, vás mohou vpustit dovnitř. Raději ale doporučuji nezapomenout nic.

Jediná rada, které se mi před odjezdem na první návštěvu od mého okolí dostalo, zněla, ať se hlavně neptám v Plzni na ulici stylem "Dobrý den, jak se dostanu do věznice?". Mohla bych prý dostat několik dobrých tipů. Když už se mi podařilo věznicí včas nalézt (je lepší být na místě okolo půl hodiny před oficiálním časem návštěvy, protože zde většinou vše dlouho trvá a přijdete-li přesně na čas, můžete čekat až hodinu a ještě se na vás tváří, jako byste měli zpoždění), nevěřícně jsem pozorovala ohromnou frontu převážně romských spoluobčanů před nenápadnými železnými vraty. Po ujištění, že jsem tady správně, jsem se nesměle do fronty zařadila.

Po zkoušce trpělivosti jste vpuštěni buzučkem dovnitř k "filtračnímu aparátu". Ve skleněné kukani sedí zpravidla čtyři policisté – prvnimu předložíte navštívenku a OP a obdržíte plíšek s číslem, jehož hlubší význam je mi doposud utajen; policista něco řekne druhému, ten cosí vyfuká do počítače a výsledek sdělí třetímu, jenž podá telefonicky zprávu někam do útrobu věznice. No a pak vejdete do vedlejší místnosti, kde jste předhozeni čtvrtému ze skupiny, který se vás poptá na zbraně a mobilní telefony, doporučí vám vše kromě peněz zamknout

do skříňky a sjede vás detektorem. Pokud nepípáte, můžete do "čekárny", kde už bývá poměrně dost lidí.

Přijde pracovník věznice, vyhlásí jména odsouzených, lidé se postupně zvedají, až utvoří (někdy vcelku slušnou) skupinu. Skupina následuje pracovníka, je profilována po jednotlivých návštěvách (jedna až čtyři osoby) přes detektory v prostoru mezi dvěma mřížemi. Máte-li s sebou tašku či kabelku, musíte ji položit vedle na běžící pás jako na letišti, nenesete-li v ní bombu nebo pilník (nebo Kájinka). Pak společně projdete dvorem a dalším systémem mříží, až jste konečně vpuštěni do návštěvní místnosti, kde už buďto čekají u stolů odsouzení na vás, nebo častěji dostanete přidělený stůl a čekáte, až "je" přivedou.

Když jsem prvně návštěvní místnost spatřila, nevěřila jsem vlastním brýlím. U tří dlouhých řad čtyřmístných stolů sedí skupiny lidí, baví se, smějí, vidíte chlapce, který by mohl dělat dvojníka Koljovi, jak sedí na klíně otce v modrém stejnokroji a šťastně se na něj usmívá. "Zabil dva lidi," dozvím se o otci o chvíli později. Občas se ozve pláč úplně malých dětí. Má dosavadní

představa o návštěvách přes sklo s ostrahou si lidově řečeno sedla na zadek.

No, a když se úspěšně setkáte se "svým" odsouzeným, sedíte 3 nebo 1,5 hodiny u stolu, bavíte se a snažíte se nevidět mříže v oknech a skupinku dozorců v rohu místnosti, s pistolemi a obušky sledující orlím zrakem průběh návštěv. Po vypršení časového limitu přijde jeden z dozorců k vašemu stolu a nekompromisně oznámí, že je čas se rozloučit. Odsouzení odcházejí jedněmi dveřmi, návštěvníci s "průvodcem" druhými, zpět filtračním aparátem, u okýnka znovu ukážete OP, jestli jste mezitím nezmutovali, vrátíte plíšek, vyzvednete si své věci a s úlevou odtamtud vypadnete.

Již po třech hodinách strávených za mřížemi vám najednou bude vzduch připadat jaksi jiný a naplní vás pocit svobody. Zároveň vás bude trochu tížit, že ten, s nímž jste před chvílí hovořili, je tam stále. A dlouho bude. Jeho návštěva se trochu protáhla. Cítíte uvnitř ovzduší neúcty k člověku, horší než samy mříže. Aní vy jako návštěvník nejste o mnoho více než vězni sami, jenom snad nedostanete kázeňský trest za rozepnuté knoflíky u košile.

- Mara -

Satanova láska

Na hřbitov kdesi za městem padla tma. Noč se ukradla do těchto míst tiše a záladně, takřka bez povšimnutí zahalila šedé kříže a skryla nespočet jmen vytesaných do mramorových náhrobků. Za nastalého bezvětrí se vše jevilo jako nepřírozeně tiché a mrtvolně strnulé. Přesto se ze zákrytu vzrostlých smrků náhle vynořily postavy. Kráčely v zástupu, přesně vyrovnané, v nepřirozené zadumanosti. Dokonale splývaly s okolím, z dlouhých hávů jim nevykukovala ani hlava. Ve slabém třpytu hvězd se bělalo pouze drobné tělíčko nahého nemluvněte,

přitisknutého na jednu zahalenou hrud. Podivný průvod se zastavil u nejvyššího kříže. Seřadil se do zvláštní formace, přičemž dítětko položili na chladný kámen. Po nedlouhých modlitbách ukončila paže chladnou čepelí ostrého nože chabé dětské protesty.

Podobných historek zná asi každý hodně. Při vyslovení slov jako Satan, Ďábel nebo Lucifer většinu z nás tak trochu zamrazí. Hruzné orgie a obřady, při nichž "vyvolení" mučí své i velmi mladé oběti, pijí lidskou krev a pojídají vnitřnosti, dávají neobyčejný prostor senzacechtivým novinářům, kteří dané téma patřičně rozvedou a okoření. Ne vše lze tedy považovat za pravdivé svědectví, avšak podcenit sektu satanistů bych si také nedovolila. Pojďme se ale na satanisty podívat trochu blíže.

Satanismus dělíme na tři skupiny: čarodějnické skupiny, veřejný satanismus a tvrdozrný (pravý) satanismus. Asi nejméně nebezpečné jsou právě čarodějnické skupiny. Ve zkratce lze říci, že se zde prolíná dobro se zlem, tedy bílá a černá magie sestávající z uctívání starých božstev, tančení v lesích, zařikávání a zaklínání. Za čarodějnictví dnes již neupalujeme, normální člověk se již nad snahou "divozenky" uhranout jej plamenným pohledem jen účastně po- usměje.

Avšak úsměvná nálada nás pomalu přejde při bližším zkoumání veřejného satanismu. Prvním průkopníkem tohoto učení se stal údajně "nejhříšnější a nejzvrácenější člověk na světě", Aleister Crowley. Jeho názor byl politováníhodně jednoduchý, heslo "dělej co chceš" vlastně vystihuje podstatu celého jeho života a filosofie.

Značně chytřejší a promyšleněji propagoval stejnou věc jinými slovy Anton Szandor LaVey, zakladatel oficiální

satanské církve v Kalifornii v USA. Jeho psychický vývoj do značné míry ovlivnila práce u cirkusu a dále zaměstnání policejního fotografa, kde příliš krásy nenalezl. Poznamenán vlivy okolí, sám nevyrovnaný a nezralý, otočil se ke zlu a destrukci. Svůj postoj k životu shrnul ve známé Satanské bibli. Upřímně, po přečtení několika prvních stránek tohoto spisu vás nutně musí napadnout, že na tom všem vlastně něco je. Převrácení Bible do moderní a velmi slibně vyhlížející formy jistě zaujme nejednu bloudící duši. LaVey podle mne perfektně vystihl egoismus nastupující generace a přiznejme, komu by se dnes nehodila filosofie, v níž "já" jsem všechno, vše zde je pro mne, záleží jen na ukájení mých choutek a potřeb, i láska se stala jen mým blahem bez ohledu na druhé, přátele mít smím, ale jen pro svou nezbytnost atd.

Když jsem listovala těmito stránkami dále, brzy jsem se už neubránila procitěnému zívnutí. Člověk se rozhodně nedozví nic nového, na vše se hodí dvě tři otřepané fráze, nemusíme se mučit stovkami listů. Velmi nápadná až trapná je podoba s dnes velmi moderním anarchismem a vlastně zároveň nacismem.

Některé výroky Hitlera v Mein Kampf se svou podstatou od LaVeyovy Satanské bible příliš neliší.

Avšak mladé lidi (a nejen je) bez vlastního uceleného pohledu na svět, lidi zklamané, opuštěné nebo s nepříliš vysokým sebevědomím jistě potěší příslušnost k sektě satanistů, už z toho důvodu, že vyslovením těchto dvou slov naženou strach nejedné zbožné stařence. A o to přece jde, ať žije právo silnějšího! Vesměs však ani veřejný satanismus není extrémně nebezpečný. Obřady sestávají spíše ze sexuálních hrátek, lidská oběť bývá výjimkou a nikdy se nejedná o dítě či zvíře. Snad jen varování – nekradte veřejnému satanistovi z písečku kyblíček, mohl by vám na oplátku zbourat dům.

Nakonec bych ráda zmínila tvrdozrnný satanismus. Zde přechází humor i mne. Právě pro tento typ satanistů jsou charakteristické ony známé rituály, při nichž pít lidské krve a pojídání vnitřností trpících obětí není nic abnormálního. Pro začlenění se je nutné porušení všech příkazání, včetně "nezabiješ". Rozpárání břicha nemluvněte, stejně jako sexuální

zneužívání takto malých dětí, asi opravdu hraničí s těžkými duševními poruchami. Je strašné, že v mnoha zemích se dodnes ztrácejí desítky dětí končících svůj krátký život tímto způsobem.

Po přílišných detailech oslav satanistických svátků, včetně přímého vyvolávání zhmotnitele zla – Dábla, jsem raději nepátrala. Neboť "pravé vědění" je dopřáno pouze vyvoleným, tedy přímým členům sekty a účastníkům zmínovaných obřadů. Podle mě není tak těžké do sekty proniknout, avšak dostat se ven může být dost velký problém. Nemíním nikoho varovat ani ponoukat. Máte-li zájem, stačí se ozvat zakladateli nové sekty, jehož odkaz najdete na internetu. Avšak netuším, čím vás tito lidé obohatí a zda zde naleznete smysl a cíl života.

Na druhou stranu se vás okolí určitě začne bát, budete-li na krku nosit obrácený kříž, pentagram, malovat hákové kříže či velké A vepsané do kruhu, protože budete uznávat právo silnějšího, a kdo má dnes tolik síly a moci, aby přepral třeba vzpouzejícího se kojence?

Závěrem bych ráda provedla malé srovnání. Satanismus, tedy přesný opak křesťanství, napáchal již neuvěřitelné množství zla. Ne vždy se najde odvážná Angelika, aby v poslední chvíli výkřikem zastavila lesklou čepel nože. Má přirozená zvidavost mi ale nedala než srovnat škody napáchané ďáblými stoupenci a například bojovníky ve "svatých válkách", inkvizitory a božími vyvolenci. Závěr si udělte sami. Není ono nakonec opravdu nejmorálnější žít podle sebe, rozvinout se v inteligentní, zdravě sebevědomou a citlivou bytost neovlivněnou bezduchým fanatismem sekt, diktátem jiných a často pochybnou pravdou náboženství? □

- Jane -

Návštěva Velkého Miloše

V pátek 3. listopadu k nám do Českých Budějovic zavítal Miloš Zeman. Na akademické půdě přednášel (na pozvání rektora) o ekonomické situaci v České republice. Vlastní přednáška trvala půl hodiny a pak následovala asi hodinová diskuse. Hned v úvodu byla vznesena připomínka, že návštěvy politiků na akademické půdě v předvolební období jsou poněkud nevhodné a je možno je považovat za formu politické propagace. Tento názor byl vysloven studenty Biologické a posléze i Teologické fakulty. Miloš se vůči tomuto nařčení ohradil (a náš pan rektor ho v tom jenom podpořil), že sem jde mluvit jako předseda vlády, čili z pozice své státní funkce (nikoliv jako předseda politické strany), a že předvolební období je v politice vlastně prakticky pořád. Nutno ovšem podotknout, že jeho rétorika nepostrádala jistý prvek pýchy na úspěchy sociálně-demokratické vlády a pomluv na adresu "Vaškovy" kupónové privatizace.

Dotazy během diskuse převážně odpovídaly příslušnosti k jednotlivým fakultám. V diskusi tak zazněly různé dotazy, od Temelína a blokády hranic (teologové) až po chování české vlády k romské menšině

(zdrav-soc). Řada dotazů směřovala též do oblasti zemědělství (je myslím jasné, od koho). Pan premiér se podívoval, že snad naše univerzita nemá ekonomickou fakultu, když dotazy z oblasti jeho přednášky jsou poměrně řídké. Ano, Miloši, podivuješ se zcela správně, my ji totiž opravdu nemáme. (Mimochodem to vypovídá cosi o jeho informovanosti o prostředí, kam svou návštěvou zavítal. Nemohu se ubránit dojmu, že to byla opravdu pouze jedna z řady akcí v jeho předvolebním působení.)

K mnoha hlasům mu ale přednáška opravdu nepomohla, fiasko v krajských i senátních volbách je dost zřejmé. Sociální demokracie má ovšem ještě rok a půl na to, aby svůj obrázek v očích voličů o něco zlepšila (když tak dobře vládnou, nemělo by jim to dělat problémy).

Poslední poznámka se už netýká přednášky, ale tolik diskutovaného senátu. Smluvní opozice totiž ztratila v senátu většinu, a tím se může konečně ukázat, jestli senát dokáže fungovat jako ta proklamovaná "pojistka demokracie", která neumožňuje velkým stranám neomezeně vládnout (a třeba beztestně měnit Ústavu a volební zákon).

- Lukáš -

Kdo vlastně vyhrál v Haagu?

V průběhu druhé poloviny listopadu proběhla v Haagu mezinárodní konference, na níž se zástupci jednotlivých států dohadovali o plnění tzv. Kjótského protokolu. Tento protokol byl schválen po urputných a dlouhých dohadách v roce 1997 v japonském Kjótu (odtud název) a ukládal jeho signatářům snížit emise CO₂ jakožto hlavního skleníkového plynu, a to do roku 2010 o 5 až 8 % proti stavu z roku 1990. Zdálo se, že je to alespoň dílčí vítězství. Pět ani osm procent nejsou žádná bůhvíjaká čísla, ale díky alespoň za ně. Ostatně v případě ochrany ozónové vrstvy před freony byla také první mezinárodní úmluva

poměrně mírná, ovšem pod vlivem katastrofických zpráv o zvětšující se ozónové díře a zvyšujících se procentech rakoviny kůže přistoupily státy k několika dodatkům, znamenajícím mnohem radikálnější omezení freonů. Poslední dodatek zakázal používání tzv. tvrdých (plně halogenovaných) freonů k 1.1.1996, halonů (tj. brom-derivátů) dokonce k 1.1.1994 a měkkých freonů (jejichž potenciál ničení ozónové vrstvy je výrazně menší) k 1.1.2010 (do té doby ovšem nastává postupný silný útlum). Česká republika ke všem těmto dodatkům přistoupila a schválila zvláštní zákon o ochraně ozónové vrstvy.

V případě Kjótského protokolu byla situace na první pohled trochu podobná. Opět se začaly množit katastrofické zprávy (hladina moří má do roku 2100 stoupnout o jeden až tři metry, je výrazně vyšší frekvence nestabilit počasí, včetně rozsáhlých povodní a období sucha, které známe z posledních let i u nás, hovoří se o odklánění Gólfského proudu zmírňujícího evropské klima, silení El Niño atd.). Jenže omezení emise CO₂ není tak snadné jako freony, neboť oxid uhličitý vzniká spalováním všech fosilních paliv, což je hlavní zdroj energie pro současné lidstvo. Omezit emise znamená tedy (v době, kdy alternativy jsou ekonomicky nevýhodné) snížit výrobu, a tím částečně i životní úroveň obyvatelstva. Proti tomu se některé státy (především USA) začaly silně ohrazovat, a tak byla svolána konference v Haagu.

Haag je tak trochu příznačné místo – nachází se v Holandsku, v zemi, která je téměř z poloviny "vyrvána moří" (díky systé-

mu hrází a polderů). Tání ledovců a následný vzestup hladin moří je pro Holandsko největším možným nebezpečím současnosti. Holandsko a podobně ohrožené Dánsko se snaží masivním zaváděním alternativních zdrojů (především větrné energie) vzniku skleníkového efektu předcházet, bohužel jejich strategií všechny státy nesdílejí. A tak zatímco Evropská unie trvá na 8 % snížení emisí, USA byly ochotny přistoupit maximálně na 2,5 % (větší snížení by příliš omezilo jejich hospodářský růst, a tím i nadvládu nad světovou ekonomikou). K rozumné dohodě nakonec nedošlo a na místě je tedy úvodní otázka: "Kdo vlastně v Haagu vyhrál?"

Jedno je jisté – v době, kdy je prakticky prokázána souvislost produkce CO₂ a skleníkového efektu a ve vědeckých kruzích o ní téměř nikdo nepochybuje, USA tím vítězem mohou být opravdu jen krátkodobě... □

- Lukáš -

Z MÉHO NOTESU

Jaké hry přináší dnešní doba

Dříve měly děti relativně málo možností, jak si hrát. Měly dřevěného koníka, dřevěný špalíček, píšťalku a možná i malý nožík. Hrát si mohly také s kozou. Ze sportů pak mohly třeba válet sudývaly, ale ve "zbytku" času musely často velmi těžce pracovat. Dnes má většina dětí hromadu hraček pod postelí, roboty po policičkách, na stole počítač, zábavy všude dost a mají svobodu výběru.

Přesto se některé děti nudí. A to asi hrozně. V televizi jsem nedávno dokonce viděl, jak děti ze strašné nudy skáčí před nákladní vlaky! Dokáže je totiž uspokojit už jen hra na život a na smrt!

Je možné tuto hroznou situaci vyřešit?

Problém musíme hledat samozřejmě ve výchově. Chyba je u rodičů, kteří nedokázali dát životu dítěte zdravou náplň.

Když se však redaktor zeptal hlavního policejního vyšetřovatele, jak situaci řešit, odpověděl: "No, rodiče musí dětem vysvětlit, že to, co dělají, je nebezpečné."

Tak takhle teda ne! □

- Hodý -

Stále Spo(ko)jené?

Aneb reportáž psaná na oprátce...

Inu, jsem tak trochu na oprátce tohoto systému na tomhle konci světa (Oni by řekli "v Našem Středu Světa", neboť u Nás, v Americe..), a tak mi poslední měsíc dění nebyl a není tak úplně ukradený. Už vůbec mi to vše není jedno "v zájmu světa" či "v kontextu vesmíru", když pomyslím na nadnárodnostní souvislosti a vliv tohoto obrovského kusu pevniny na život mnoha miliónů křížem křížem přes oceány.

Election loser:
Florida, as seen
by the other 49

Byla jsem požádána o pár řádek, jak to vidím já, a jak to vidí "domorodci" s volbou amerického prezidenta letos v listopadu.

So, let me tell you:
Well...

Nemám mnoho jiného, či nového, co by Vám, sledujícím zprávy, vyrazilo dech, nicméně ráda se podělím o dojmy ze své observační hry. Nesmírně jsem se "bavila". Měla jsem možnost sledovat průběh předvolební kampaně prakticky od loňského podzimka, od raných bouřlivých diskusí, kdy mě mile překvapilo, že spousta lidí skutečně byla plně zaujatá. Přes léto postupně nadšení vyprchávalo a víc jak polovina populace to bylo jedno až do Oné chvíle... a bylo to

napínavý. A já to tušila, že to bude nakonec nadnárodnostní skandál. A je...

Asi bych předvolební nervozitu přirovnala k americkému zaujetí pro jakýkoli druh sportu, jehož nejlepší způsob účasti je televizní či elektronický, a tak ještě v 11 večer Gore na Floridě vítězil "elektrovoty", aby záhy ráno ve dvě (nebo ve tři, já si ty detaily nepamatuju) telefonoval k Bushům domů, že to teda vzdává, ...a teď se soudí...

Možná v tom byla i trocha frustrace, když ráno volala manželka mužovi do práce s první větou v ústech: "Ty jsi ale smradoch, že jsi volil toho Nadera." (Manželka je právnička, manžel ekolog, bohužel na Floridě).

Jak jednoduché je splést se v onom hysterickém (tolik typicky americkém) vypětí, když volební lístky jsou tolik nepřehledné. (O to jednodušší je to ve West Palm Beach a Miami, kde průměrný věk voličů přesahoval 60.)

A pak – je to tak ponižující, přiznat chybu, když se spletu a zatrhnu kandidáta, kterého skutečně nechci volit. Já vím, že jste nejlepší a plní sebevědomí, ale pak si stěžujte... kvůli vám...

A tak několik prvních dní sledovali všichni domorodí osud své země zaslíbené, a pak to všechno nějak polevilo, ... a teď už ani nečtou noviny. Taky proto, že mají jiné, důležitější starosti – jsou tady svátky. Happy Thanksgiving! Však ono to nějak dopadne, a pak – hlavně že se máme rádi. A navíc, blížíme se milovými kroky k naší tradiční, hysterické oslavě vánoc. Tak tedy, Merry Christmas... však ono to nějak dopadne. A nemyslete si, maj' prezidenta a polovina z nich 'doesn't care' jakýho, teď jsou jiný starosti (mami, já bych chtěl od Santa Clause toho supermana ..tohohle ne, ..toho lepšího)... ale hlavně že jsou happy...

Tak já to ještě nějak přetřpím...

Letos bude mým adventním věncem hnízdo supa na Saquaru u mexických hranic a ve volbách o vánoční borovičku zvítězila palma ozdobená pomeranči (volba přímá a nebylo nutno přepočítávat) v zemi věčného Slunce... apropós – jejich drahou zemí zrovna zahalily nějaký mraky... □

Martina Petřů

HLINĚNÉ DESTIČKY

Viktor Fischl: Dvorní šašci

Ústy hrbatého soudce vypráví Viktor Fischl příběh čtyř postav za války a sleduje jejich další osudy i po válce.

Kejklíř Adam Wahn – vynikající žonglér, lilipután Leo Riesenberg, Max Himmelfarb, který uměl číst z hvězd, a pak hrbáč, který předvídal budoucnost, to byla čtveřice lidí, kteří přežili tábor smrti díky tomu, že si je pro jejich výjimečnost vybral mocný hejtman Kohl na svůj dvůr k svému obveselení.

K nejvyhrocenějším scénám této knihy patří asi sázka mezi hejtnanem Kohlem a jeho přáteli, že nikdo nedokáže vyvést kejklíře Wahna z rovnováhy tak, aby upustil i jen jedinou z kroužících koulí. Ať se snažili, jak chtěli, kejklířovy ruce nikdy nepřestaly pracovat s přesností stroje. Jen kapitán Walz se nechtěl vzdát – věděl, že je pravděpodobné, že v ženském táboře bude někdo z Wahnových nejbližších... Ale ani když Walz přivede Wahnovu ženu a před jeho zraky ji v záchvatu zuřivosti zastřelí, nepřestanou Wahnovy ruce mechanicky vyhazovat koule do vzduchu s jedinou myšlenkou: přežít!

Osudy všech čtyř postavíček po válce jsou různé. Lilipután Leo Riesenberg zemřel nešťastnou náhodou cestou z osvobozeného tábora. Hrbatý soudce ztratil svou schopnost předvídat a odjel do Jeruzaléma, kde se po letech setkává s hvězdopřevodcem Maxem Himmelfarbem a nakonec i s Adamem Wahnem, který je zraněn při výbuchu na tržišti, přijde o ruku a leží v nemocnici. Tam začne vyprávět o tom, jak prožil dobu po válce a jak hledal a nakonec našel Walze. □

- HV -

Po třech čtvrtinách století

V Liberci se 9. listopadu odehrála událost významu takřka celorepublikového – právě tehdy a právě tam byla totiž zpřístupněna nově zřízená Státní vědecká knihovna. Poslední nová knihovna byla v naší republice otevřena před pětasedmdesáti lety.

Čím je tato liberecká knihovna výjimečná? Kromě toho, že se jedná o největší zařízení svého druhu v severních Čechách, může se pochlubit řadou netradičních prostorů a možností využití. Součástí budovy knihovny je mimo jiné internetový koutek, místnosti určené pro různé konference, či dokonce židovská modlitebna. Jedním z úkolů knihovny je též poskytovat informace týkající se Evropské unie a vztahů naší země s ní. I proto nese přívlastek tzv. euroregionální knihovny a kromě českých knih a časopisů si v ní lze zapůjčit i německé a rakouské knížky. Náklady na zřízení liberecké SVK se pohybovaly kolem půl miliardy korun, většinu hradilo Ministerstvo kultury ČR, ale podílely se např. i specializované organizace EU a některé české židovské instituce. □

Bližší informace: <http://www.svkli.cz>

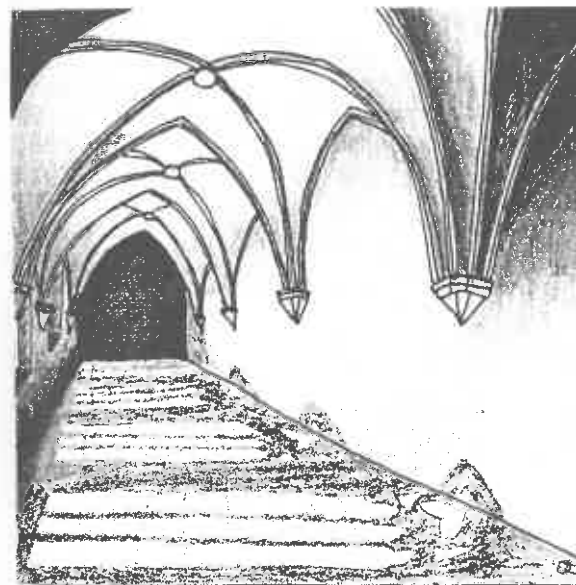
Jedenáctý díl desetidílných Dějin umění

Zní to trochu jako čtvrtý ze tří mušketýrů, ale je to tak – po mnohaleté odmlce vyšel v Knižním klubu po deseti předchozích jedenáctý díl Dějin umění José Pijoana. Jedná se o první ze dvou doplňkových dílů, ve kterém je mimo jiné představeno umění černé Afriky, Oceánie, blízkovýchodní umění Chetitů, Parthů a Sasánovců, keltské a iberské umění, novější evropské poromantické malířství a sochařství a mnoho dalšího. Připravovaný dvanáctý svazek naváže na díl desátý a bude věnován vývoji výtvarného umění od šedesátých let do současnosti. Pro zajímavost uvedme, že nové díly jsou opatřeny dvěma přebaly, z nichž jeden svou podobou odpovídá novější verzi Dějin umění, zatímco druhý umožňuje zařadit nové díly do knihovničky i ke staršímu vydání. Laskavý čtenář necht' si vybere. □

- EZ -

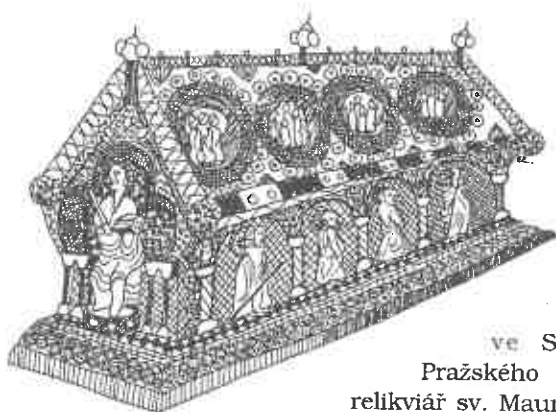
Nová stálá expozice Národní galerie

V areálu kláštera sv. Anežky České v centru Prahy otevřela v listopadu Národní galerie svoji novou stálou výstavu představující středověké gotické umění. Autorem expozice je bývalý ředitel Staré sbírky NG Jiří Fajt. Výstava se snaží podat obraz české gotiky i v souvislosti s uměním střední Evropy; zastoupena jsou díla sochařská, malířská i grafická ze Saska, Moravy, Slezska, Slovenska a Podunají. □

- EZ -

Cenný románský relikviář poprvé vystaven

Do 7. ledna 2001 včetně všech svátků s výjimkou Štědrého dne si může veřejnost ve Starém královském paláci Pražského hradu prohlédnout jedinečný relikviář sv. Maura. Jedná se o nejcennější dílo románského zlatnictví na území naší republiky, které je díky bohatému zdobení zcela unikátní i v celoevropském měřítku. Bylo vytvořeno zlatníky v dolním Porýní v první čtvrtině 13. století a náleželo do vlastnictví opatství Florennes v Belgii. V roce 1838 byl tento relikviář již ve značně poškozeném stavu prodán církvi Alfrédu de Beaufort, který si jej odvezl na své sídlo v Bečově nad Teplou. Tam pak Beaufortové ukryli dílo do podlahy hradní kaple, když na konci druhé světové války opouštěli republiku. Kriminální relikviář objevili v listopadu roku 1985 při důkladném prohledání hradního areálu. Dílo podstoupilo četné restaurační zásahy, jejichž součástí bylo i jeho rozebrání na 499 dílů. V této podobě je nyní relikviář k vidění na Hradě a díky tomu lze lépe obdivovat jeho výzdobu. Tvoří ji překrásné reliéfy zobrazující život světců a dále postavy Krista a dvanácti apoštolů. Nyní si diváci mohou zlatnické veledílo prohlédnout z bezprostřední blízkosti, zatímco v Bečově, kam bude příští rok po kompletním zrestaurování převezeno, bude ke zhlédnutí už jen z poměrně značného odstupu. □

- €Z -

Encyklopedie Diderot na CD ROM

Před časem jsme vás informovali o Velké všeobecné encyklopedii Diderot. Národní program na podporu vzdělanosti Diderot přišel letos ještě s jednou zajímavou nabídkou, která platí do 31. prosince tohoto roku. Na dvou CD ROM je nyní zpracována rozšířená verze osmivazkové Encyklopedie Diderot. Obsahuje 100 000 hesel, 300 000 hypertextových odkazů, 39 oborových filtrů, 7300 převážně barevných obrázků a fotografií, 400 zvukových ukázek a animované a kvízové prvky. V Českých Budějovicích je tento dvojitý CD ROM k dostání v pobočce společnosti Diderot ve Dvořákově ulici za 249 Kč. □

Bližší informace: www.diderot.cz

- €Z -

Samotáři po americku: Americká krása

Šla jsem na tento film se značným skepticizmem. Ojedinelá pochvalná vyjádření "naprosto boží" zanikala v moři negativních "recenzi" typu "totální ...ovina". Po jeho zhlédnutí jsem se však s přesvědčením připojila k táboru prvnímu.

Díváte se, díváte, sledujete vcelku obyčejné a důmyslně propletené osudy ústřední manželské dvojice (Kevin Spacey a Annette Bening), jejich dospívající dcery, její krásné kamarádky, rodiny z protějšího domu poznamenané posedlým otcem snažícím se nastolit disciplínu amerického námořnictva, homosexuálního páru ze sousedství, který se snaží o přátelskou atmosféru, a stále nevíte, kam to míří, co z toho bude, ačkoli úvodní slovo vám vlastně prozradilo konec.

Dílko je nabitě komorními scénkami tvořícími perfektní mozaiku, jež vám nedovolí ani na chvíli "vypnout". U mnohých originálních scén se výborně pobavíte, mnohé však vedou spíše k zamýšlení, jako ostatně film celý. A když se dodíváte a strávíte poněkud ostřejší závěr, je vám z toho trochu smutno, zároveň však cítíte určitý mir a shovívavý a laskavý vztah ke všem zúčastněným postavám, které jste si během filmu tak nějak samovolně a téměř proti své vůli oblíbili.

Tvůrci staví v mnoha okamžicích na hlavu "klasické" scénáře amerických filmů, kdy můžete s větší či menší přesností předvídat, co bude následovat, a dokonce vás nutí přemýšlet – přesto, nebo právě proto získala Americká krása hned 5 Oscarů, čímž překonala i megahit Matrix. Že by Američané uměli ocenit, když jim někdo nastaví černé ironické zrcadlo?

Americká krása je jakýmsi komediálním dramatem a hodně mi připomněla zdařilé české Samotáře. Samotáři sice nejsou tak vyhrocení a mají k českému divákovi o to blíže, centrální téma je však velmi, velmi podobné. Tyto dva snímky by spolu na nějakém mezinárodním festivalu mohly kráčet ruku v ruce a vůbec by se jeden za druhý nemusely stydět. Americká krása je americká, ale ne hollywoodsky, nýbrž skutečně. Až někdy uvidíte tento titul na programech kin, neváhejte, rozhodně to nejsou vyhozené peníze. □

- Mara -

Název: Americká krása (American Beauty)

Režie: Sam Mendes

Scénář: Alan Ball

Hrají: Kevin Spacey, Annette Bening, Wes Bentley, Mena Suvari a další

Zeptali jsme se na váš kulturní život

Rozhovor na téma knihy, hudba a věci příbuzné nám pro páte číslo Pavučiny poskytl RNDr. **Petr Šmilauer**.

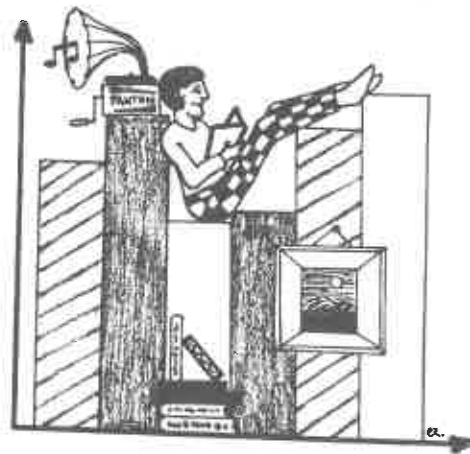
Jakou literaturu, popřípadě díla kterého autora máte rád? Máte nějakou konkrétní knižku, kterou byste chtěl doporučit čtenářům Pavučiny?

No, já už jsem vás varoval, že na čtení nemám moc času a takové skutečné beletrie jsem v poslední době mnoho nečetl. Čili já čtu taková, řekl bych, poloodborná historická díla. Teď nedávno jsem četl od Spěváčka monografii o Karlu IV. To je knižka, která není úplně odborná – je to určeno široké veřejnosti. Jinak čtu takovou lehkou beletrii, cvičím se při tom v angličtině. Kromě anglicky psaného Sherlocka Holmese čtu, vždycky tak kapitulu před spaním, když se k tomu dostanu, *Wind in the Willows* od Kennetha Grahama. To je dětská knižka, ale zjistil jsem, že ji čtou hlavně dospělí, jak to u některých dětských knížek bývá. Nejsm si jistý, jestli tato knižka byla přeložena do češtiny, ale pravděpodobně ano. Je to podobný typ knižky, jako je třeba *Medvídek Pú*, který je také určen pro děti, ale dá se z něj vyčíst docela dost věcí oslovujících i dospělé. To *Wind in the Willows* má tu výhodu, že leží mimo copyrightovou zónu, takže to je volně přístupné na internetu. Jinak i toho *Medvídka Pú* si občas v angličtině přečtu.

A co hudba? Máte čas se jí někdy věnovat, něco pěkného si pustit?

Pokud jde o hudbu, tak tam si připadám nejvíc "kulturní", protože to je jedna z věcí, které se dají dělat i při práci, aspoň tedy při některém typu práce. Já víceméně poslouchám vážnou hudbu a tím, že jsem sám hrál

na klavír, tak určitou velkou část z toho představují klavírní sóla. Jsem spíš posluchač pasivní, nemám čas nikam

chodit, tu hudbu si pouštím z cédéčka. I když zrovna včera jsem byl na koncertě, ale to byl koncert mých dětí v základní umělecké škole, takže nevím, jestli to patří do té správné kategorie ☺. Pokud chcete doporučení konkrétního autora, řekl bych, že u vážné hudby je to dosti věc vkusu. Já jsem v tomhleto asi dost – nechci říkat – snob, ale poslouchám zkrátka to, co jsem naučený z dob, kdy jsem sám hrál. Čili poslouchám hlavně díla Chopinova, ale i orchestrální skladby a pak takovou tu klasickou trojkombinaci – Beethovena, Mozarta, trochu méně Bacha. Rád mám i Dvořákova díla, a to nejenom ty orchestrální skladby, ale třeba i houslové koncerty. To se dá slyšet občas i živě. V Budějovicích bylo velice pěkné představení. Snažím se chodit na představení Jihočeské filharmonie, na ten abonentní cyklus, ale vždycky do toho něco vlezle, abych tak řekl. Naposled to bylo představení kandidátů do senátu ☺.

K tomu bych se ještě ráda zeptala, co říkáte tomu, že se veřejně ve zhudebněné podobě (aby se to lépe pamatovalo) hlásá, že statistika nuda je? Nemáte pocit, že vám to kazí studenty?

No, já jsem se koukal na výsledky hodnocení svého cvičení ze statistiky a žádný závěr o nudě tam nebyl. Naopak nejkritičtější byla otázka, jestli je to zvladatelné. Myslím si, že my je přesvědčíme, že to nuda není, což je samozřejmě určitý problém. Já, protože učím i jiné statistické přednášky, vidím, že na ta cvičení by bylo potřeba daleko více času. Což by ale asi řekli i jiní přednášející, takže je to vždy otázka kompromisu.

Jsou nějaké televizní nebo rozhlasové pořady, které rád sledujete a stálo by za to je doporučit čtenářům?

Já patřím k těm aktivním odpůrcům televize, takže my televizi doma nemáme. A rozhlas, to je to samé v bledě modrém, obávám se. Ten tedy máme, ale dostanu s k němu jediné tehdy, když manželce utírám nádobí. To si poslechnu zprávy z BBC, zase proto, abych si trochu oposlouchal angličtinu. Jinak ještě v neděli posloucháme Toulky českou minulostí na Praze. Snažím se, když zrovna jsem v neděli doma, si na to čas udělat. Kdybych měl více času, asi bych poslouchal třeba na Vltavě vážnou hudbu, ale i některé jiné programy. Ale je to jenom kdyby.

Děkuji vám za rozhovor. ☐

- EZ -

Mystéria Chacha

Dne 30. 10. 2000 se konala v galerii Pod kamennou žábou předpremiéra inscenace *Mystéria Chacha* autora Viti Marčíka. Ten ji vytvořil na motivy knihy *Mystéro buffo* italského spisovatele a dramatika Daria Fo, jež za toto dílo dostal v roce 1997 Nobelovu cenu. Hra navazuje na tradici lidových středověkých frašek a morálií. Marčík je fascinován světem herců, kteří sami samojediní cestovali zemí a hráli svá představení na náměstích. Dnes jsou ale možnosti někde dojet omezenější a neefektivní, proto autor a jediný herec svého divadla v jedné osobě zavedl mírnou inovaci. Hraje a pohybuje se v obrovském voze z klád, který má symbolizovat dnešní uspěchanou dobu. Kdo není rychlý, nemá šanci. Nevýhodou tohoto symbolu je, že je možno zhlédnout tuto hru pouze v 5 divadlech v celé republice, která mají dostatečně široký vjezd.

Kostru inscenace tvoří čtyři povídky: "Zrození potulného pěvce", "Moralita o slepci a kulhavém", "Svatba v kádi" a "Vražední nevíňátek". Všechny v sobě nesou poselství a výzvu k zamýšlení velmi nenásilnou a zábavnou formou. Marčík v sobě skrývá schopnost pobavit druhé a přitom jim předat důležité myšlenky. Každá část je pojata jinak, aby mohly vyniknout možnosti divadla jednoho herce, ať už hra na žebří, loutky či komunikativní divadlo. Předpremiéra v Českých Budějovicích měla neopakovatelnou atmosféru. Všichni jsme pěkně mrzli, ale ani jsme si to moc neuvědomovali. Marčík je živel, který dokáže vtáhnout publikum do děje a navíc v reálném čase reaguje na jeho nálady. První, co člověk uviděl, když vstoupil na dvůr galerie, byl onen obrovský vůz z klád, který zrovna dvakrát estetičnosti nepobral a navíc vypadal, že se hned rozpadne. Dumajíc nad tím, co to je, jsem se usadila a čekala. Za chvíli se autor přiřítíl, vyšplhal se na tu kreaturu a začal povídat. Proč a jak a nač a zač. Prožíval představení celou svou bytostí a to se cení. Možná bych vám mohla povyprávět některou z povídek, ale tím bych vás připravila o část zážitku, kdybyste se rozhodli představení zhlédnout. Nyní se hraje v prachatickém divadle. Jak říká Marčík, není důležité, jak se člověk do divadla dostane, ale je důležité to setkání, možnost komunikace. ☐

P.S.: možná vám některou povídku převykládám příště.

- mamča -

Skončil podzim, mé nejoblíbenější roční období. Je mi dobře u srdce, když shledávám, že Matka Země stále inspiruje vnímavé tvůrce víc, než vrtochy hrstky kandidátů. Příroda si plyne vlastním tempem, lhostejná k našim rozmarům. Být biologem ještě neznamená hluboce vnímat její krásu... Vyslechněme podobenství ústy mystika Anthonyho de Mello: "Skupinka turistů sedí v autobuse, který projíždí přenáděrnou zemí – kolem jezer a hor, zelených polí, řek. Ale v autobuse jsou zatažené záclonky. Ti lidé nemají ani potuchy o tom, co je za okny, a tak tráví cestu handrkováním o to, kdo bude sedět na čestném místě, komu se bude tleskat a na koho se bude pohlížet s úctou. A v tom také setrvávají až do konce cesty..." □

Petr N.

Až nastane ta doba, kdy si lidé, ať už prostí sedláci, urození šlechtici či vzdělání mágové, uvědomí, že nejsou pány nebo vládci Přírody, ale pouze její součástí, potom budou druidi zbyteční a ty časy šťastné budou.

Calenorn, druid

Rozprava o významu a původu netopýrstva

Calenorn, člen druidského kruhu panství Cimburského

Snad již každý viděl za vlahých letních večerů a noci netopýra, jinými slovy též nočního letce, nad svými hlavami lepetati. Avšak používání tohoto druhého pojmenování nezdá se býti zcela přesné, neb lze do něj též sovy, a dokonce i leckterá hováda zahrnouti.

Mnozí z lidu prostého pak netopýra za zplozence zla považují a nešťastné jedince, kteří jim do rukou padnou, pak na dveře svých stavení ocelovými hřebíky přitloukají. Nevím, odkud se tyto pověry mohly vzít. Snad to vlivem působení rozličných stvůr, upírů a jim podobných jest, kteří na sebe podobu netopýří bráti dovedou, neboť tato jim umožňuje i za naprosté tmy létat. Já osobně věřím, že v tomto není ničeho nadpřirozeného, neb jak mě někteří mi bratři a sestry zpravili, i oni, proměnění v netopýra, potmě dobře trefí a leccjaké překážce se vyhnou. Podle některých toto však nemá co do činění se zrakem netopýrů, který je, jak se zdá, poměrně špatný, ale se zvuky, které vydávají. Asi to funguje tak, jako my můžeme určit dle ozvěny přibližnou hloubku studny či jiné díry zemské, když do ní zakřičíme a ozvěna se nám poté vrátí, ale tisíckrát jemnější. Ó, jaká dokonalost a jak vytržený sluch musí tvorečkově tyto mít! Sedláci, kteří pak netopýry v dobré víře hubí, se tak připravují o vydatného pomocníka, který škodlivá hováda jim úrodu ničící loví. A že v jeskyních přes den hlavou dolů spí? Vždyť jim stejně tak divně musí připadat, že my hlavou vzhůru za slunka chodíme, stejně jako rybě, že pod vodou se utopíme. A přesto rybu nikdo za ničehož nepřirozeného nepovažuje, tak proč to dělají u netopýrů? Jediné škody, které se tato stvoření na člověku dopouštějí, je, že se čas od času některé divence do jejich vrkočů zapletou, ale vezte ctnostné panny, že toto drobné zvířátko je z toho vyděšené asi více než vy.

K smíchu jsou mi pak mnozí filosofové a rádobý vzdělanci, kteří při svých "učěných disputacích" dlouhé řeči o tom vedou, že netopýří ptáci jsou, neb i oni k letu stvoření byli. Vždyť žádného peří nemají, a to ani na křídlech! Namísto toho jim tam napnutá blána zeje, asi tak jako na noze kachní. Toto potvrzují i mi bratři a sestry, kteří se v netopýra měnění dokážou. Jejich pocity prý zcela jiné než při přeměně v orla, sovu či slavíka jsou. Naopak jsou pocity při změně v tyto tři létavce jako podobně popisovány. A, už vás vidím, milí učenci, jak se vám huby do šklebů mění při popisu čar prostých druidů. Vězte ale, že při nich cítíte každičkou kostičku a každičkový sval, kterak se vám mění, ohýbá či zaniká. Vždyť dle vaší logiky by za ptáky i motýly, včely a jiná hováda musela býti považována, neb i ona k letu uzpůsobena byla. A co teprve draci. Ovšem pak už by se museli bouřit i členové cechu zaklínačského, jakož i mnozí mágové. Kdybyste tak někdy raději opustili své knihovny a studovny i požívali se, jak ten svět doopravdy vypadá!

Co ale s netopýry, když to ptáci nejsou a ani býti nemohou? Krom křídla tuto teorii mou i další znaky na netopýrech podporují – nemají zobák, nýbrž tlamou plnou ostrých zoubků, mají ušní boltce vyvinuté a nesnáší vejce. Plazi to také asi nebudou, neboť šupiny postrádají, stejně tak ani želvy, žaby či mloci a mezi ryby, červy a hováda by je snad jen naprostý bloud řadil. Zbývá tudíž jen jediná skupina – ssavectvo, neboť žádný ze znaků (krom létání) proti tomuto nehovoří. Zde se mi zdá oprávněné i použití vcelku vtípného a hlavně pak výstižného pojmenování, kterémužto se těmito zvířatům v západních královstvích dostává, totiž "létající myš". Možná by bylo lepší říkati jim "létající rejsci", neb i rejsci se pavouky, slimáky a různými hovády živi stejně jako netopýří, kdežto myš zrní požirá.

Doufám, že vám tato skromná úvaha o netopýrech tyto nadmiru zajímavé a potřebné tvory (jako ostatně vše živé) přiblížila a váš hlubší zájem o ně probudila.

František Špoutil

NĚŽNĚ NADČAS

Prorok

František Štěch

*Těmně zpívá prorok
na záhonu růží.
Je po dešti
a on tančí...
Z kapky na kapku,
z listu na list...*

*Ve svém zantceni
nevšíml si ani
luční víly,
jež s tlumeným výkřikem
o pomoc
v jeho náruči
po chvíli*

bláženě usíná.

Dopis odněkud

František Štěch

Přiletěl odněkud,

snad zblízka,

snad z dálky.

Unaven usedl na dno mé schránky...

Večer

pak do křesla

schoulil se...

a vyprávěl

Babička

Michal Cáb

*svě srdce schované
v krabičce dám do hrobu
svě babičce
abych se pochoval v náruči
nejhlubší, hluboko pod zemi
srdce má tíše zní
v náruči nejhlubší
a nikdy už netuší
že jsem měl
taký rád
ale musel jsem se pochovat*

Manifest

čistá
slova

cit

lásky

bez

zbytečných

dotazů

tichá

revolta

něžné

krve

objektivního

pochopení

subjektivních

pravd

teorii

neuvrhnuti

v

temná

útočiště

nenávisti

Něžně
Nadčas

Tichostí pohybu

Etiene Levi

*V Bohu
spi dlaně
dlažby našich očí
tiché spojnice
světla přímký
rozvrstvené
ještě znatelné
zraňujeme sebe sama
v kamínky nevyřčených
přání*

Etiene Levi

*Ať v jiných trnech
v různosti prostoru
odpovědi
ústý proudy zrcadel
zrak
a zbytků těžce
zřetelných
beráneků slabý
hlás
kamení v kamení
uložená zrnka celistvě
naši tváře*

Miniportrét:

Petr Ondrouch tak řečený Hodonín

Prvotina?

Ze začátku jsem se zabýval spíš výtvarným uměním. Teprve na gymplu, v nudné hodině nudné literatury, mě napadlo, že bych moh' zkusit něco napsat. Typicky blíženecký nápad. Tak vznikl Percival. Měl zpočátku jen jednu sloku. Pak přišla hádka s kámoškou, která tvrdila, že není dokončený. Pak mě napadlo to ještě protáhnout.

Píšeš docela dlouhá pásma...

Svou tvorbu bych přirovnal k motýlovi. Dlouho roste, původní nápad přikrmuju dalšími myšlenkami, a když už je toho dost, musí to ven. K tomu potřebuju impuls, příhodné podmínky k vylihnutí. Musí to jít samo a chce to mít jen příběh a zhruba jeho osnovu. Tak jsem popsal dvě strany textem básně Lebka, když jsem se nudil na volební komisi.

Rytíři, hvozdy, čarodějové... Považuješ se za mystika?

Jsem spíš šaman. Romantický člověk, co věří v sílu Přírody. Zajímám se o všechno nepoznané, co dnešní věda nezná, a tudíž neuznává. Mystice jsem však život nezasevětil. Beru si z ní jen střípky. Nejsem Merlin, ani se nesnažím vyléčit lidstvo. Lidi se potřebují uzdravit sami. Dokud i ti nejprostší neprozřou, budou začínat koloběh života furt od začátku.

Kde čerpáš inspiraci?

Ženy mě inspirují k milostné poezii, originál však čte jen ona vyvolená. Hlavní zdroj inspirace je život sám – utváří tebe, a tím pádem i tvorbu. Já inspiraci nehledám – myšlenka přijde sama. Když se nutím, napíšu většinou kravinu. Umím psát i na zakázku, ale není to ono. Proto bych se psaním básní asi nedokázal živit.

Jaké bylo tvé dětství?

Hmm... Krátké. Číst jsem se naučil sám, dřív než jsem šel do školy: se slabikářem Ferdy mravence jsem jen chodil za našima a ptal se, co je to za písmenka. Ve třetí třídě mi už z pod lavice zabavili Tři mušketýry. Je pravda, že od té doby jsem se toho už moc nenaučil. Na druhou stranu každý dospělý má v sobě kus dítěte, takže mě to nepustí až do důchodu.

Jaký máš vztah ke knihám?

Jsem vášnivý čtenář už od svých pěti. Můj zájem se odvíjel od přírody přes dobrodružství k sci-fi a fantasy. Poslední mě chytlo, protože jako blíženeček si stavím vzdušné zámky. Avšak čím více lidí čte tento žánr, tím víc se vzdušné zámky

stávají skutečnými. K Tolkienovi jsem se dostal později, a dobře že tak, mladší bych tomu asi nerozuměl.

Co ty a sport?

Známe se, respektujeme se a necháváme se vzájemně v klidu. To od té doby, co jsem dva měsíce ležel v horečkách na lůžku se zápallem plic. Před tím jsem dělal kick-box. Když jsem se po těch dvou měsících vrátil, byl jsem tam, kde jsem začínal. Neměl jsem chuť začínat znovu.

Další plány?

Doštudovat. Dodělat bakaláře a ztratit se v davu mezi jinými bakaláři. Vydělávat a získat finanční nezávislost na rodině. Najít si miniaturní zaměstnáníčko, dělat svou práci, ať je jakákoli, a ve volném čase tvořit; věda mě neláká. Usadit se, jsem rodinný typ. Stačí mi střecha nad hlavou, teplo krby a milující bytost po boku. Ke všemu si ještě pořídím psa.

Za rozhovor děkuje Petr Novotný

Rybníka hráz

Petr Ondrouch

*Na hrázi dubů prastarý chór
si svoji píseň každé ráno, každý večer pje,
když nasloucháš písni té Ty, či jiný tvor,
ztrácí se chmury, beznaděje,
starosti a strasti zmizí, jakoby je odvál svěží vítr, který vane v listí dubovém,
z něž píseň zaznívá již mnoho, mnoho let
a nám snad ani nezbyvá, než v stínu staletého dubu posedět.
A starý strom nám šeptem vypráví, když zůstaneme tiši,
tisícere příběhy z dávno poztrácených říší,
říší kouzelných
a ty se pomalu a zlehka ztrácíš v nich
a oddáváš se snění,
než tě zase vzbudí příští rozednění.*

*Kdys do lesa přišel muž, proti stromům maličký se zdál,
Do mechu hebkého si sed, do jídla se dál,
A s kusem chleba v ruce šumu listí, řeči stromů naslouchal.*

Hvozď a muž

Petr Ondrouch

*Pod sekerou brzy padne strom, co stojí sám,
Však kde roste stromů dost,
Jen široštrň hvozď*

Je pán,

A já stojím tady, stát budu dál,

Až lidé vymřou, budu zase král,

A tam, kde kdysi stával hrad,

Mé kořani zas bude zemí rozrývat.

Jsem velký hvozď, jenž se stále rodí,

Jsem živý, a přece věčný,

Tomu, kdo projít chce, zdám se nekonečný,

Kdo by snad porazit mne chtěl, nikdy nepochodí,

A kosti zabloudivších pohnoji mi zemí,

Jsem pán, vládce mezi všemi.

*Pak zas chvilí mluvil muž v tom lesním tichu,
Listi se zachvělo, hvozď počal ztrácet svoji pýchou.*

Každý den v lese stromy kácím,

Večer se znaven těžkou prací domů vracím,

Tak jak můj otec, jak můj děd,

A jako jejich, ani moje práce není meď,

Až do konce svého dobývání budu dřeva,

Dřevo je chleba,

A chleba je třeba,

A pokračovat budu v svém snažení tom,

Dočud bude stát jediný strom,

A když na stáří mne skolí kostižer,

Vem to nešť, mám sedm synů, sedm dcer,

A tam, kde stojí hvozď,

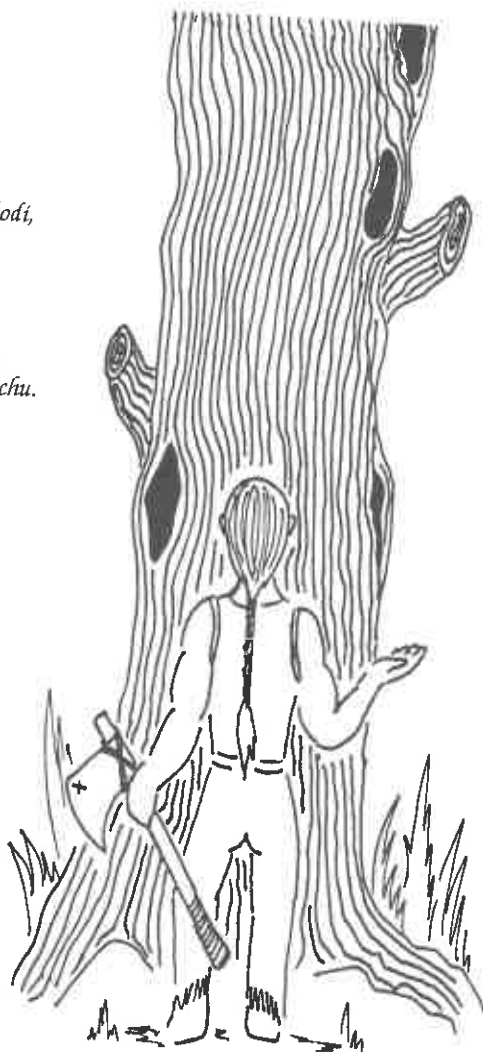
Budou lány široštrně, chleba dost.

Pak hlavou pokyval,

Ze země se zved',

Sekeru do rukou vzal,

Ten, jenž se zove drvoštěp.

Ilustrace P. Ondrouch

Listopád

Petr Novotný

*Koupal jsem se ve spadáném listí
barvy posledního slunce mezi oblaky.*

Vlasovím stromů vítr břítkce svísti

- já očekával podzimmích panen zázraky.

Vlnek míhotání, trojzoměrné zrcadlo:

plápolal na něm hřejiřivých loučů svít.

Blouznění zrak i básníkovu mysl popadlo,

tu pro papír s perem toužil odejít.

Zrjmovat baladu, jen tak pro radost,

možná těž na žal či snad z nostalgie,

spřádat zpěv víly i mízy nedbalost

a hle: z divů a kouzel inkoust pije!

V úžasu ratolest uhaněla sadem:

marně v náruč lapá zlatožlutý lesk.

Usedá do trávy, kde listky leží ladem,

a berouc je do dlani něhu střídá stesk.

Mami! zvolá klouče, jakoby se jí ztratilo,

a s plnými hrstmi upaluje zpátky.

Pro jediné přání, aby se jaro vrátilo,

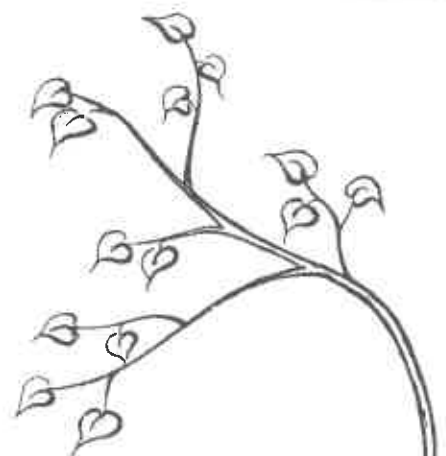
rozpomíná se právě na pohádky...

Jak malý čaroděj rozkřikne se k Vesně

a přikáže bohům lesa strojít zrod.

Labutí hejno letky semklo těsně

a poslušně vzlétá obnovy žiti hledat brod.

Druidovo vyznání

Calenorn

Jsem šelmou a šelma je můj bratrem.

Jsem ptákem a s nimi dělím se o volný vzduch.

Jsem plazem a s plazi dělím se o zem.

Jsem stromem a strom je můj duch.

V lese jsem zrozen a z lesa vyšel,

on chrání mne a jsem v něm skryt.

Já žiji v něm a kdyby někdo přišel

s úmyslem zlým, pak smím jej vyhodit.

Jsem rozbouřeným živlem, který trestá

a chrání to, co bylo tady kdys.

Poté ať se mě raděj nikdo neptá,

co dělat mám, když do stromů si říz.

Chráním odsud až k pahorkům v dáli,

to co bylo tady, než započal náš věk,

a ústy jeho mluvím k světu králi

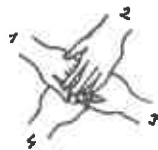
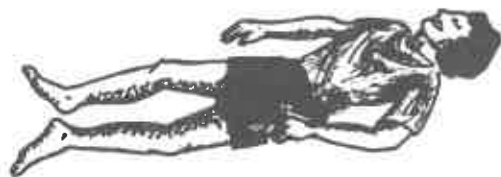
by vyslyšel mne a před stromy si křek.

Ahoj lidi!

Před Vánoce nastává mezi chudými studenty přímo boom všelijakých manuálních aktivit. Jak to udělat, aby člověk podaroval co nejvíc přátel a nedostal se do mínusu s finančním rozpočtem? I vyrazí studenti houfně do terénu sbírat šišky, větvičky a kamínky, útočí na papírnickví a jiné prodejny a nakupují suroviny pro vlastní výrobu ve velkém.

Kdo zažil nějakou kolejni oslavu Vánoc, ví, o čem mluvím. Jako dárek poslouží cukroví obarvené potravinářskou barvou "jedle" na modro či zeleno, nafukovací balónky pomalované známými "ksichty", tužky vyřezávané ze dřeva, péefka různých stylů dokazující neomezené možnosti lidové tvořivosti, zvířátka z plastelíny či moduritu... Co dar, to originál. Po vlastní kolejni oslavě ráno stejně nakonec seberete dárky, které na místě zbyly, nezávisle na tom, komu ještě večer předtím patřily ☺.

Mám zde malý typ ke zpestření takové, ale i jakékoli jiné akce, kde se slezou víc jak čtyři lidé, aby si zpříjemnili pohřichu dlouhé zimní večery – ne, gruppen sex to teď opravdu není ☺. Jelikož Vánoce a doba předvánoční jsou magické, nebo se to alespoň tvrdí, můžete si trochu té magie vyzkoušet sami. Jeden očitý svědek mi popsal zdařilou levitaci a zde je návod, jak na to:

Na židli se posadí člověk (nejlépe impozantních tělesných proporcí, aby byl výsledek efektnější). Okolo něj se rozestaví čtyři lidi (opět pro větší efekt by to měly být čtyři slabé dívky). Pokusí se sedící osobu nadzdvihnout (nemělo by to jít, a už vůbec ne lehce). Poté si tedy dívky trochu vypomohou metafyzikou. Skládají postupně ruce dlaněmi dolů nad sedícím člověkem (viz obr.), pak zavřou oči a chvíli se intenzivně soustředí. Pak uchopí sedícího pod lokty a pod kolena a mělo by se jim podařit jej bez větší námahy zdvihnout ze židle do vzduchu.

To je všechno (neměly by ho tedy prudce pustit, sám tu levitaci přece jen nesvede). Osobně jsem to ještě nezkoušela, proto prosím, pokud to někdo vyzkoušíte, informujte mě o výsledku ☺.

Na závěr malé varování – levitace by se měla provádět ještě před požitím většího množství alkoholu či jiných obluzujících látek, neboť pak již levituje kdekdo, ani k tomu nikoho nepotřebuje. Krásné Vánoce, přežijte je všichni v plném zdraví a levitujte, Vánoce jsou jedno z mála období, kdy se člověk může vznášet. ☐

- Mara -

Stopem kolem světa aneb Příběhy ze světa stopařů

Moji milí spolustopařící, vítejte znovu na našich stránkách.

Zima už je tady a to znamená, že teď zřejmě sedíte někde v teploučku a pomocí zázračných tekutin rozehríváte svá prokřehlá tělíčka. Tak, tak... Zima je pro stopaře těžkou zkouškou. Ale jelikož ty pravé a nefalšované mrazy teprve přijdou, přeji vám mnoho sil, dostatek huňatých šál, rukavic a hlavně živočišného tepla.

Těžko se mi to říká, ale musím uznat, že i přes všechny možné tepelné zlepšováky prožíváme v tomto ročním období stopařskou stagnaci. Ano, nebojme se použít slova krize. Nechci být příliš konkrétní, ale vězte, že mnozí bratři z našich řad již zradili a dali (několikrát!) zcela úmyslně přednost vyhřátému a odporně pohodlnému kupé před stopařením. To je čin jistě trestuhodný, leč musím bohužel poznamenat, celkem pochopitelný. O to milejší jsou teď vzpomínky na dny protkané hřejivými paprsky, kdy jsme se tísnilí po desítkách na dálničních nájezdech a prožívali neopakovatelné příběhy v kabinách všeho druhu.

Když se tak člověk s odstupem času zamyslí nad tím, co všechno za to léto prožil, nemůže se ubránit pocitu, že to někdy opravdu nebyla zas až taková sranda, jak se zdálo. Nevím, proč většinou nad takovými blázný, jako jsem já nebo vy, stojí ten přísloušný strážný anděl, ale díky Bohu, že tomu tak je, protože nebyť jeho, tak tady už dneska asi nejsem. A mně se zrovna nechce umřít někde ve škarpe.

Když si tak s kamarádama někdy vyprávíme všechny ty "ostřejší" zážitky, co se nám přihodily, a se kterými jsme si museli nějak poradit, běhá nám někdy mráz po zádech. Vždyť by jen stačilo, kdyby... V těch chvílích si vždycky vzpomenu na starostlivé oči mojí maminky, které mě vyprovázejí ze dveří a říkají – "Dávej na sebe pozor". A já jen vždycky říkám – "Neboj mami, co by se mi mohlo stát..." Dneska vím, že se mi toho může stát hodně, a taky vím, že se nejde donekonečna spoléhat na strážného anděla. Jeden můj hodně zkušený přítel mi jednou řekl, že by už dneska ve svých 26 letech nedokázal absolvovat tak bláznivé cesty, jaké podnikal asi v 18 nebo 19 letech. Tenkrát jel skoro bez peněz, bez vybavení, bez map, projel půl světa a vrátil se v pořádku domů. Dneska si už dovede představit, co to všechno obnáší, a právě proto mu už jeho pud sebezáchovy nedovolí takové kousky provozovat. Opravdu nevím, jestli to je škoda. K tomu musí asi každý dospět sám.

Já mám zatím ještě "právo" takové potrhlosti vyvádět. Jak říkám, opravňuje mě k tomu můj věk a má nezkušenost. A možná, že mě to balancování na hraně tak trochu baví. Už vím, jaké to je ocitnout se v hodně nepříjemných situacích, a taky vím, jak těžko z nich člověk hledá cestu ven. A tak až budete příště rozjímat nad svými či cizími příběhy, možná právě teď nad sklenkou horkého punče, přestaňte se na chvíli smát a připusťte si, že člověk někdy dělá blbosti. A úplně zbytečně. ☐

Connie (connie@centrum.cz)

Neboj mami aneb Nejčastější nebezpečnosti na stopu

Co si budeme nalhávat, stop nepatří zrovna k nejbezpečnějším činnostem, které může mladý člověk provozovat. Ale s tím už tak nějak každý stopař počítá. Koneckonců riskantní je dneska kdeco. Žádný z nás se ale čas od času neubrání hlodavému pocitu nejistoty a leckdy i nefalšovaného strachu.

Níže uvedený přehled nejčastějších komplikací, se kterými se člověk na stopu setká, berte jako opravdu stručný nástin problémů, které vás většinou coby dobrosrdečného a mírumilovného stopaře prostě neminou. Takže slabší povahy, které si to chtějí jen tak zkusit, nechtě si následující řádky přečtou obzvláště pečlivě a zauvažují, zda je opravdu bezpodmínečně nutné zabírat místo u silnice. A těm silnějším a ostřílenějším jedincům přeji příjemné chvíle při vzpomínkách na jistě známé situace.

Problém č. 1 – Snad by si se necukala, kočička...

- bezkonkurenčně nejčastější, přesto se dá říct, že dost dobře zvladatelný
- většina šoférů to na holku dříve či později prostě zkusí (a nemusí to být zrovna dobře tvarovaná blondýnka

v minisukni), zvláště při delší cestě jsou pánové jako na trní, rozdíl je jen ve formě. Starší pán vám nabídnou drahou večeři v hotelovém apartmá, ušmudlaný Ukrajinec vás jen poslintá a movitější cizinec se vás pokusí oslnit 50 markami. Přesto jsou tito pánové celkem neškodní. Stačí jen dát nekompromisně najevo vaše pocity a tužby. Například – Chci 100 marek, hotel Grand nebo prostě NE. Připomínám, že stydlivé zardění se slovy, že nechcete, znamená ANO.

Zkušenost č. 1 – Pokud se řidič všemožnými způsoby pokouší dobyt nejenom vaše srdce, je vše v naprostém pořádku a s jistou dávkou razance jste docela v bezpečí. V 99% se lze z každé situace vymluvit. Pokud se vás na nic neptá ani vám nic nenabízí a zabočí do tmavého lesa, máte problém.

Problém č. 2 – Co dělá tvůj ocásek, kocourku...

- tato situace asi překvapí kdejakého kocourka, ale pánové, je to tak, doba si žádá rovnocennost
- intimního doteku se dožadují většinou oslzlí příslušníci západních sousedů, věkem i figurou často připomínající dinosaury, ale co je zajímavější, stále častěji i zanedbávané paní podnikatelky, které vám rády vysvětlí, že mladé tělo potřebuje nejenom nadšenou, ale i zkušenou ruku.

Zkušenost č. 2 – Podle orientace si užijte dosytosti, zvláště pak těch nevyžitych, zachovalých a zatraceně zkušených dam.

Problém č. 3 – Libo-li buchtičku?

- Leckomu by to mohlo připomínat scénu z amerického filmu, ale pravdou zůstává, že i mezi řidiči se najde pár

týpků ostřejšího ražení, kteří vám s úsměvem na rtech nabídnou menší občerstvení, což by ještě nebylo tak špatné, kdyby vám pak taková sladká buchtička nezhořkla na patře a vy jste se neprobrali někde ve křoví bez peněz, dokladů, cti, nebo jste se neprobrali vůbec.

- Takže, kdo nevěří, ať uvěří, dá si pozor a nechá si radši kručet v žaludku.

Zkušenost č. 3 – nenechte se zmýlit pocitem, že tahle starší babička vám tu bábovku nabízí jen kvůli tomu, že ji připomínáte vnuka. Chápu, že někdy je to prostě "jasný", ale mám pár kamarádů, kteří na takovouhle neodolatelnou dobrůtku dojeli.

Problém č. 4 – Mám splašené koně

- Jedni z nejnebezpečnějších řidičů, na které můžete při svých cestách natrefit, jsou, ač by se to nezdálo, chvátající obchodník, rodičí žena nebo třeba parta ochmýřených kloučků v autě pochybného původu. Všechny spojuje jediné, a to bezpodmínečná nutnost rychlé jízdy. Nikoho z nich nebude zajímat, že se vaše lebka v každé prosnyklé zatáčce třísť o okénko a že už asi nikdy nedokrvíte své prsty, které křečovitě zatínáte do bezpečnostního pásu. Neřadím se zrovna mezi milovníky silničních šneků, ale čeho je moc, toho je příliš.

Zkušenost č. 4 – Já vím, že je těžké říkat ne, když vám po dvou úmorných hodinách zastaví nadupaná Audi TT s osmnáctiletou dceruškou ředitele firmy Multimilion nebo třeba jiná silná mašinka s řidičem, který má v sobě jen jedno pivo, ale věřte, že až budete za půl hodiny míjet záchranáře v akci, budete mít alespoň možnost ještě něco cítit.

Problém č. 5 – Jste přesně člověk, kterého potřebuji.

- Není to krásné, když vás takhle ocení

člověk, který vás zná půl hodiny? Zvláště když je to generální ředitel nějaké firmy Hop & syn, nebo nejlépe jistě Believe me company či Haha geschäft. A co víc si přát, než když vám tenhle seriózní pán v kravatě zaručí víc než slušný příjem a výhody všeho druhu. To pak člověk rád vyplní dotazníček (který je vždy při ruce) se jménem, adresou a telefonem, jen aby proboha nepromarnil svoji životní šanci. Jak se dá těchto informací zneužít, hádejte sami. Od slizkých telefonních hovorů, zablokování linky, samozřejmě sexuálního obtěžování až po vykradení. Fantazii se meze nekladou.

Zkušenost č. 5 – na osobní data extra pozor, doklady a pasy vůbec nedat z ruky, stačí opravdu hodně malá neopatrnost a pak zbývají oči pro pláč.

Jak vidno, stát se může ledacos. Ale kdo má trochu chladnou hlavu a nezasypává šoféra slovy – Nemám sílu, nikdo mě nečeká, nikdo o mně neví, ale mám spoustu peněz, nejvíc dolary – tak má relativně velkou šanci na bezúhonný návrat domů.

Na tomto přehledu spolupracovala a cenné zkušenosti prozradila řada mých stopařských přátel, za což jim patří náležitý dík. Dík!

- Connie -

Vánoce jsou nejen svátky klidu a míru, ale i lásky. Pro zadání je to období shledání po celoročním shonu, užívají lásky plnými doušky. A zde je trocha optimismu pro ty, na něž ještě nikdo nečeká a Jezíškův příchod očekávají tesklivě sami - teorém Brigitte Bardott (viz tajenka). □

- Mara -

špaň. neurč. člen	potah	TAJ. 1	Evr. plavidlo	sou- hláska (:o)	zkratka Akade- mie věd	am. zvěřáča (celina) číslovka	solmi- zační slabika	anglicky "je"	mužské jméno	zápor	mýtna provaz	truhlář- ským ná- strojem	samo- hláska	TAJ. 3	ráj	druh lososa	dír. nesou- hlas
hl. město Finska																	
česká TV stanice				TAJ. 5								obydli Adama a Evy					
	stáří vodička (antioipa)			část vozu	cucá		hliníková siltina	předložka ryba		kř. jm. Gore výstřední konečniku			vysáze- né				
ženský hlas									souhlas inzulin			SPZ Trnavy					
pohád- kový princ						rodí se						ang. brzy					
čidlem ztraku						hláska											
	SPZ Mělnika část věznice																
	"mohu" (Něm.) šelmy																
povel ke střelbě			zkr. institutu výchovy mládeže		ekto- paraziti	díl zn. vo- jenských letadel	mladík (nár.) tázací zájm.			lichoko- pyntici citostlovec ro úderu				inic. spis Kanta Jap. měna			latinská spojka "a"
řadová číslovka			TAJ. 4														
Evropan		hl. město Vietnam							HCO ₃								

INZERCE - Slyšte, slyšte!

Právě v těchto dnech vychází: **Latinský slovník vědecký aneb od prvoka ke člověku.** Jedná se o česko-latinský seznam nejfrekventovanějších taxonů z biologie. V obou jeho částech (zoologická a botanická) je dohromady něco přes 2500 položek. Věřím, že se stane šikovnou studentskou příručkou pro osvojení základních odborných názvů nebo pro nás jiné studenty, které nebaví hledat ve stozích odborné literatury. Př. Pampeliška lékařská (*Taraxacum officinale*). Taxony jsou zhruba řazeny podle základní systematiky. Nejprve jsem chtěl na tomto slovníku vydělat těžké prachy ☹, ale když máme ty Vánoce, stačí na nástěnku "Vzkazy" napsat Váš email a dostanete slovník "pod stromeček" pod váš server jako Attachment.

HODY (Jan.hodac@tix.bf.jcu.cz)

Odovídáme čtenářům

Nemohli byste ze Šuspy vytlouct nějaký delší článkuček o Papui? Ta stránka ve čtyřce je docela pěkná návnada.

Šuspu tlouc zrovna nebudeme, ale slíbit pokračování jeho dopisů z Papui můžeme. V šestém čísle se určitě objeví a s nimi i článek Vojty Novotného o výzkumu na tomto ostrově.

Proč se v Pavučině objevují tak málo reakce na předcházející články? To je nikdo neposilá anebo prostě nestojí za zveřejnění?

Reakci jsme zatím zveřejnili vždy. Pokud jsme ji ovšem dostali. Proč jich je tak málo, může mít různé důvody: třeba otiskujeme příliš nekonfliktní názory anebo není ještě vhodná doba na bouřlivé polemiky. Nicméně se zdá, že se časy začínají měnit ☺

Kolik lidí už do Pavučiny napsalo?

Těžko říct jedno výstižné číslo. Za prvních pět vydání to bylo 22 učitelů z JU (počítaje v to i rozhovory) a 57 studentů z různých fakult JU a externistů mimo JU. Kromě prvního čísla, kdy jich bylo jednadvačet, přispělo do každého vydání Pavučiny na 30 různých lidí.

PAVUČINA

časopis (nejen) studentů Biologické fakulty Jihočeské univerzity * **vydává:** Attavena, o.p.s., Branišovská 31, 370 05 České Budějovice * **stabil:** 038/777 2357, mobil: 0603/895 312, e-mail: attavena@atlas.cz * **redakce:** Branišovská 31, děkanát BF – pod střechou, e-mail: pavucina@tix.bf.jcu.cz * **šéfredaktor:** Věra Cihlářová * **redaktoři:** Petr Novotný, Miša Uhlířová, Lukáš Šmahel, Eliška Zapomělová, Ignác Pospíšil, Simona Poláková * **ilustrace:** Eliška Zapomělová, Věra Cihlářová, Miša Uhlířová, Jana Tomšíčková, Petr Ondrouch, Hedvika Lehká, Anička Faltýnková, Simona Poláková, * **foto:** FotoArchiv BF a Attaveny, fotografie z knihovny BF a od Z. Veselovského; (Petr Znachor – str. 6, 11, 19, 22, 26, 27, 31; Eva Chaloupecká – str. 24, Veruše Podolská – str. 25); **technické zabezpečení a grafická úprava:** Zdeněk Klouda, Danuše Vašková, Petr Illek * **tisk:** Tiskárna Posekaný * **osvit:** Karmásek * vychází pětkrát ročně * náklad 250 kusů * prodejní cena výtisku: 20 Kč * vyšlo 18. prosince 2000

UZÁVĚRKA 6. čísla je 15. února 2001

Zveřejněné příspěvky se nemusí shodovat s názory redakce.

Použité zkratky seminářů:

- AE** – Seminář „Aplikovaná ekologie III.“, úterý 14:30 – 16:00, malá posluchárna Na Sádkách.
Tématem tohoto semestru je problematika neziskového sektoru. Bližší inf. Richard Tichý, garant kursu. Všichni zájemci jsou velice vítáni.
- Ebi** – Seminář z evoluční biologie (17:30, posluchárna 1)
- FAR** – Seminář katedry fyziologie a anatomie rostlin, zasedací místnost EntÚ vždy od 13:00
- Fyz.živ** – Sem. kat. fyziologie živočichů (14.30 hod., v zasedačce Entomologického ústavu)
- OBi** – Seminář katedry obecné biologie (13:00 hod., v zasedačce Entomologického ústavu)
- ÚMBR** – Seminář ÚMBRu a katedry genetiky (14.30, v zasedací místnosti ústavu)
- Vstupní seminář** – probíhá formou prezentace jednotlivých magisterských oborů na BF, především pro 1. ročník. Kongresová hala, pátek 10:00 – 11:30.
- Zoo** – Sem. kat. zoologie (18.00, posluch. 1), (Mag.) = magisterské sem., (Dok.) = doktorandské sem.

V tomto akčnicku jsou uvedeny akce konané na fakultě či v jejím bezprostředním okolí během dvou tisíciletí (od 18. prosince 2000 do 1. března 2001).

Uzávěrka tohoto akčnicku proběhla 14. prosince v 18:00 (novější změny nemohly být již z technických důvodů zaneseny).

Příští akčník má uzávěrku 27. února 2001.

Informace o různých akcích mi můžete do tohoto data předávat osobně nebo zasílat e-mailem na adresu Lukas.Smahel@tix.bf.jcu.cz. Po zprovoznění internetové verze budou do akčnicku zpracovávány dle technických možností co nejdříve po jejich doručení.

Informace zde uvedené jsou bez záruky.

Za spolupráci na tomto akčnicku děkuji Monice Žuberové, autorce obrázků.

Veselé vánoce a hodně dárečků!!!!

Akčník

Bude internetová verze!

Je těžké psát akčník na dobu zkuškového. Pro akčník je to něco jako „okurková sezóna“. Semináře žádné nejsou, jiným akcím se raději také každý vyhýbá (s někdy oprávněnou a jindy spíš neoprávněnou výmluvou, že se musí učit), takže se toho většinou moc nekoná. A pokud se něco přece jen děje, je to vyhlášováno s tak malým předstihem, že to při frekvenci vydávání akčnicku nemůžu zohlednit.

Musím ale s potěšením konstatovat, že v nejbližší době (hleďte na stránce Biologické fakulty) budou zprovozněny internetové stránky časopisu Pavučina a že jejich součástí by měla být i internetová verze akčnicku. Ta by měla být aktualizována výrazně častěji, pravděpodobně každý týden.

Přehled akcí ...

- 18.12. 10:30 – **F. Weyda**: Digitální technika ve výuce a pracích studentů, zasedačka EntÚ. Všichni studenti, kteří přijdou, dostanou „vánoční dárek“ – CDčko!
- 18.12. (Fyz.živ) **Sem. diplomantů** – M. Borovská, J. Okrouhlík, A. Neuwirth, P. Reymanová
- 18.12. (FAR) – **Stephen Halperin** (ÚEB Praha): The use of fluorescent probes and microscopy in the study of physiological processes in plant cell tissues
- 18.12. 15:00 – **H. Landová**: Current contents, knihovna BF JU + AV ČR. Přednáška v rámci semináře „Moderní technologie předávání informací“.
- 18.12. 18:00 – **Vánoční setkání studentů ZF JU** s děkanem a studijním proděkanem, místnost Vědecké rady ZF JU v přízemí menzy
- 18.12. 18:30 **D. Attenborough**: Džungle - promítání videa s ekologickou tematikou v P1 (určeno především jako doplněk výuky ekologie)
- 18.12. 19:00 – **Vánoční večírek katedry zoologie**, televizní místnost K3. Přesnější informace na nástěnce katedry nebo M. Berec (místnost 218 na starém děkanátě).
- 18.12. 20:00 – **Studentské divadelní představení** (Bobík): Náhodné sdružení bez nerváku: Kapří (vánoční hra) Studentský divadelní spolek: Vánoční hra se zpěvy
- 19.12. (Eko) **Z. Kozlíček**: Faktory určující vegetaci vodotečí v CHKO Třeboňsko
K. Horniák: Vliv predace prvoků na diverzitu bakterioplanktonu
M. Burian: Makrobentos litorálu rybníka Krčavý (Kadov) se zvláštním zřetelem na sezónní dynamiku vážek
- 19.12. (Ebi) **K. Machová**: Speciace a extinkce v mořích
L. Vík: Evoluce ptačích pohlavních chromozómů
- 19.12. 19:30 – **J. Hulcr**: Ghana a Pobřeží Slonoviny – Povídání o lidech a přírodě (s promítáním diáků), posluchárna P1.
- 20.12. (Zoo) **O. Nedvěd**: Jak se dělá tečkování
- 21.12. 13:00 – **T. Scholz**: Tango, pampy a paraziti aneb dojmy z Argentiny. Seminář katedry parazitologie a PaÚ, zasedačka PaÚ.
- 22.12. – **2.1. Vánoční prázdniny (poslední den s přednáškami je pátek 22.12.)**
- 22.12. 14:00 – **Uzavření kolejí**

27. – 29.12. Knihovna AV ČR a BF JU otevřena pouze 8:00 – 12:00. V městské hromadné dopravě platí jízdní řád pro období letních prázdnin (viz pravý sloupec).

31.12. 24:00 – Konec tohoto století a tisíciletí

1.1. 0:00 – Začátek nového tisíciletí.
(Pokud nedojde k apokalypse.)

Začátek funkčního období nově zvoleného senátu fakultního i univerzitního.

1.1. 14:00 – Otevření koleji

2. – 12.1. – Poslední dva týdny výuky v zimním semestru

2.1. (FAR) **Dáša Bastlová:** Porovnání rastových charakteristik u invazních a neinvazních rostlin kypřeje vrbyce (*Lythrum salicaria L.*) v experimentálních podmínkách

3.1. 15:00 – Termín pro odevzdání bakalářských a magisterských prací a přihlášek ke státní závěrečné zkoušce v zimním semestru

3.1. 15:15 – **Schůze katedry botaniky** (sádky, malá posluchárna)

3.1. (Zoo – Dok.) **J. Peterka:** Ontogenetické změny ústního aparátu okouna a plotice ve vztahu k selektivitě zooplanktonní kořisti

A. Horák: Genetické studium hybridizace čolků *Triturus cristatus*

F. Chihale: Mšiči parazitoidi

4.1. (OBi) **J. Berger**

4.1. (ÚMBR) **R. Frydrychová:** Fylogenetické studium telomer hmyzu (Dokt.)

A. Navrátilová: Studium repetitivní DNA u leguminos hybridizací *in situ* (Mag.)

5.1. (Vstupní seminář) **Geobotanika** – K. Prach, J. Beneš

8.1. – 12.1. – Zápočtový týden

8.1. 15:00 **M. Cihlová:** Katalogy knihoven (T-Series, TinWeb) Přednáška v rámci semináře „Moderní technologie předávání informací“, ZF JU (pavilon F, posluchárna č. 6).

8.1. 18:30 **D. Attenborough:** Sopky – promítání videa s ekologickou tematikou v P1 (určeno především jako doplněk výuky ekologie)

9.1. (AE) Prezentace **seminárních prací** studentů

9.1. (Eko) **A. Štrojsová:** Extracelulární enzymy na řasách vodních

L. Stará: Sezónní dynamika crustaceozoplanktonu ve vodárenské nádrži Římov

I. Kopáčková: Role půdních mikroorganismů při transformaci fosforu v lučních a lesních půdách Šumavy

P. Hrubý: Vliv přítoku na podélnou distribuci fytoplanktonu v přehradní nádrži Římov

J. Jezbera: Prvoci jako konzumenti primární produkce na Orlíku

M. Kočvarová: Adventivní odnožování kořenů u r. *Rorippa*

K. Voženišková: Společenstva stonožek na výsypkách v okolí Sokolova

9.1. (Ebi) **J. Krčmářová:** Evoluce mutualismu

D. Folková: Masové extinkce – je jen málo vítězů

V. Horváthová: Jmelí – specifita hostitelů a speciace

10.1. (Zoo – Dok.) **K. Lukáčová:** Hormonální indukce ovulace u hlodavců

M. Putz: Taxonomická revize jepic rodu *Oligoneuriella*

M. Šlachta: Diapauza a chladová odolnost ploštěk

R. Šumbera: Behaviorální ekologie rýpošů

11.1. (OBi) Magisterské diplomové práce pokračují (zadané 1999/2000)

11.1. (ÚMBR) **L. Vrba:** MAR – elementy (Dokt.)

P. Novák: Chalkonsyntasy u chmele (Dokt.)

J. Fousek + I. Mráz: Konstrukce a vlastnosti buňky klonů fytopatogenní bakterie *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* (Mag.)

12.1. – Konec předzázpisu do letního semestru. Upozornění – předzázpis je povinný pro všechny studenty, kteří chtějí v letním semestru pokračovat ve studiu. Předzázpis se provádí v poč. učebně č. 1 do programu STAG.

V případě nouze vám v pracovní dny v 9:00 – 9:15 jsou přímo v učebně k dispozici pracovníci studijního oddělení.

12.1. (Vstupní seminář) **Klinická biologie** – J. Berger, R. Petrásek

12. – 14. 1. Konání turnusového kursu **Praktikum z etologie** (v Praze). Termín zatím neoficiální, bude ještě upřesněno včetně podrobných informací na nástěnce katedry zoologie. Bližší informace podá F. Sedláček.

15. – 19. 1. – Konání turnusového kursu **Palynologie** (dr. V. Jankovská)

16.1. 14:00 – Závěrečný seminář kursu **Ekologie mokřadů**, Botanický ústav Třeboň.

Program: prezentace seminárních prací (+ udělování zápočtů), promítání diapozitivů a videa s mokřadní tematikou. Odjezd z Českých Budějovic autobusem v 13:15. Informace Ing. Rajchard (ZF – rajchard@zf.jcu.cz)

29.1. – 2.2. – Magisterské zkoušky a obhajoby

5. – 9.2. – Zápis do letního semestru (bakalářští a magisterští studenti)

6. – 8.2. – Bakalářské zkoušky a obhajoby

12.2. – Zápis doktorandů do letního semestru

12.2. – **O. Douleová:** Agricola, Agris. Přednáška v rámci semináře „Moderní technologie předávání informací“, ZF JU (pavilon F, posluchárna č. 6).

15.2. – Uzávěrka dalšího čísla časopisu **Pavučina**

19.2. – Zahájení výuky v letním semestru (výuka potrvá do 25.5.)

Od tohoto data pravděpodobně započnou i různé semináře letního semestru.

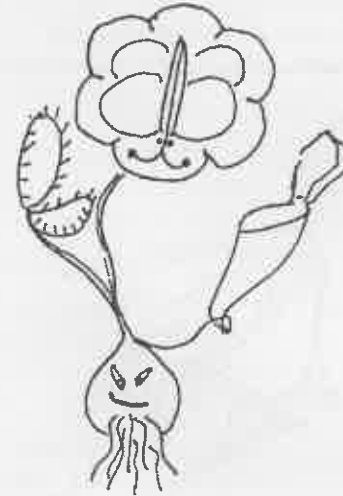
23.2. – **Promoce** všech absolventů ze zimního semestru (pravděpodobně 14:00)

1.3. – Začátek funkčního období (staro)nového rektora

2.3. – Přibližné datum vydání příštího čísla časopisu **Pavučina**

30.3. – Konec zkouškového období zimního semestru

29.2. 2004 (nejpozději?) – Konec funkčního období (staro)nového rektora...

PAVOUČÍ ANKETA

ANEB ČERNÁ VDOVA SE PTÁ..

Ahoj, čtenáři!

připravili jsme pro tebe pár dotazů, jejichž zodpovězení pomůže tobě i nám k větší spokojenosti s naší Pavučinou (vždy je co vylepšovat :-). Pokud se rozhodneš dát sobě i nám vánoční dáreček, vem do ruky psadlo a odpověz na následující otázku (využij druhou stranu anketního lístku).

Lístek vhod, prosím, do Spider bedny pod nástěnkou Pavučiny. A pak ti už nezbývá, než čekat a těšit se na novou, lepší, krásnější....a vůbec, dost už a Veselé vánocell!

- 1 Jak se ti líbí obálka ?
- 2 A co akčník ?
- 3 Co ti v obsahu zásadně chybí/přebývá ?
- 4 Co se ti líbilo nejvíce ?
- 5 A co nejméně ?
- 6 Jak si představuješ optimální komunikaci s redakcí ?
- 7 Která další osoba by měla být dle tvých představ podrobena křížovému rozhovoru ?

Za úmorné hodiny strávené nad tímto dotazníkem Ti děkuje
redakce

Zimní květiny

Zima - a přece
padají shůry
sněžinek bílé kytičky:
možná že, možná vysoko nad mraky
jaro je, lidičky!

Sníh

Na pustou cestu
napadal sníh,
zavál už stopy po kročejích:
já jsem ta cesta, smutek je sníh,
kdo půjde kdy v mých šlápějích?